

วิทยานิพนธ์

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง
ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

The Role of School Administrators Affecting the Curriculum Development
in Pilot Schools under the Education Sandbox of Trat Province

ธิดารัตน์ ทักษ์ศิริ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พ.ศ. 2568

วิทยานิพนธ์

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

The Role of School Administrators Affecting the Curriculum Development
in Pilot Schools under the Education Sandbox of Trat Province

ธิดารัตน์ ทักษ์ศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พ.ศ. 2568

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด

The Role of School Administrators Affecting the Curriculum Development in Pilot
Schools under the Education Sandbox of Trat Province

ธิดารัตน์ ทักษ์คีรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล)

ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง)

กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิภา สมบูรณ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

วันที่ 9 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2568

ธิดารัตน์ ทักษ์ศรี. (2568). **บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล, ปร.ด.

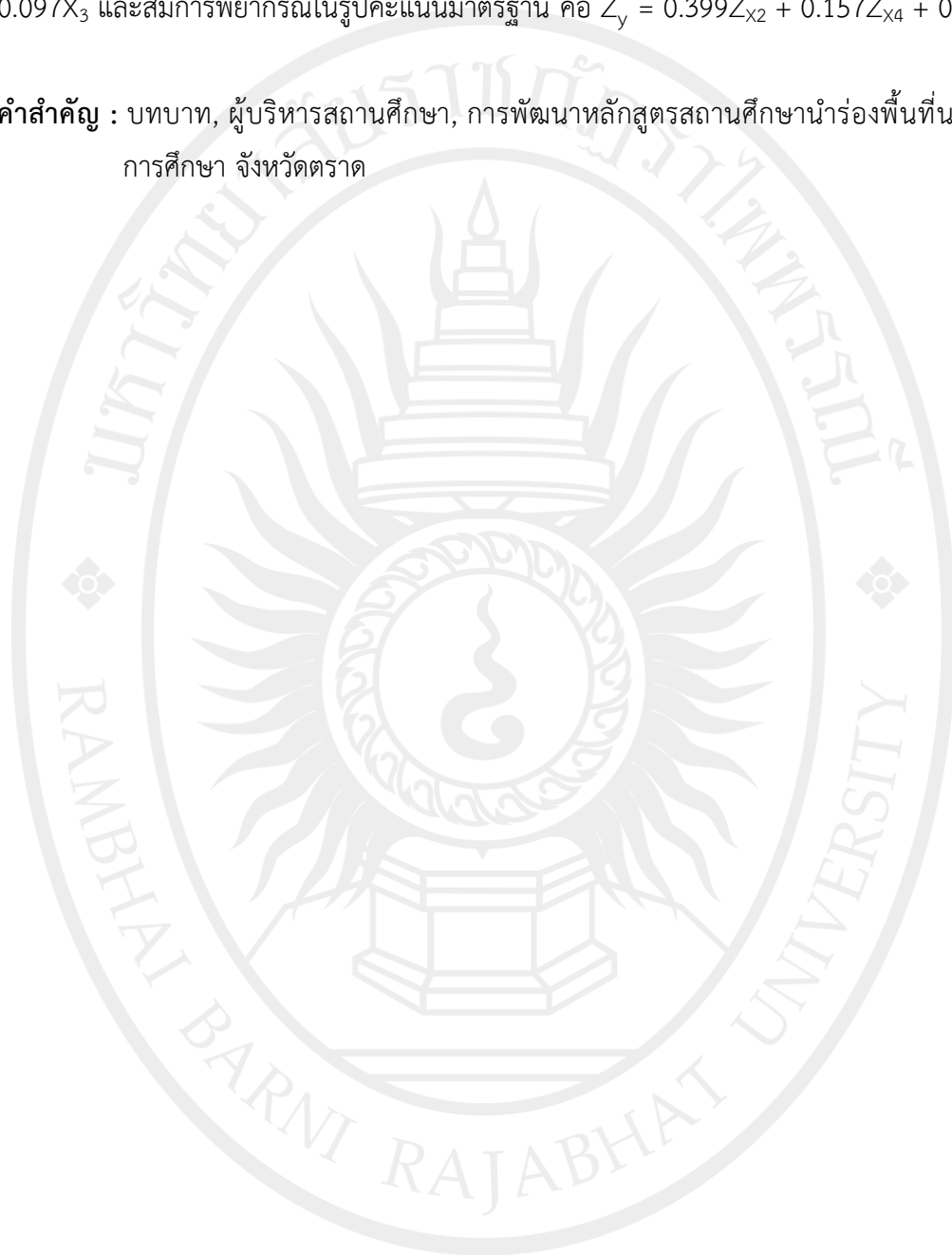
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด 2) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม
การศึกษา จังหวัดตราด 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด และ 4) สร้างสมการพยากรณ์บทบาทของ
ผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ปีการศึกษา
2567 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
นำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและ
การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
ประกอบด้วย ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้
หลักสูตร ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตรและด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร
โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเป้าหมาย วิสัยทัศน์
จุดหมาย และจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 3) บทบาทของผู้บริหารกับการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมมีความสัมพันธ์
ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) บทบาทของผู้บริหารส่งผลต่อการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด คือ ด้านการนิเทศ กำกับ
และติดตามการใช้หลักสูตร ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรและด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยมี
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.699 สามารถพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ได้ร้อยละ 48.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 2.028 + 0.261X_2 + 0.129X_4 + 0.097X_3$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.399Z_{X_2} + 0.157Z_{X_4} + 0.191Z_{X_3}$

คำสำคัญ : บทบาท, ผู้บริหารสถานศึกษา, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Thidarat Takkeeree. (2025). **The Role of School Administrators Affecting the Curriculum Development in Pilot Schools under the Education Sandbox of Trat Province.** Thesis M. Ed. (Educational Administration). Chanthaburi Rambhai Barni Rajabhat University. **Dissertation Advisors** Assistant Professor Dr.Theerangkoon Warabamrungskul, Ph.D.

Abstract

The purposes of this study were to: 1) study the role of school administrators of the education sandbox of Trat Province, 2) study the curriculum development in these schools, 3) study the relationship between the role of school administrators and the curriculum development in these schools, and 4) create an equation forecasting the role of schools administrators affecting curriculum development in these schools. The sample was a group of 291 teachers. The research instrument was a two-part, five-rating scale questionnaire. The first part was about the role of school administrators of the education sandbox of Trat Province with a reliability of 0.83. The second part was about curriculum development in these schools with a reliability of 0.81. The statistics used for data analysis were: mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient and simple regression analysis.

The results of the research revealed that: 1) opinions about the role of school administrators were at the high level, in specific areas, including: building understanding among personnel, supervising and monitoring curriculum implementation, possessing knowledge of curriculum development, and having a vision; 2) opinions about the curriculum development were at the high level, which included: the development of the target province, vision, goals, and priorities in accordance with the vision of the curriculum for the educational innovation area; 3) the role of administrators and the curriculum development of pilot schools in the educational sandbox of Trat Province showed a strong positive correlation, with statistical significance at the 0.05 level; 4) the roles of administrators that influenced curriculum development in these schools were: curriculum supervision, monitoring and implementation, building understanding among personnel, and having a vision. The multiple correlation coefficient was 0.699,

which predicted 48.90% of the curriculum development in these schools, with statistical significance at the 0.05 level. It was possible to create a forecast equation in the form of raw scores: $\hat{Y}_{tot} = 2.028 + 0.261X_2 + 0.129X_4 + 0.097X_3$ and a forecast equation in the form of standard scores: $\hat{Z}_y = 0.399Z_{X_2} + 0.157Z_{X_4} + 0.191Z_{X_3}$.

Keywords: Role of School Administrators, Curriculum Development, Pilot Schools, Education Sandbox, Trat Province

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตา กรุณาและให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างเป็นกัลยาณมิตร รวมไปถึงการตรวจสอบแก้ไขความบกพร่องด้วยความละเอียดทุก ๆ ขั้นตอนจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินิจ สมบูรณ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้การช่วยเหลือให้คำปรึกษา ตลอดจนแนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งดูแลเอาใจใส่ในการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ในการตรวจสอบแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยคือ รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล อาจารย์ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นายคมสัน ณ รัชชี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ดร.อัญญา ศรีนาราง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด นายศุภกร รัตนวงศ์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเนินทรายวิทยาคม และนายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแกลงวิทยาสถาวร ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารและข้าราชการครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และเจ้าหน้าที่บุคลากรอื่น ๆ ที่ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้การช่วยเหลือ ขอขอบคุณกัลยาณมิตรในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำงานตลอดมา และที่ขาดมิได้ครอบครัวอันเป็นที่รักที่คอยส่งกำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดามารดาของผู้วิจัยที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนมาโดยตลอด อีกทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้วิจัย

ธิดารัตน์ ทักษะศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ประโยชน์ของการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตในการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
1.7 สมมุติฐานในการวิจัย	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร	13
2.1.1 ความหมายของบทบาท	13
2.1.2 ความสำคัญของบทบาท	14
2.1.3 บทบาทของผู้บริหาร	16
2.1.4 บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	19
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	35
2.2.1 ความหมายของหลักสูตร	35
2.2.2 ความสำคัญของหลักสูตร	39
2.2.3 ความหมายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	41
2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
2.2.5 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	49
2.3 บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	64
2.3.1 พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562	64
2.3.2 ความหมายของพื้นที่นวัตกรรมการการศึกษา	67
2.3.3 เป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการการศึกษา	68
2.3.4 บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	70
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
2.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ	77
2.4.2 งานวิจัยในประเทศ	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	85
3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	85
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
3.3 วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	87
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	89
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	90
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
5.1 สรุปผลการวิจัย	109
5.2 อภิปรายผล	111

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
5.3 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	129
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	131
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	153
ภาคผนวก ง ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	161
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	183
ประวัติย่อผู้วิจัย	188

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	25
2.2	ข้อมูลบุคลากร นักเรียนของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	74
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา	86
4.1	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน	93
4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร จำแนก ตามรายชื่อ	94
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้ หลักสูตร จำแนกตามรายชื่อ	95
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามรายชื่อ	97
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร จำแนกตามรายชื่อ	98
4.6	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน	99
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านวิสัยทัศน์ จำแนกตามรายชื่อ	100
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านจุดหมาย จำแนกตามรายชื่อ	101
4.9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านเป้าหมาย จำแนกตามรายชื่อ	102
4.10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จำแนกตามรายชื่อ	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด จำแนก ตามรายข้อ	104
4.12	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	105
4.13	ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	106
4.14	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	107
6.1	ผลสรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดตราด	173
6.2	ผลสรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดตราด	177
6.3	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	184
6.4	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด	186

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
2.1 กรอบแนวคิดการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด	52

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการศึกษายุคใหม่ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะแห่งอนาคต เป็นการศึกษาเพื่อความเปลี่ยนแปลง (Education for change) เน้นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเป้าการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่อย่างสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ ได้แก่ (1) เรียนรู้ด้วยการคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานของ กระบวนการคิด (2) เรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเองพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (3) เรียนรู้ ที่จะอยู่ร่วมกันบนความหลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหลากหลายของคนในสังคม ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งเชื้อชาติ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ให้เรียนรู้วิถีอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุข และ (4) เรียนรู้ที่จะแบ่งปันและรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นความท้าทายของโรงเรียนหรือ สถาบันศึกษาต่าง ๆ ในการพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การ พัฒนาการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาคนและการพัฒนาชุมชนและสร้าง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกอนาคต (ศรเนตร อารีโสภณพิเชษฐ, 2561 : 537) การศึกษาจึงได้รับความคาดหวังจากทุกภาคส่วนว่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาทุกช่วงวัย และตลอดชีวิต ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง มีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการ เปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” การจัดการศึกษาในยุคใหม่จึงจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมการศึกษา เพื่ออนาคตสำหรับการศึกษาทุกระดับ โดยผู้สอน นักวิชาการและผู้บริหารต่างต้องร่วมมือกันพัฒนา นวัตกรรมมาช่วยในการบริหารและพัฒนากิจการศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น พื้นที่นวัตกรรมทาง การศึกษาจึงถือว่าเป็นงานวิจัยระดับชาติ ซึ่งอาจจะเป็นอันที่ใหญ่ที่สุดอันหนึ่งของโลกโดยบางคนอาจ เรียกว่า การวิจัยเพื่อการนำไปปฏิบัติ เป็นวิจัยปฏิบัติการที่ให้แต่กรอบวิธีการในการขับเคลื่อน แล้วให้ ผู้ที่อยู่ในกระบวนการเป็นผู้ที่เลือกสรรสิ่งที่ตัวเองจะนำมาใช้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ และมีการเรียนรู้ และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษา ในพื้นที่อื่น ๆ โดยให้ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่การเปลี่ยนแปลงการศึกษาของ ประเทศ (จิรัฏม ศิริรัตนบัลล์, 2562 : 54) จุดเริ่มต้นของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามาจากข้อเสนอของภาคี เพื่อการศึกษาไทย (Thailand Education Partnership : TEP) ที่ก่อตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของ

องค์กรภาคเอกชน ภาครัฐและภาคประชาสังคมที่มีจุดร่วมกันในการมุ่งปฏิรูปการศึกษาไทยภายใต้แนวคิดระบบการศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม เสนอแนวทางการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาผ่านคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเข้าสู่สภาการศึกษา (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2562 : 1) ต่อมาจึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขึ้น โดยเห็นสมควรว่าประเทศไทยควรต้องมีการพัฒนาการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลกและมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนและให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง สมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจ ให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562, 2562 : 120) การจัดการศึกษาใหม่ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมศึกษานี้จึงเป็นการบริหารจัดการการศึกษาแบบล่างขึ้นบน (bottom up) โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน เพื่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการบริหารจัดการ มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียนตามบริบทพื้นที่ และความต้องการของประเทศ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นความร่วมมือของทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 60-61)

การพัฒนาหลักสูตรที่จะตอบสนองผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะเจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิตเป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น การเรียนการสอนเป็นการบูรณาการมากขึ้นการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้นผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็วช้าแตกต่างกันได้ ในส่วนการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562 : 18) ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 คือ โดยที่สมควรต้องพัฒนาการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพมีความใฝ่รู้มีความคิดสร้างสรรค์

มีความสามารถในการสื่อสารสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลกและมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน สมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562 : 102-120) สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562 : 18) กล่าวถึงจุดเด่นของหลักสูตรสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตการทำงานและการเรียนรู้ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ช่วยให้การจัดการเรียนรู้นุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ ช่วยลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็นอันส่งผลให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้อื่นที่เป็นความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนวิถีชีวิต วัฒนธรรมชาติพันธุ์และบริบทได้มากขึ้น ดังนั้น การปรับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ระบบการศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นแม่แบบหรือแม่พิมพ์ที่บ่งบอกความเป็นตัวตนในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะหรือภาพอนาคตที่สังคมต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นบุคคลสำคัญในการเป็นฟันเฟืองหลักที่จะขับเคลื่อนการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของพื้นที่หรือภาคีทัศน์อนาคตของจังหวัดที่ทุกคนคาดหวัง ดังนั้นการบริหารหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน (มนสิข สิริสมบุญ, 2563 : 34)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2562 : บทนำ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนในมิติต่าง ๆ พบว่า ยังขาดการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เป็นหน่วยงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อนวัตกรรมการสอน การวัดผล ประเมินผล การบริหารบุคลากร และการบริหารงบประมาณยังขาดกระบวนการ การนำนโยบายไปปฏิบัติและกลไกที่สามารถนำนวัตกรรมการเรียนรู้หรือผลลัพธ์การจัดการศึกษาไปขยายผลต่อสถานศึกษาอื่น ฉะนั้นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย จึงต้องพัฒนาไปตามลำดับตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำอย่างเป็นองค์รวม เพราะปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาคือการขาดความเข้าใจ เข้าถึงและ

พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ด้วยปัญหาของระบบการจัดการศึกษามีความซับซ้อนในเชิงกระบวนการบริหารในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณและนโยบายการศึกษาของภาครัฐ ด้านหลักสูตรทางการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา ภาครัฐจึงควรเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด กระจายอำนาจการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเลิกการประเมินผลที่ไม่จำเป็น พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาพร้อมกับเพิ่มจำนวนครูในพื้นที่ชนบทพร้อมให้ความสำคัญกับสถานศึกษา (พระมหาสาธิต์ถิรปัญญา (ชาญชาติ), 2561 : 46-48) เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ด้วยการบริหารจัดการเชิงพื้นที่เน้นวัตรกรรมการศึกษาที่มีอิสระในด้านหลักสูตร พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 จึงให้สถานศึกษานำร่องสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดหลักการของหลักสูตรอิงสมรรถนะหรือใช้นวัตกรรมหรือแนวคิดใหม่ ๆ ไปทดลองพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ โดยมีประเภทของหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังนี้ หลักสูตรประเภทที่ 1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เป็นหลักสูตรตามมาตรา 25 วรรคหนึ่งซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเห็นชอบให้มีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องให้เหมาะสมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามมาตรา 20 (4) ทั้งนี้ หลักสูตรที่ปรับใช้ดังกล่าวจะต้องครอบคลุมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยจะต้องมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและสภาพมีสังคมรวมทั้งมีกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลักสูตรประเภทที่ 2 หลักสูตรที่ปรับเพิ่มเติมจากหลักสูตรที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้ความเห็นชอบไปแล้ว เป็นหลักสูตรตามมาตรา 25 วรรคสองที่สถานศึกษานำร่องต้องการปรับเพิ่มเติมจากหลักสูตรตามประเภทที่ 1 ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามมาตรา 20 (4) หลักสูตรประเภทที่ 3 หลักสูตรอื่น ๆ ที่สถานศึกษานำร่องประสงค์จะจัดการเรียนการสอนโดยไม่ใช้หลักสูตรตามมาตรา 20 (4) เป็นหลักสูตรตามมาตรา 25 วรรคสี่ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2563 มีมติเห็นชอบให้สถานศึกษานำร่องสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดหลักการของหลักสูตรอิงสมรรถนะหรือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ หรือใช้นวัตกรรมแนวคิดใหม่ ๆ ไปทดลองพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ รวมทั้งสถานศึกษานำร่องสามารถปรับการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว

ประเภทที่ 4 หลักสูตรต่างประเทศเป็นหลักสูตรตามมาตรา 25 วรรคสี่ ที่สถานศึกษานำร่องประสงค์ จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศจะต้องเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่ วัตกรรมการศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การปรับหรือใช้หลักสูตรต่าง ๆ ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาหรือสถานศึกษานำร่องแล้วแต่กรณี ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคเอกชนและผู้แทนภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีมติให้คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาเร่งขับเคลื่อนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษานำร่องตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562

จังหวัดตราดได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2565 โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาบริหารงานได้อย่างอิสระ ลดความเหลื่อมล้ำ จัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ มีหน่วยงานให้การสนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของพื้นที่ดำเนินงานตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาพ.ศ. 2562 และแผนขับเคลื่อนของพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาตราด (รายงานสรุปผลการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด , 2566 : 13) โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด เลขาธิการคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม ตามมาตรา 24 ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรจังหวัดตราด ตามมาตรา 20(4) และมาตรา 25 ด้วยการประชุมคณะกรรมการอนุวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ 1 /2566 ณ โรงเรียนอนุบาล ตราด ในการจัดทำกรอบหลักสูตร เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2566 ผลปรากฏว่า การปรับหลักสูตรพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดทำการปรับลดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางควรรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มการทำงานอาชีพ จากทั้งหมด 193 ตัวชี้วัด ให้เหลือ 160 ตัวชี้วัด กำหนดจุดเน้นเกี่ยวกับทักษะอาชีพ ได้แก่ เกษตรกรรม ประมง บริการ ท่องเที่ยวและการค้าขาย เน้นบูรณาการประเด็นการเรียนรู้ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ทรัพยากรและ เทคโนโลยี การประกอบการพร้อมกับการเป็นพลเมืองโลกที่ดีของสังคม และจากการประชุม คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2566 ได้สรุปเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรในระยะที่ 1 คือให้วางแผนดำเนินการจัดทำ หลักสูตรระดับจังหวัด โดยแบ่งเป็น (1) หลักสูตรประเภทที่ 1 ตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ลักษณะ หลักสูตรที่ปรับมาจากหลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ครอบคลุมสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ โดยเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด เป็นผู้พิจารณาเห็นชอบ (2) หลักสูตรประเภทที่ 2 เป็นหลักสูตรเพิ่มเติมจากประเภทที่ 1 ให้เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด เป็นผู้พิจารณาเห็นชอบ ส่วนที่เพิ่มเติมดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดตราดและดัชนีตัวชี้วัดการดำเนินงาน รวมทั้งกรอบการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดที่จัดทำขึ้น (รายงานสรุปผลการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด, 2566 : 18-20) ซึ่งจากการดำเนินงานสถานศึกษาต้องนำไปปรับใช้เพื่อเข้าสู่การเป็นสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดตราดที่มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพเด็กให้ดีสะหงาด มีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีความสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จากความคิดเห็นของครูที่เป็นผู้ปฏิบัติและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะเป็นแนวทางสำคัญสำหรับผู้บริหารในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์และพัฒนาต่อเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลถึงผู้เรียน ครูและสถานศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

1.2.2 เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

1.2.4 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.3 ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ได้มีสารสนเทศที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษานำร่องพื้นที่

นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ที่เป็นประโยชน์ ลดความเหลื่อมล้ำ ลดช่องว่างของโอกาสทางการศึกษาทางสังคม ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบสมบูรณ์ในทุกด้านทั้งทางด้านทัศนคติ ทักษะความรู้ ในบริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ครู จำนวน 1,194 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด กระทรวงศึกษาธิการ, 2567 : ออนไลน์)

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 291 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 ; อ้างถึงใน วาโร เฟ็งส์วีสต์. 2553 : 39 - 40) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้สังกัดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละสังกัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.2.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ บทบาทของผู้บริหาร ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มี 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์
4. ด้านการสร้าง ความเข้าใจให้กับบุคลากร

1.4.2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มี 5 ประเด็น ดังนี้

1. วิสัยทัศน์
2. จุดหมาย
3. เป้าหมาย
4. จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
5. ประเด็นการพัฒนาจังหวัด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง หน้าที่การกระทำที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนด ทิศทาง วางแผน พัฒนา จัดหาทรัพยากร กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมถึงการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและจังหวัด ประกอบด้วย

1.1 ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ วางแผน ปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนครู นักเรียนในการใช้หลักสูตร และเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรต้องครอบคลุมการจัดการทรัพยากร การสื่อสาร การติดตามผล เพื่อให้การใช้หลักสูตรและการเรียนรู้เกิดประสิทธิผล ตอบสนองต่อความต้องการของครูและนักเรียน

1.2 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทาง แนวปฏิบัติของการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน บรรลุผลตามเป้าหมาย การวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

1.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร มีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สามารถปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.4 ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สร้างโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด หมายถึง การที่สถานศึกษาทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อจัดทำและพัฒนาปรับปรุง ให้สอดคล้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยสรุปตามกรอบแนวคิดการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีประเด็นดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์ หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีการกำหนดทิศทาง วางแผนทำการวิเคราะห์ทุนศักยภาพของชุมชนและจังหวัด ในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของจังหวัดที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดีและสุขภาพดี

2.2 จุดหมาย หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติรวมถึงคุณลักษณะตามการพัฒนาของ จังหวัด มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

2.3 เป้าหมาย หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีแนวทางการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาและสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของจังหวัดที่มุ่งสู่คุณภาพ 4 ดี รู้จักตัวตน ภูมิใจใน ตราดสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี ที่เกิดจากการเรียนรู้อย่างมีความสุข

2.4 จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวคิดหลักของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทชีวิตของผู้เรียน ชุมชนและความต้องการของจังหวัด ด้วยการส่งเสริมด้านภาษา เพื่อการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยี ด้านทักษะชีวิต ทักษะด้านอาชีพและการเป็นพลเมืองโลกที่ดี

2.5 ประเด็นการพัฒนาจังหวัด หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด วิเคราะห์และพิจารณาสารสนเทศของตลาดแรงงานในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร การท่องเที่ยว สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในการสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรมและทักษะในการประกอบ อาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

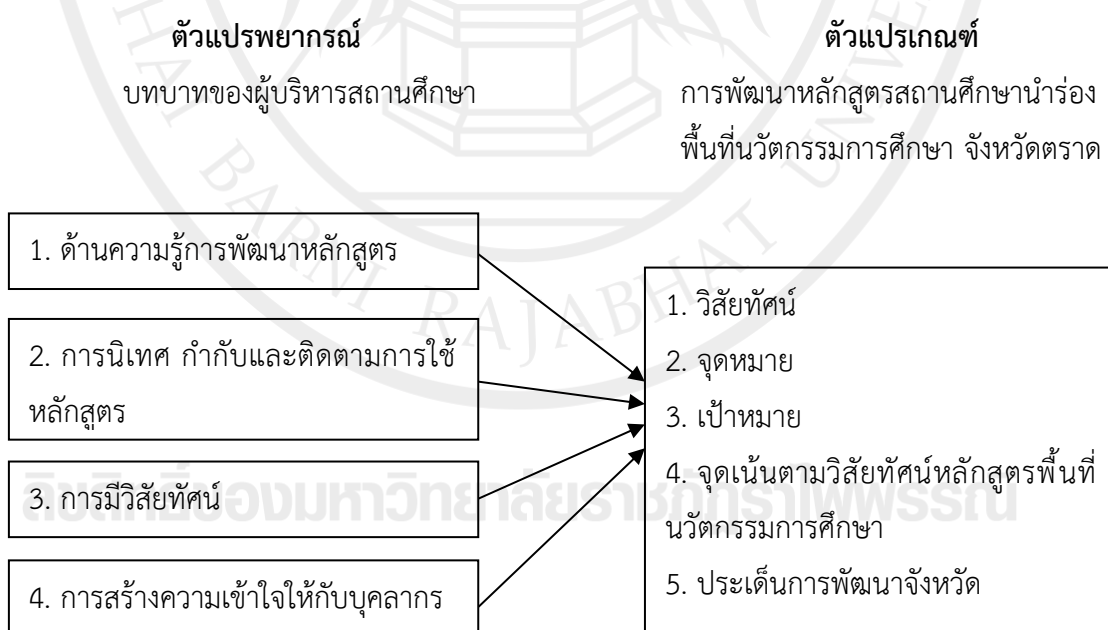
3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และราชประชานุเคราะห์

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

5. สถานศึกษานำร่อง หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตราด ที่คณะกรรมการ ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอนุมัติให้เป็นสถานศึกษานำร่อง

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวคิดของ [1] ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิमानเวช (2564 : 12), [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์), [3] สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564 : 149), [4] มนสิข ลิทธิสมบุรณ์ (2563 : 34), [5] จันทิมา รักษ์ดี และคณะ (2563 : 107-116), [6] ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324), [7] เหมือนฝัน วงเดช (2562 : 136), [8] เรณู บุญเสรษฐ (2561), [9] สาคร มหาหิงค์ (2560 : 1), [10] สุกัญญา จัตรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์ (2559 : 1473-1487), [11] ฆนัท ธาตุทอง (2553 : 272), [12] ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99), [13] ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 29), [14] อมรา เล็กเรียงสินธุ์ (2540 : 42), [15] Knezevich (1984 : 16-18), [16] Coats (1986 : 151-152) แล้วนำมาวิเคราะห์จนได้ตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร หลังจากนั้นได้นำกรอบแนวคิดการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด (เอกสารกรอบหลักสูตร จังหวัดตราด, 2567 : 47) รวมถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมาย จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตร พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและประเด็นการพัฒนาจังหวัด มาวิเคราะห์และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง ในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 สมมุติฐานในการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด
2. บทบาทของผู้บริหารอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในต่างประเทศและในประเทศ รวมถึงบริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด เพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยนำเสนอรายละเอียดดังหัวข้อต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

2.1.1 ความหมายของบทบาท

2.1.2 ความสำคัญของบทบาท

2.1.3 บทบาทของผู้บริหาร

2.1.4 บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

2.2.1 ความหมายของหลักสูตร

2.2.2 ความสำคัญของหลักสูตร

2.2.3 ความหมายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.5 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

2.3 บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

2.3.1 พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562

2.3.2 ความหมายของพื้นที่นวัตกรรมการการศึกษา

2.3.3 เป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการการศึกษา

2.3.4 บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

2.4.2 งานวิจัยในประเทศ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

บทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตาม ยุคสมัยและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนางานทุกภารกิจให้ บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ในการศึกษารูปแบบของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาในหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของบทบาท

มูฮำหมัด ตาเห (2561 : 32) กล่าวไว้ว่า บทบาท คือ พฤติกรรมหรือการกระทำของ บุคคลตามสิทธิและหน้าที่ที่บุคคลอื่นหรือสังคมคาดหวังไว้ บทบาทสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตาม ตำแหน่งหน้าที่และความคาดหวังของสังคม

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2561 : 33) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในด้านที่เกี่ยวกับคำพูด ลักษณะท่าทาง การตอบสนองกริยาอาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนกำลังทำหน้าที่อะไร มีต่อเจ้าของตำแหน่งหรือฐานะทางสังคมอย่างไร จึงอาจ กล่าวได้ว่า “บทบาท” ก็คือการแสดงออกถึงฐานะตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละคนในสังคมนั่นเอง

ภัทรนิชา สุดตาชาติ (2560 : 51) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการ ปฏิบัติที่ผู้ครองตำแหน่งควรประพฤติปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ คนงาน ภารโรง ก็จะแสดงบทบาทไปตาม ตำแหน่ง โดยทั่วไปบทบาทจะต้องมาพร้อมกับหน้าที่และตำแหน่ง

ประวิทย์ มั่นปาน (2559 : 11) ได้ศึกษางานวิจัยของบลูม และเชลนิก (1977 : 34-35) ได้อธิบายถึงคำว่า “บทบาท” ที่จำแนกไว้ 3 บทบาท ดังนี้ 1) บทบาทที่คาดหวังหรือบทบาทในอุดมคติ (socially prescribed or ideal role) เป็นบทบาทตามอุดมคติที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของ ตำแหน่ง 2) บทบาทที่ควรกระทำ (perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่า ควรจะกระทำ หน้าที่ของตำแหน่ง โดยอาจจะไม่ตรงกับบทบาทในอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปใน แต่ละบุคคล 3) บทบาทที่กระทำจริง (performed role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำไปจริง ตามความเชื่อความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคม ในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง ภัทรกร ปุຍสุวรรณ (2558 : 19) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรม การ ปฏิบัติงานของบุคคลตามสถานการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมที่แสดงออกผสมผสานระหว่างความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความต้องการของตน ร่วมกับความรับผิดชอบที่กำหนดให้ปฏิบัติจริง ในตำแหน่ง โดยแบ่งบทบาทที่วิจัยเป็น 2 ประเภท คือ 1) บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมหรือ การกระทำที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาให้เห็นในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขให้ต้อง แสดงบทบาท 2) บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าผู้บริหารที่อยู่ใน สถานภาพนั้น ๆ ควรจะทำอะไร อย่างไร หรืออาจเป็นความคาดหวังของผู้บริหารเองว่าเขาควรมี บทบาทอย่างไรต่อการบริหารวิชาการ

ธงชัย เจนโกศล (2557 : 28) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการงานโดยตรงและงานพิเศษที่ควรจะต้องกระทำหรือพฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม

ชวิศ สมบัติวงศ์ (2557 : 17) ได้ศึกษางานวิจัยของโอเวน (1970 : 54) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลตามความคาดหวังของผู้อื่น ซึ่งแตกต่างกันไปตามความคาดหวังและความคิด ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลที่แสดงถึงพฤติกรรมนั้น

นอกจากนั้น วิไลพร นามวงศ์ และธนัชพร เปรมเกษม (2557 : 9) ได้ศึกษางานวิจัยของ โคเฮน (1979 : 35-36) ให้ความหมายของคำว่า "บทบาท" หมายถึง พฤติกรรมที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะต้องปฏิบัติ และอธิบายไว้อีกว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role) ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง แต่ก็ยังคงยอมรับว่าจะต้องปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ และส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง (enacted role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ส่วนความไม่สอดคล้องกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจาก 1) บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนร่วมของบทบาทที่ต้องการ 2) บุคคลไม่เห็นด้วย หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด 3) บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

McClelland (1962 : 68) กล่าวว่า บทบาทเป็นแบบแผนของความต้องการและการกระทำที่สมาชิกของชุมชนคาดหวังว่าจะต้องเป็นตามคุณลักษณะของตำแหน่งหรือบทบาท คือ สิทธิหน้าที่ในการกระทำของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลหนึ่งในสังคมตามสถานภาพของตนเอง

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่และความรับผิดชอบที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหรือภาระหน้าที่ ที่ตนเองได้รับ

2.1.2 ความสำคัญของบทบาท

บทบาทมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงาน การแสดงถึงบทบาทของบุคคลตามที่ได้รับ ความคาดหวังจากสังคม เป็นสิ่งที่บุคคลต้องแสดงออกอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดขององค์กร โดยนักวิชาการได้ให้ความหมายถึงความสำคัญของบทบาทดังนี้

วลีษฐ์พล รอบจังหวัด (2562 : 19) กล่าวว่า บทบาท เป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดแนวทางให้ บุคคลแสดงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการแสดงพฤติกรรมในสังคม ในแต่ละสถานการณ์การ แสดงออกของบุคคลมักต้องเป็นไปตามบทบาทไม่ว่าเขาจะพึงพอใจที่จะแสดงหรือไม่ ก็ตาม เช่น บทบาทของหัวหน้าที่ต้องมีการทักทายให้กำลังใจลูกน้อง บทบาทของผู้ปกครองที่ต้องการว่ากล่าวสั่ง สอนลูกเมื่อเขาทำผิด บทบาทของพนักงานขายในร้านค้าที่ต้องทักทายลูกค้าด้วยอัธยาศัย ที่ดีและ พร้อมที่จะให้บริการ ฯลฯ และโดยอันที่จริงแล้ว ในสังคมที่เป็นอยู่เรามากัดตสันบุคคลตามบทบาทของ

เขาคือ ตัดสินว่าเขาทำหน้าที่ตามบทบาทนั้น ๆ ได้ดีเพียงพอหรือไม่หรือการแสดงบทบาทของเขาเป็นที่พึงพอใจแก่สังคมหรือไม่

มูฮำหมัด ตาเห (2561 : 33) สรุปได้ว่า บทบาทเป็นองค์ประกอบของสังคมที่กำหนดให้หน่วยของสังคม เช่น สถาบัน องค์กร บุคคล แสดงตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ เพื่อให้สังคมเกิดความปกติสุขหากไม่ปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้สังคมอาจเกิดความวุ่นวายและไม่สงบสุข

พิชยา ทอดทึง (2559 : 329) กล่าวว่า บทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจำเป็นจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของผู้เรียนซึ่งพบว่าการบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาปัจจุบันนี้กำลังประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บุญยวีร์ เกิดศรี (2558 : 15) กล่าวว่า บทบาทมีความสำคัญต่อการดำเนินการกิจตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งต่อบุคคล เป้าหมายของหน่วยงานและองค์กร โดยบทบาทเป็นการกระทำของบุคคลหรือแบบแผนพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้น เมื่อบุคคลใดถูกกำหนดให้มีสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งทางสังคมแล้ว บุคคลนั้นก็แสดงบทบาทตามสถานภาพและฐานะทางสังคมที่ตนดำรงอยู่บทบาท (Role) และสถานภาพ (Status) จึงเป็นสิ่งที่คู่กันเปรียบเทียบเสมือนด้านทั้งสองของเหรียญอันเกี่ยวกันไม่อาจแยกออกจากกันได้ และเมื่อนำบทบาทและสถานภาพของบุคคลมาอธิบายปรากฏการณ์ในองค์กรต่าง ๆ จะพบว่าพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรนั้นจะถูกกำหนดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหน้าที่ (Structure Function) ขององค์กรนั้น ๆ

พศิน แดงจวง (2554 : 63) บทบาททำให้เกิดการแบ่งหน้าที่ ระหว่างสมาชิกตามความถนัดและความสามารถทำให้เกิดโครงสร้างหน้าที่ ทำให้สมาชิกในสังคมรู้ถึงฐานะและความรับผิดชอบของตนเอง ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบ สมาชิกในสังคมมีการปฏิบัติหน้าที่ของตนไม่ก้าวร้าวคนอื่น และทำให้สมาชิกแต่ละคนรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของตนตามสถานภาพและบทบาทนั้น

เพอสัน (Pason, 1951 : 4) กล่าวว่า สถานภาพและบทบาทเป็นหน่วยของระบบสังคม โดยสถานภาพและบทบาทเป็นคุณลักษณะของผู้แสดงในสังคมนั้น ๆ บทบาท คือ การจัดระเบียบของผู้เริ่มแสดง เป็นการสร้างและกำหนดการมีส่วนร่วมในกระบวนการที่มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นการร่วมความคาดหวังที่เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ด้วย ส่วนสถานภาพ คือ ตำแหน่งของผู้แสดงภายในสถาบันเป็นตำแหน่งของผู้แสดงภายในระบบสังคม ซึ่งอาศัยกลไกของสังคมเป็นตัวกำหนด

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความสำคัญของบทบาท หมายถึง การรับผิดชอบตามภาระ หน้าที่ ที่ได้รับความคาดหวังจากสังคมให้เต็มศักยภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากบทบาทนั้นมีผล ต่อการทำงานและมีความสำคัญกับองค์กร

2.1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารทุกคนซึ่งเป็นผู้นำขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารในหน่วยงานรัฐบาล สถาบันการศึกษา องค์กรธุรกิจต่าง ๆ สิ่งแรกที่เขาได้รับมอบหมายจากองค์กรก็คือ บทบาทในฐานะ ผู้บริหาร เพราะบทบาทดังกล่าวมีอิทธิพลต่อองค์กรยิ่งกว่าบทบาทใด ๆ จนอาจกล่าวได้ว่าความ เจริญก้าวหน้า ความน่าเชื่อถือขององค์กรหรือหน่วยงานใดขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารนอกจากจะมีลักษณะเป็นผู้นำและประสานงานระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาแล้ว ยังต้อง ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอีกด้วย และต้องคอยแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการ ปฏิบัติงาน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร ไว้ดังนี้

ประณาลี ลือชา (2566 : 44) ได้สรุปไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็น ผู้ที่มีองค์ความรู้ ความสามารถ มีบทบาทในขอบเขตของภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้ สถานศึกษาดำเนินภารกิจปฏิบัติงานได้ตามที่กำหนด อันจะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

หทัยทิพย์ สีขัณฑกสมิต (2566 : 179) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคล สำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา หากผู้บริหารนั้นมีภาวะผู้นำด้วยแล้วจะส่งผลดีต่อการพัฒนา การศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทภาวะผู้นำที่ต้องมีการบริหารอย่างมี แบบแผนจึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและประสบความสำเร็จอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามที่ผู้บริหารและสถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2563 : 6-10) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาไว้ว่า งานบริหารเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถทักษะสูง มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล มีภาวะ ความเป็นผู้นำเพราะผู้บริหารเป็นเฟืองที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีบทบาท ตามสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.ศ) กำหนดให้มี 6 บทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบายและเป้าหมาย
2. บทบาทหน้าที่การจัดกิจกรรมในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม นโยบายและเป้าหมายที่กำหนด
3. บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ
4. บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากร
5. บทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือ รวมสติของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ต่อการบริหาร

6. บทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรและควบคุมกำกับติดตาม

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2562 : 33) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าต้องเป็นผู้ที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ สร้างบารมีทางวิชาการ สร้างแรงจูงใจภายในให้กับผู้สอน ให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ชี้แนะประเด็นการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ โค้ชกระบวนการเรียนรู้และการคิดประสานเครือข่ายทุนทางสังคม รวมถึงยกย่องในความสำเร็จ

ในขณะที่สุจินตนา ตรงประสิทธิ์ (2560 : 22) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบเนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศจัดการกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด ต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลาและทรัพยากรอื่น ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

วรรณภา หมาดเท่ง (2559 : 12) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า การกระทำที่ผู้บริหารแสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่มีอยู่ และการกระทำที่แสดงออกที่เป็นผลจากความคิด ความเชื่อของผู้บริหาร และความมุ่งหวังของบุคคล อื่นที่คาดหวัง 5 ประการ ได้แก่ ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ส่งเสริมสนับสนุน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 12) ได้อธิบายถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าเป็นผู้นำการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการสร้างความร่วมมือรวมทั้งประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการวางแผนสนับสนุนเอื้ออำนวยสิ่งต่าง ๆ ต่อการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการนิเทศ ช่วยเหลือโดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบโดยการ กำกับติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาการสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนตลอดเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 4) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างของผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยจะต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการวางแผนนโยบายเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำและสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่าย

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารอย่างอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานให้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ เช่น การจัดซื้อและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมไปถึงการให้บริการและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ บุคคล เช่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้ที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียนด้วยกัน

5. การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร มีการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้เข้าอบรม เข้าร่วมการประชุมสัมมนาและไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันกับสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกและเพื่อนำมาประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

6. การให้ขวัญกำลังใจ สร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงานทุกคน ยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ

7. การกำกับติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผลโดยส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินของผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการในการเรียนรู้ในโรงเรียนของบุคลากรทุกฝ่าย รวมถึงการที่ผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนภายนอกรับทราบ โดยวิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม

10. การส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้

บาสและสตอกดิลล์ (Bass and Stogdill) (1990) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้นำทางการศึกษา หมายถึง ความคาดหวังของผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อตนเองและสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มด้วย ดังนั้นบทบาทที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับผู้นำทางการศึกษา คือ มุ่งปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าประสงค์ เป็นผลผลิตแห่งกระบวนการปฏิสัมพันธ์

กอร์ดัน (Gorton, 1983, p. 71) ได้สรุปว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญมี 6 ประการ คือ

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้บริหาร
2. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำในด้านการสอน/ด้านวิชาการ
3. บทบาทในฐานะเป็นผู้รักษาระเบียบวินัย
4. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์
6. บทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ปัญหาความขัดแย้ง

เคนเนทส์ และเจน (Kenneth and Jane, 2000 : 103) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของกลุ่มและกิจกรรม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านบุคคล ได้แก่ บทบาทด้านการเป็นหัวหน้าองค์กรและเป็นผู้นำของหมู่คณะ
2. ด้านข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ บทบาทในการเป็นศูนย์รวมของการสั่งการภายในองค์กร ประกอบด้วยการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและเป็นรูปธรรมมากที่สุด
3. ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทในการเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ เป็นผู้จัดการกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นผู้ขจัดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์กร

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดทิศทาง วางแผน พัฒนา จัดหาทรัพยากร กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษารวมถึงการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.1.4 บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ความสำคัญสอดคล้องกับบริบท ท้องถิ่นหรือจังหวัดนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาช่วยสนับสนุน แต่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะทำให้การพัฒนาหลักสูตรเกิดผลสำเร็จหรือไม่ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม และทันกับเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการ

จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีที่ต้องมีการพัฒนาอยู่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้และนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้คือ ส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนรู้ของครู พัฒนาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริม พัฒนากิจการการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา คือ กลไกหลักในการขับเคลื่อนและดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายและจุดเน้นของสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงต้องมีการวางระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในระบบนิเวศทางการศึกษาให้สามารถเข้าถึงและเข้าใจความสำคัญ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีการเตรียมความพร้อม วางแผนและศึกษาข้อมูลบริบทรอบด้านอย่างครอบคลุมชัดเจน สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาคส่วนที่สำคัญ รวมทั้งอาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และเตรียมพร้อมสำหรับการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ใช้บริหารจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของชุมชน สังคม ประเทศไทยและโลก

สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564 : 149) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เริ่มต้นจากการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประเมินโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย หลังจากนั้นจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรวิเคราะห์โครงการนำร่องโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ สถานศึกษาควรมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการรายงานผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาต่อเครือข่ายวิชาการทุกระดับ

ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324) กล่าวถึงผู้บริหารมีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนว่า เป็นหน้าที่สำคัญเพราะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีที่สุดต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่ถูกต้อง ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและการเมืองโดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียนรู้

และการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย การคิดเป็นระบบ และวิธีการเชิงระบบ

จันทิมา รักษ์ดี และคณะ (2563 : 107-116) กล่าวว่า ในการที่จะพัฒนาหลักสูตรให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกภาคส่วนทราบแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน

มนสิข ลีทธิสมบุรณ์ (2563 : 34) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนในทุกระดับจะเป็นกระบวนการจัดการการสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ การบริหารหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

เหมือนฝัน วงเดช (2562 : 136) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายส่วน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีภารกิจที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับทุกโรงเรียน มีความแตกต่างกัน จะได้มีส่วนร่วมประสานสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรมีประสิทธิภพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจในบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างชัดเจน การที่โรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับทุกโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู คือ บุคคลสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่จะทำให้หลักสูตรสถานศึกษาสมบูรณ์ มีประสิทธิภพและสอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่น

เรณู บุญเสรรฐ (2561 : 56) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการพัฒนางานวิชาการที่เน้นการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนโดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ ผู้บริหาร ควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร สร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภพ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสาร สามารถประยุกต์ใช้และแนะนำผู้อื่นได้ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมพัฒนาครู ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากร

สาคร มหาหิงค์ (2560 : 1) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำทางวิชาการโดยให้ความสำคัญกับการวางแผน การกำกับดูแลหลักสูตรสถานศึกษา ครูควรนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติกับนักเรียนที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ควรประชุมอบรมชี้แจงผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

สุกัญญา จัตรงค์ และอภิชาติ เสนอนันท์ (2559 : 1473-1487) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้สนับสนุนหรือให้บริการงานการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ สนับสนุนการพัฒนาและใช้งานหลักสูตร ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับกำลังคน คือ ผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนผู้เรียนที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารต้องเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจ การนิเทศประเมินผลการศึกษา การแนะนำการศึกษา การบริหารจัดการห้องสมุด จัดหาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ภายนอกสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีอาคารสถานที่ห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญและการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาตนเองและใส่ใจวัฒนธรรม

ชนัท ธาตุทอง (2553 : 272) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ในสถานศึกษาอย่างถ่องแท้ 2) ให้ความรู้ผู้สอนในโรงเรียนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ 3) ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู 4) ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 5) กระตุ้นให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เป็นต้น 6) ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ 7) จัดระบบการบริหารหลักสูตร 8) ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่าง เพื่อจะให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนและวางแผนในการเตรียมการดำเนินการใช้หลักสูตร 2) จัดเตรียมบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและแนวการสอน ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ 3) จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถตามความถนัดและความสนใจ

เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ให้บริการและสนับสนุน การสอนของครูโดยการจัดหาเอกสารหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ ครูและนักเรียน ได้ศึกษากันคว้าเพิ่มเติม โดยคำนึงถึงคุณประโยชน์และความสะดวกสบายในการ จัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นหลัก 5) ดำเนินการนิเทศติดตามผลและประมวลผลการใช้ หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 6) สร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อย่างเหมาะสมและยุติธรรม โดยยึดระบบคุณธรรมเป็นหลัก 7) ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่ นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจ ความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร และการรับความร่วมมือที่ดีจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 29) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคล สำคัญที่สุดที่จะบ่งบอกว่า การนำหลักสูตรไปใช้ที่โรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ทักษะของ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ด้วย แต่บางครั้งเนื่องจากผู้บริหารมี ภาระงานหลายด้าน การพัฒนาหลักสูตรโดยตรงที่ผู้บริหารจะเข้ามาร่วมจึงเป็นไปได้ยาก แต่คำแนะนำของผู้บริหารเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ แม้ว่า ผู้บริหารจะมีบทบาท และหน้าที่ต้องกระทำหลายอย่างแต่นักพัฒนาหลักสูตรยังต้องการความ ช่วยเหลือจากผู้บริหารในความสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทราบดีถึงปัจจัยสำคัญ ๆ ของการศึกษาโดยเฉพาะปัญหาทางด้านการบริหารหลักสูตร แนวทางการ แก้ปัญหานั้น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ มาช่วยผลักดันการนำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจัง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านวิชาการและการบริหารหลักสูตรด้วย

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 42) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการสร้างหลักสูตร ไว้ว่า กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร จัดตั้งและแต่งตั้งคณะกรรมการการสร้างหลักสูตร ให้การสนับสนุนโดยจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก คือ งบประมาณ สถานที่และวัสดุ อุปกรณ์ พร้อมทั้ง เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการสร้างหลักสูตร ตัดสินในกรณีที่เกิดปัญหาต่าง ๆ และช่วย ประสานงานให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ภารดี อนันต์นารี (2551 : 265-266) ได้ศึกษางานวิจัยของ Knezevich (1984 : 16-18) เสนอว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทต่าง ๆ ในการบริหารงานด้านหลักสูตรให้เกิดประสิทธิผล ได้แก่ บทบาทการเป็นผู้นำวิชาการ มีความรู้ ความเข้าใจในงานวิชาการ บทบาทเป็นผู้นำกำหนด ทิศทางการปฏิบัติงาน ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงาน บทบาทเป็นผู้ประสานงาน ในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ บทบาทเป็นผู้บริหารหลักสูตร ต้องมีความเข้าใจในระบบหลักสูตร เข้าใจวิธีการสร้าง การพัฒนาหลักสูตรรวมถึงการใช้เทคโนโลยี บทบาทเป็นผู้สื่อสาร ความสามารถใน

การสื่อสาร ทั้งการพูด การเขียนรวมไปถึงการใช้สื่อ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และบทบาทของการเป็นผู้ประเมินผล สามารถประเมินตามความต้องการด้วยระบบวิธีทางสถิติกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

นิพนธ์ อนันตชาติ (2551 : 12) ได้ศึกษางานวิจัยของ Coats (1986 : 151-152) กล่าวว่า บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการต้องพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

จากแนวคิดที่กล่าวมานั้น บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีองค์ประกอบที่ค่อนข้างหลากหลายทั้งเหมือนและแตกต่างกันตามทัศนะของนักวิชาการ เพื่อให้ได้ข้อสรุปของ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 2.1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ตัวแปร	นักวิชาการ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	รวม
1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร															✓			1
2) จัดตั้งคณะกรรมการการพัฒนาหลักสูตร	✓														✓			2
3) สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก		✓								✓	✓	✓		✓				5
4) เป็นที่ปรึกษาของการพัฒนาหลักสูตร														✓				1
5) เป็นผู้ประสานงานในการดำเนินงาน														✓	✓			2
6) การมีวิสัยทัศน์		✓	✓	✓	✓	✓								✓		✓		7
7) ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร	✓	✓	✓	✓		✓			✓			✓	✓	✓		✓	✓	11
8) การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร		✓	✓		✓				✓			✓	✓					6
9) การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร	✓	✓		✓						✓	✓	✓	✓			✓		8
10) การสร้างขวัญและกำลังใจ									✓		✓	✓	✓					4
11) ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษา					✓					✓			✓					3
12) กระตุ้นให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง											✓	✓						1
13) จัดระบบการบริหารหลักสูตร									✓		✓	✓				✓		3
14) การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ			✓					✓	✓			✓			✓			5
15) การวางแผน การกำกับและดูแล				✓						✓			✓					3
16) ทักษะด้านเทคโนโลยี									✓									1

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวแปร \ นักวิชาการ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	รวม
17) ทักษะด้านการสื่อสาร			✓					✓							✓		3
18) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	✓		✓		✓	✓			✓								5
19) การตัดสินใจ														✓			1
20) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ								✓	✓				✓		✓	✓	5
21) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง		✓		✓		✓		✓									4
22) การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร								✓									1
23) การรับฟังความคิดเห็น			✓														1
24) การวางแผน	✓																1
25) การรายงานผล	✓																1

หมายเหตุ

[1] ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12), [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์), [3] สุภาณี ชำนาญศรี และ สุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564 : 149), [4] มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2563 : 34), [5] จันทิมา รักดี และคณะ (2563 : 107-116), [6] ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324), [7] เหมือนฝัน วงเดช (2562 : 136), [8] เรณู บุญเสารัฐ (2561), [9] สาคร มหาหิงค์ (2560 : 1), [10] สุกัญญา จัตรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์ (2559 : 1473-1487), [11] ฆนัท ธาตุทอง (2553 : 272), [12] ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99), [13] ชุศรี สุวรรณโชติ (2542 : 29), [14] อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 42), [15] Knezevich (1984 : 16-18), [16] Coats (1986 : 151-152)

จากตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการพบว่า มี 18 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความถี่ของตัวแปรสรุปได้ว่า มีตัวแปร 4 ตัวที่มีความถี่สูงจำนวน 6 - 11 ความถี่ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร 4) การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้สรุปตัวแปรออกมาทั้ง 4 ตัวแปร คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร 3) การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร 4) การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมสำหรับสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร

จากตารางการวิเคราะห์ตัวแปร พบว่า ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นตัวแปรที่เมื่อนักวิชาการได้นำเสนอไว้และมีความถี่สูงสุด จำนวน 11 ความถี่ ประกอบด้วย สุภาณี ชำนาญศรี และ สุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564 : 149), ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์), มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2563 : 34), ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324), เรณู บุญเสรษฐ (2561) ฆนัท ธาตุทอง (2553 : 272), ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99), ชุตรี สุวรรณโชติ (2542 : 29), Knezevich (1984 : 16-18) และ Coats (1986 : 151-152) โดยความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นตัวแปรย่อยของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในงานวิจัยเรื่องนี้ มีนักวิชาการ นักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564 : 149) กล่าวว่า ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เริ่มต้นจากการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประเมินโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย หลังจากนั้น จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรวิเคราะห์โครงการนำร่องโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12) กล่าวว่า ผู้บริหารจะมีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้และนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้คือ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู พัฒนาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริม พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) กล่าวว่า ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหาร ต้องมีการเตรียมความพร้อม วางแผนและศึกษาข้อมูลบริบทรอบด้านอย่างครอบคลุมชัดเจน สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาคส่วนที่สำคัญ รวมทั้งอาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และเตรียมพร้อมสำหรับการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324) กล่าวถึง ผู้บริหารต้องมีความรู้การพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียนรู้ และการนำหลักสูตรไปใช้

มนสิข สิทธิสมบุรณ์ (2563 : 34) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ การบริหารหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

เรณู บุญเสรษฐ (2561 : 56) กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตร เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร สร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในด้านการพัฒนาหลักสูตรที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี

ฉันท ชาติทอง (2553 : 272) กล่าวว่า ความรู้ของผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ในสถานศึกษาอย่างถ่องแท้ 2) ให้ความรู้ผู้สอนในโรงเรียนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ 3) ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู 4) ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 5) กระตุ้นให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เป็นต้น 6) ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ 7) จัดระบบการบริหารหลักสูตร 8) ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99) กล่าวถึง ความรู้ที่ผู้บริหารควรมีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่าง เพื่อจะให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนและวางแผนในการเตรียมการดำเนินการใช้หลักสูตร 2) จัดเตรียมบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและแนวการสอน ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มี

ความเป็นเลิศ 3) จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถตามความถนัดและความสนใจ เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ให้บริการและสนับสนุนการสอนของครูโดยการจัดหาเอกสารหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ครูและนักเรียน ได้ศึกษากันคว้าเพิ่มเติม โดยคำนึงถึงคุณประโยชน์และความสะดวกสบายในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นหลัก 5) ดำเนินการนิเทศติดตามผลและประมวลผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 6) สร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเหมาะสมและยุติธรรม โดยยึดระบบคุณธรรมเป็นหลัก 7) ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจ ความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตรและการรับความร่วมมือที่ดีจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 29) กล่าวว่า ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องให้คำแนะนำจากการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะปัญหาทางด้านการบริหารหลักสูตร พร้อมกับแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ มาช่วยผลักดันการนำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจัง

Knezevich (1984 : 16-18 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นารี, 2551 : 265-266) เสนอว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทต่าง ๆ ในการบริหารงานด้านหลักสูตรให้เกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะการมีความรู้ ความเข้าใจในงานวิชาการ ความเข้าใจในระบบหลักสูตร เข้าใจวิธีการสร้างรวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

Coats (1986 : 151-152 อ้างถึงใน นิพนธ์ อนันตชาติ, 2551 : 12) กล่าวว่า ความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดคุณภาพ

สรุปได้ว่า ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ วางแผน ปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนครู นักเรียนในการใช้หลักสูตรและเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรต้องครอบคลุมการจัดการทรัพยากร การสื่อสาร การติดตามผล เพื่อให้การใช้หลักสูตรและการเรียนรู้เกิดประสิทธิผล ตอบสนองต่อความต้องการของครูและนักเรียน

2. การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร

จากตารางการวิเคราะห์ตัวแปร พบว่า การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร เป็นตัวแปรที่มีนักวิชาการได้นำเสนอไว้และมีความถี่ จำนวน 8 ความถี่ ประกอบด้วย สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564 : 149) ภคพร เลิกนอก และเอกราช ไชยิตพิมานเวช (2564 : 12) มนลธิช สีทธิสมบุรณ์ (2563 : 34) สาคร มหาหิงค์ (2560 : 1) สุกัญญา จัตุรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์

(2559 : 1473-1487) ฆนัท ธาตุทอง (2553 : 272) ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99) และ Knezevich (1984 : 16-18) โดยความรู้การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรเป็นตัวแปรย่อยของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในงานวิจัยเรื่องนี้มีนักวิชาการ นักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย การประเมิน ติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของชุมชน สังคม ประเทศไทยและโลก

สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564 : 149) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หลังจากการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ควรมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และการประเมินหลักสูตรสถานศึกษารวมถึงรายงานผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาต่อเครือข่ายวิชาการทุกระยะ

ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324) กล่าวถึงผู้บริหารมีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนว่า เป็นหน้าที่สำคัญเพราะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีที่สุดต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอจากการนิเทศ ติดตามและประเมินผลจากผู้บริหารเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย

นิภารัตน์ เชื้อชาย (2563 : 34) ได้สรุปว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตร มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ พิจารณองค์ประกอบของหลักสูตรที่จะประเมิน พิจารณาหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ออกแบบการจัดเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้พิจารณาตัดสินใจในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป สำหรับประเด็นในการประเมินนั้นสามารถประเมินได้ทั้งเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้หลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และผลจากการใช้หลักสูตร อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการประเมินส่วนที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรคำนึงถึงทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญโดยนำผลการประเมินระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติมาพิจารณาทั้งผลการประเมินในภาพรวมและผลการประเมินแยกรายวิชา และแยกตามมาตรฐาน หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมายควรศึกษาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุย่อยเกิดมาจากปัจจัยและกระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษานั้นเอง จากนั้นจึงหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

สาคร มหาหิงค์ (2560 : 1) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผน การกำกับดูแลหลักสูตรสถานศึกษา ต้องมีการประชุมอบรมชี้แจงผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ผลจากการใช้หลักสูตรนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

สุกัญญา จัตรงค์, และอภิชาติ เสนะนันท์ (2559 : 1473-1487) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้สนับสนุนหรือให้บริการงานการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนเพิ่มพูนขวัญ กำลังใจให้กับบุคลากร และนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาตนเองและใส่ใจวัฒนธรรม

ฉันท ชาติทอง (2553 : 272) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารนอกจากการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร สิ่งสำคัญคือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อกระตุ้นให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง และนำผลการใช้หลักสูตรมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์และมีความทันสมัยอยู่เสมอ

○ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99) กล่าวถึง ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการนิเทศติดตามผลและประมวลผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

▶ ภารตี อนันต์นารี (2551 : 265-266) ได้ศึกษางานวิจัยของ Knezevich (1984 : 16-18) เสนอว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทต่าง ๆ ในการบริหารงานด้านหลักสูตรให้เกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะบทบาทของการเป็นผู้ประเมินผล สามารถประเมินตามความต้องการด้วยระบบวิธีทางสถิติ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

สรุปได้ว่า การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทาง แนวปฏิบัติของการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน บรรลุผลตามเป้าหมาย การวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

3. การมีวิสัยทัศน์

จากตารางการวิเคราะห์ตัวแปร พบว่า การมีวิสัยทัศน์ เป็นตัวแปรที่มีนัยวิชาการได้นำเสนอไว้และมีความถี่ จำนวน 7 ความถี่ ประกอบด้วย ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) มนสิข สิริสมบูรณ์ (2563 : 34) จันทิมา รักดี และคณะ (2563 : 107-116) ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324) ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 29) และ Knezevich (1984 : 16-18) โดยกำหนดการมีวิสัยทัศน์เป็นตัวแปร

ย่อยของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการมีวิสัยทัศน์ ในงานวิจัยเรื่องนี้ มีนักวิชาการ นักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้คำจำกัดความของการมีวิสัยทัศน์ ไว้ดังนี้

ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม และทันกับเหตุการณ์ บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเพราะการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาจะทำให้กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีที่ต้องมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา คือ กลไกหลักในการขับเคลื่อนและดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายและจุดเน้นของสถานศึกษา การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงต้องมีการวางระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในระบบนิเวศทางการศึกษาให้สามารถเข้าถึงและเข้าใจความสำคัญ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของชุมชน สังคม ประเทศไทยและโลก

จันทิมา รักษ์ดี และคณะ (2563 : 107-116) กล่าวว่า ในการที่จะพัฒนาหลักสูตรให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเห็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน ดังนั้นการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ จะทำให้บุคลากรเห็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรเพราะมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย และสามารถพัฒนาได้เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง

มนสิข สิริสมบุญ (2563 : 34) ได้กล่าวไว้ว่า การมีวิสัยทัศน์ในการบริหารหลักสูตรจะต้องสามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจนในทุกขั้นตอนและมองเห็นภาพอนาคตของผลการใช้หลักสูตร เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 29) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ สามารถเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรได้อย่างทันท่วงที

Knezevich (1984 : 16-18 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นารี, 2551 : 265-266) เสนอว่าผู้บริหารควรมีบทบาทต่าง ๆ ในการบริหารงานด้านหลักสูตรให้เกิดประสิทธิผล ได้แก่ บทบาทเป็นผู้นำกำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงาน และสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในการเห็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตร

สรุปได้ว่า การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร มีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สามารถปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร

จากตารางวิเคราะห์ตัวแปร พบว่า การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร เป็นตัวแปรที่มีนักวิชาการได้นำเสนอไว้และมีความถี่ จำนวน 6 ความถี่ ประกอบด้วย ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) จันทิมา รักดี และคณะ (2563 : 107-116) เรณู บุญเสรษฐ (2561 : 56) ฆนัท ธาตุทอง (2553 : 272) ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99) โดยความรู้ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นตัวแปรย่อยของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในงานวิจัยเรื่องนี้ มีนักวิชาการ นักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้คำจำกัดความของการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ไว้ดังนี้

ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 12) กล่าวว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้หลักสูตรเกิดการพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา คือ กลไกหลักในการขับเคลื่อนและดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายและจุดเน้นของสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงต้องมีการวางระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในระบบนิเวศทางการศึกษาสามารถเข้าถึงและเข้าใจความสำคัญ เนื่องจากบุคลากร เป็นผู้ผู้นำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจจะทำให้หลักสูตรไปสู่จุดหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จันทิมา รักดี และคณะ (2563 : 107-116) กล่าวว่า ในการที่จะพัฒนาหลักสูตรให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตร สร้างความเข้าใจทักษะ มีเจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มแข็ง และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ

เรณู บุญเสรษฐ (2561 : 56) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการพัฒนางานวิชาการที่เน้นการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจ การรับรู้ ให้บุคลากรถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้แต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

ฉันท ชาติทอง (2553 : 272) กล่าวถึง กระตุ้นให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เป็นอีกบทบาทหนึ่งของผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 98-99) กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรโดยการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและแนวการสอน ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ รวมไปถึงการจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถตามความถนัดและความสนใจ เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สร้างโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ

ดังนั้น บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง หน้าที่การกระทำที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนด ทิศทาง วางแผน พัฒนา จัดหาทรัพยากร กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมถึงการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและจังหวัด มีประเด็นสำคัญทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ วางแผน ปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนครู นักเรียนในการใช้หลักสูตรและเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรต้องครอบคลุมการจัดการทรัพยากร การสื่อสาร การติดตามผล เพื่อให้การใช้หลักสูตรและการเรียนรู้เกิดประสิทธิผล ตอบสนองต่อความต้องการของครูและผู้เรียน

2. การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทาง แนวปฏิบัติของการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็น

ระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน บรรลุผลตามเป้าหมาย การวิเคราะห์ และประเมินผลการใช้หลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

3. การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร มีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สามารถปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ การใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สร้างโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษา เป็นแนวปฏิบัติในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทุกระดับให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยวางรากฐานทางความคิด ความประพฤติของผู้เรียนเพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและของสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดี ควรมีความเหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรจัดเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยมีการผสมผสานมโนทัศน์ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับแนวทางและความเป็นไปได้ของการจัดการศึกษาที่มีระบบ การจัดการศึกษาของผู้สอน เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ทักษะความสามารถและความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้จึงขอนำเสนอ ดังนี้

สุกัญญา แซ่ม้อย (2565 : 12) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่ได้จากการวางแผนและการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีให้ดียิ่งขึ้นหรือสร้างหลักสูตรใหม่ซึ่งเป็นนวัตกรรมหลักสูตร

ฉัตรดา เวชญาลักษณ์ (2565 : 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ข้อกำหนดจุดหมายโครงสร้างของเนื้อหาวิชาแผนจัดการเรียนรู้ โปรแกรมการศึกษา การจัดเนื้อหากิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ หรือศาสตร์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปัจจุบัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ที่เป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายนั้น ๆ

ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2564 : 31) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาที่ประมวลเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ เจตคติ ทักษะและสมรรถนะต่าง ๆ

มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2563 : 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า คือ หลักสูตรที่กำหนดโปรแกรมหรือแผนการเรียนที่ชัดเจนทั้งในเรื่องจุดมุ่งหมายการเรียน เนื้อหาการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และรายการประกอบอื่น ๆ และหลักสูตรที่ไม่ได้กำหนดเป็นแผนหรือประสบการณ์การเรียนใด ๆ อย่างเช่น หลักสูตรแฝง หรือประสบการณ์อื่น ๆ ที่เด็กได้รับ ทั้งในและนอกห้องเรียน หรืออาจจะเป็นค่านิยม ทศนคติความเชื่อ หรือความเห็นอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมายที่กำหนดในหลักสูตรได้

สมเกียรติ อินทสิงห์ (2563 : 19) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง หลักสูตรที่พัฒนาหรือจัดทำขึ้นโดยบุคลากรในสถานศึกษาอันประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทความเชื่อจุดเน้นของสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ยังต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแม่บทของชาติ รวมทั้งความคาดหวังของเขตพื้นที่การศึกษาสังคมและท้องถิ่น

สิทธิพล อัจฉรินทร์ (2563 : 5-6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่จัดให้กับผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียน กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน และมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2562 : 113) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือ แผน หรือข้อกำหนดอย่างเป็นระบบที่แสดงถึงจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และมวลประสบการณ์ เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กมลฉัตร กลุ่มอมิม (2562 : 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาได้รวบรวมจัดทำไว้ หรือจัดเตรียมสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอนกับผู้เรียน โดยมีเนื้อหาสาระครบถ้วนอย่างมีระบบสามารถเข้าใจได้ง่าย และมีจุดประสงค์ ชัดเจนรวมทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและล้ำสมัย ตลอดจนการประเมินตามสถานการณ์จริง หรือตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านร่างกาย ทางด้านอารมณ์ ทางด้านสังคม และทางสติปัญญาได้ อย่างครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาหลักสูตร

สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ (2561 : 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นโครงสร้าง เนื้อหารายวิชา หรือ โปรแกรมการศึกษา หรือมวลประสบการณ์ต่าง ๆ

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2561 : 3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หลักสูตรจะหมายถึง กระบวนการทั้งในและนอกชั้นเรียนที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้าเป็นระดับอุดมศึกษาจะหมายถึงเนื้อหาสาระที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้กับ ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เช่นกัน

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560 : 18) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย มวลประสบการณ์ ขอบข่ายเนื้อหาวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้มีพัฒนาการใน ด้านต่าง ๆ และเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 40) สรุปความหมาย ของหลักสูตรว่าเป็น มวลประสบการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ทักษะและเจตคติที่พึงประสงค์สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

Sowell (1996 : 5) สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง สิ่งที่จัดสอนแก่ผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมการสื่อสารทุกด้านทั้งตั้งใจ และไม่ตั้งใจไปสู่ผู้เรียน ประกอบด้วย เนื้อหา ทักษะและ เจตคติ

Good (1997 : 149) ได้อธิบายความหมายและลักษณะสำคัญของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ซึ่งมีใจความดังนี้

1. หลักสูตร คือ การจัดการศึกษาที่รวบรวมเนื้อหาไว้อย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแนวทาง ให้ผู้เรียนดำเนินไปจนสำเร็จการศึกษาและได้รับการรับรองด้วยใบประกาศนียบัตรในสาขาวิชาที่ ผู้เรียนสนใจ เช่น หลักสูตรคณิตศาสตร์ หลักสูตร ภาษาต่างประเทศ และหลักสูตรคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. หลักสูตร คือ สิ่งที่มีความหมายเฉพาะเจาะจง รวมไปถึงเค้าโครงที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำหรับให้ความรู้และความเข้าใจกับผู้เรียน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนจนบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้จนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต ซึ่งหมายรวมถึงการรวบรวมองค์ความรู้ในหลาย ๆ กลุ่มวิชาเข้าด้วยกันทั้งฉบับ

3. หลักสูตร คือ สิ่งที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นกลุ่มวิชาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์และการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมไปถึงหลักสูตรทั้งฉบับ โดยมีการแยกส่วนของเนื้อหา สาระ และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน

Ornstein and Hunkins (2013 : 8-9) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม หรือเป็นแบบแผนสำหรับปฏิบัติการ รวมทั้งกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รวบรวมแนวคิดพื้นฐานของนักการศึกษาที่แต่ละคนยึดถือ ได้แก่ Ralph Tyler, Hilda Taba, Galen Saylor, Jon Wile, Joseph Bondi, Caswell and Campbell, State Shepherd and Ragan, Hass, Mcnrrill, Schubert, Tanners และสรุปความหมายของหลักสูตรไว้เป็น 5 ความหมายหลัก ดังนี้

1. หลักสูตร คือ แผน (Curriculum as a plan) เน้นพื้นฐานแนวคิดทางพฤติกรรมนิยม (Behavioral approach) จากแนวคิดของนักการศึกษา ให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นเอกสารที่กำหนดกลวิธีในการปฏิบัติที่ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการของหลักสูตร

2. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ (Curriculum as experiences) เน้นพื้นฐานแนวคิดทางมนุษยนิยม (Humanistic approach) จากแนวคิดของนักการศึกษา ให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ทั้งใน และนอกโรงเรียน รวมถึงโปรแกรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดแก่นักเรียน

3. หลักสูตร คือ ระบบ (Curriculum as system) เน้นแนวคิดพื้นฐาน ด้านการจัดการและแนวคิดเรื่องระบบ (Management and system approach) ให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นกระบวนการที่จัดระบบให้แก่บุคลากรเพื่อให้ระบบไปใช้

4. หลักสูตร คือ สาขาความรู้ที่ศึกษา (Curriculum as a field of study) เน้นแนวคิดทางด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญา และสังคมที่อยู่บนพื้นฐานทางวิชาการ (Academic approach) ให้แนวคิดว่าหลักสูตรเป็นการเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ

5. หลักสูตร คือ เนื้อหาที่เรียน (Curriculum as a subject matter) แนวคิดนี้ไม่เน้นแนวคิดพื้นฐานใดโดยเฉพาะกล่าวว่า หลักสูตรคือหลักการที่เน้นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เรียน

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่าหลักสูตร หมายถึง แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ความรู้มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาได้จัดเตรียมไว้ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ประกอบมาตรฐานการเรียนรู้เนื้อหาสาระ ประสบการณ์เรียนรู้ วิธีการสอน และ

การวัดประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเรียนรู้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความมุ่งหมาย มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

2.2.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนี้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักสูตรจะเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้โดยสรุปในหลายประการ ต่อไปนี้

มนสิข ลิทธิสมบุรณ์ (2563 : 12) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะบอกให้ทราบว่า จะให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างไรจะต้องจัดเนื้อหาและประสบการณ์อย่างไร จะใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลอย่างไรที่จะแสดงว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะเป็นแนวปฏิบัติแก่ผู้สอนที่จะบอกให้รู้ว่า จะสอนให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร จะต้องจัดประสบการณ์อย่างไร ประเมินผลอย่างไร หลักสูตรจึงเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

มารุต พัฒผล (2562 : 4-5) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญหลายประการทั้งต่อสังคมและประเทศชาติ บุคลากรทางการศึกษา ผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เรียน ดังนี้ 1) หลักสูตรมีความสำคัญต่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของประชากรในอนาคตว่าควรมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร 2) หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในฐานะที่เป็นหลัก หรือหัวใจของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษา เนื้อหาสาระ แนวการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการบริหารจัดการ การประกันคุณภาพที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าประสงค์ของหลักสูตร 3) หลักสูตรมีความสำคัญต่อผู้บริหารการศึกษาในฐานะที่เป็นกรอบการกำหนดนโยบายทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการส่งเสริมและควบคุมคุณภาพการศึกษา 4) หลักสูตรมีความสำคัญต่อผู้สอนในฐานะที่เป็นเครื่องมือชี้แนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรจะทำให้ผู้สอนทราบเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระแนวทาง การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผลที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ 5) หลักสูตรมีความสำคัญที่มีต่อผู้เรียนและผู้ปกครอง ในฐานะที่ช่วยทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษา เช่น เนื้อหาสาระ ระยะเวลา ความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เมื่อสำเร็จการศึกษา เป็นต้น อีกทั้งยังช่วยในการวางแผนการเรียนตลอดหลักสูตรและการศึกษาต่อได้อย่างเป็นระบบ

6) หลักสูตรมีความสำคัญต่อชุมชนในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชน ให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนอาจมีความต้องการที่แตกต่างกัน

ชวลิต ชูกำแหง (2561 : 13) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรในการจัดการศึกษาเพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดอนาคตทางการศึกษาของสังคมนั้น ๆ หลักสูตรเป็นเครื่องชี้ทางในการจัดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ครูต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายหรือมีมาตรฐานเดียวกัน หลักสูตรบอกความเจริญของประเทศ ประเทศใดที่มีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัยและมีประสิทธิภาพย่อมนำไปสู่คุณภาพของคนในประเทศนั้น สามารถสรุปความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

- 1) หลักสูตรเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของคนที่จะจบการศึกษาในระดับนั้น ๆ
- 2) หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการศึกษา หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะสะท้อนถึงการจัดการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพของประเทศ
- 3) หลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลติดตามผลของการศึกษาได้ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง
- 4) หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในระดับมาตรฐานเดียวกัน ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้สะท้อนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้
- 5) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความรู้และการจัดประสบการณ์ของครูซึ่งการศึกษาในแต่ละระดับจะมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป
- 6) อนาคตการศึกษาของชาติมาจากหลักสูตรที่มีวิสัยทัศน์ที่มีการวางกรอบเนื้อหาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ชาติรี มณีโกศล (2560 : 53) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับ เพราะหลักสูตรเป็นแผนที่กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ทักษะ และเกิดคุณลักษณะตามที่ต้องการ ตลอดจนเป็นคู่มือของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกระดับเพื่อใช้ในการติดตามประเมินคุณภาพผลผลิตทางการศึกษา นอกจากนี้หลักสูตรยังสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมหรือประเทศนั้น ๆ เนื่องจากการมีหลักสูตรที่ดีมีความเหมาะสมนั้น ย่อมสามารถพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในสังคมหรือประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558 : 5) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอน เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ทักษะความสามารถและความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

จิตติมา วรณศรี (2557 : 30) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนการจัดการศึกษาโดยรวมของสถานศึกษา โดยมีความสำคัญต่อผู้เรียน ครู สถานศึกษาและผู้ปกครอง ดังนี้

- 1) ความสำคัญต่อผู้เรียน หลักสูตร

สถานศึกษาเป็นแผนดำเนินงานของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และด้านสังคม เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ 2) ความสำคัญต่อครู หลักสูตรสถานศึกษาทำให้ครูทุกคนเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนช่วยให้ครูสามารถวางแผนพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาทั้งด้านเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล การใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) ความสำคัญต่อสถานศึกษา หลักสูตรเป็นแผนหลักที่จะช่วยให้ทราบว่า จุดมุ่งหมายและความคาดหวังของสถานศึกษาที่มีต่อผู้เรียน ทำให้ทราบลักษณะของผู้เรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษา และทราบแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ความสำคัญต่อผู้ปกครอง หลักสูตรสถานศึกษาช่วยให้ผู้ปกครองทราบจุดมุ่งหมายและความคาดหวังด้านลักษณะ ด้านคุณสมบัติของบุตรหลาน แนวทางการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการเรียนการสอนเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอน โดยหลักสูตรจะกำหนดปลายทางการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนมีการจัดเนื้อหาและประสบการณ์ การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน

2.2.3 ความหมายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

นักการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศได้เสนอและกล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564 : 267) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่มีระบบเป็นเหตุเป็นผล ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เหมาะสมกับผู้เรียน หรือกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม รวมทั้งมีการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2564 : 16) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรเดิมที่ใช้อยู่ให้มีคุณภาพมากขึ้น หรือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ตามความต้องการของสังคมในขณะนั้น

สังัด อุทรานันท์ (2563 : 8) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นโดยใช้กระบวนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

จิตตวิสุทธิ วิมุตติปัญญา และคณะ (2563 : 69) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายกว้างครอบคลุม 2 นัย คือ 1) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นปรากฏมาก่อน หรือ 2) การพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น เหมาะสมสอดคล้องกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน หลักสูตร และวิธีสอน รวมทั้งการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีตามจุดมุ่งหมายหรือความคาดหวังที่กำหนดไว้

วีรภัทร ไม้ไหว (2560 : 13) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรครอบคลุมตั้งแต่เอกสาร แนวทางการจัดการศึกษาแต่ละระดับช่วงชั้น ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาระวิชา ขอบข่ายของเนื้อหา โครงสร้างหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมไปถึงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน และเป็นสิ่งที่สังคมมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 40) ให้ความหมายว่า มวลประสบการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ทักษะและเจตคติที่พึงประสงค์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จารุณี เก้าเอี้ยน (2557 : 32) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่า เป็นการจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสังคม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 10) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอนคือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำรา แบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่าง ๆ การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตรการปรับปรุงแก้ไข และการให้ การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุ่มทอง (2554 : 290) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือรวบรวมทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการในการปรับปรุงหลักสูตร หรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่เหมาะสม เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้ผู้เรียนได้รับมวลประสบการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (2542 : 16-21) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บิดา มารดา บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้การจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและสอดคล้องความต้องการของชุมชน

ทาบ (Taba, 1962 : 454) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวาง จุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึง จุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ หรือเปลี่ยนแปลง ทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบต่อกระบวนทางด้านความคิด และความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรนั้น คือการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

กูต (Good, 1973 : 157-158) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็น การพัฒนา หลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน

เซเลอร์และคณะ (Saylor and et al, 1981 : 7) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนา หลักสูตรไว้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร (Curriculum construction) คือ การสร้างรายวิชาการจัดการ เรียนการสอนขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานในการสร้างอยู่เลย

2. การปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum improvement) คือ การดำเนินงานจัดทำ หลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งขั้นตอนของการปรับปรุงหลักสูตรนี้จะมีการ ดำเนินการเช่นเดียวกับการสร้างหลักสูตรแต่จะต่างกันตรงที่การปรับปรุงหลักสูตรจะเน้นเป้าหมาย ของหลักสูตรมากกว่ากระบวนการของการจัดทำหลักสูตร กล่าวคือ เป็นการทำให้หลักสูตรที่มีอยู่ให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็น กระบวนการจัดทำหลักสูตรโดยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้น จากเดิมอย่างต่อเนื่อง โดยให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน ชุมชนและสังคม พร้อมให้มีการ ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงต้องมีการปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน สังคม เศรษฐกิจและความต้องการ ของประเทศ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

ณัฐวัชร จันทโรธรณ์ และไพโรจน์ ญัตติอัครวงศ์ (2565 : 8) กล่าวถึงการ พัฒนา หลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นบทบาทของสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครูที่จะต้องรับผิดชอบงานด้านการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรในทุกเนื้อหาเพิ่มเติม ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นให้มากที่สุด

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562 : 26-27) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives)

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเนื้อหาสาระ (Contents)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดระเบียบวิธีการสอน (Methods)

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดแนวการประเมินผล (Evaluation)

สุกัญญา แซ่ม้อย (2563 : 12) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรในโลกพลิกผันไว้ว่าเป็นกระบวนการของงานวิชาการที่ต้องวางแผนเป็นขั้นเป็นตอน ตัดสินใจทางเลือกพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม ประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2562 : 108-110) ได้สังเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรจากหน่วยงานและนักวิชาการ พบว่าการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 7 กระบวนการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การคัดเลือกการจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ 4) การออกแบบเพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร 5) การกำหนดมาตรฐานวิธีการวัดและประเมินผล 6) การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ 7) การประเมินผลการใช้หลักสูตร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 42) การพัฒนาหลักสูตรเป็นการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้ดีขึ้นทั้งระบบ รวมถึงการสร้างหลักสูตร การวางแผนหลักสูตร การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม

จารุณี แก้วเอี่ยม (2557 : 6) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรพิจารณาและปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การร่างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย
  - 2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
  - 2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ
  - 2.3 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
  - 2.4 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
4. การทดลองใช้หลักสูตร
5. การประเมินหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 23-24) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สาระแกนกลาง ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการ

3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร

6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 18) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 3 ขั้นตอน

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตรโดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิด หลักสูตร วางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วย ซึ่งมี ขั้นตอนย่อย คือ การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนการนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อม การจัดทำโครงการสอน การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน และการ ตรวจสอบการยอมรับจากสังคม เป็นต้น

2. ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วยการประชุม ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดทำคู่มือครู การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอนและการ จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

3. ขั้นการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ควรมี การจัดประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2532 : 37) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอนคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นของการ พัฒนาหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ ดีขึ้นและจำเป็นจะต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐาน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการต่างๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการมุ่งแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการ

3. การคัดเลือก การจัดเนื้อหาสาระและการจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระประสบการณ์ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนเป็นเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. การกำหนดมาตรฐานการวัดผลประเมินผล เป็นการกำหนดมาตรการให้ทราบว่าควรจะวัดผลและประเมินผลอะไรบ้าง จึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

Taba (1962 : 67) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่จะนำมาสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้
4. จัดลำดับขั้นตอนแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระที่เลือกมาได้
5. คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
6. จัดระเบียบ จัดลำดับขั้นตอน และแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาเสริมเนื้อหาสาระการเรียน
7. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ต้องการประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์และข้อมูลที่จะนำมาช่วยในการสร้างเกณฑ์การประเมินผลและวิธีการประเมิน

ไทเลอร์ (Tyler, 1971 : 99) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรเริ่มด้วยการกำหนดจุดประสงค์ชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งกำเนิดที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ 3 แหล่งด้วยกัน คือ ศึกษาจากสังคม ศึกษาจากตัวผู้เรียนและศึกษาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาข้อมูลที่ได้จากแหล่งทั้ง 3 ดังกล่าวนั้น จะเป็นเครื่องมือช่วยในการกำหนดจุดประสงค์ชั่วคราว จุดประสงค์ที่ได้นั้น บางครั้งอาจจะมีมากเกินไปที่จะจัดไว้ในหลักสูตรได้ทั้งหมด จึงควรมีการพิจารณาเลือกเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญและสอดคล้องกันเพื่อนำไปเป็นหลักในการปฏิบัติ ไทเลอร์ได้เสนอว่าการเลือกจุดประสงค์ถาวรควรผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาข้อที่ไม่สำคัญและไม่สอดคล้องกันออกไปด้วยวิธีการพิจารณาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และพิจารณาจากหลักปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคม จุดประสงค์ที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วนั้น เรียกว่า จุดประสงค์ขั้นสุดท้ายหรือจุดประสงค์ถาวรที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกประสบการณ์ในการศึกษา การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ในการวางโครงสร้างของหลักสูตร ไทเลอร์ได้ตั้งคำถามข้อที่ 2 ว่า จะเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไร จึงจะช่วยให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยจุดประสงค์ที่ระบุพฤติกรรมและเนื้อหาเป็นจุดประสงค์หลายทางที่ต้องการไปถึง แต่อย่างไรก็ตามประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้นั้น เป็นวิธีการที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์ปลายทางได้

ขั้นตอนที่ 3 การจัดประสบการณ์ในการศึกษา มักจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยการเรียนรู้โดยมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและด้านเนื้อหา ทั้งนี้เกณฑ์ในการจัดประสบการณ์การศึกษาหรือการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ คือ ต้องมีความต่อเนื่องกันมีการเรียงลำดับขั้นตอนและมีการบูรณาการ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการศึกษา เป็นขั้นตอนสุดท้ายของแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ เป็นขั้นที่จะทำให้ผู้วางแผนจัดทำหลักสูตรสามารถรู้ได้ว่า ประสบการณ์ในการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่จัดขึ้นนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

Saylor and Alexander (1981 : 26-27) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต โดยเริ่มจากเป้าหมายหลักก่อน แล้วกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะที่ต้องการเพื่อบรรลุเป้าหมาย จากนั้นจึงกำหนดขอบเขตของเป้าหมาย
2. การออกแบบหลักสูตร เป็นการตัดสินใจโดยใช้เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบเขต และพิจารณาข้อมูลอื่น ๆ
3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตัดสินใจนำวิธีสอนที่ได้ออกแบบไว้ไปปฏิบัติรวมทั้งสื่อการสอนที่ต้องมีความเหมาะสมกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และมีความยืดหยุ่น เป็นอิสระสำหรับครูและนักเรียน
4. การประเมินผลหลักสูตร ซึ่งครูเลือกวิธีประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ประสิทธิภาพของการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนต่อไปในอนาคต

Armstrong (1989 : 32-37) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ระบุความต้องการ และจุดมุ่งหมาย

ขั้นตอนที่ 2 เลือกและจัดผู้มีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาแผนงานการจัดการรายการหลัก

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนาส่วนประกอบที่จะเป็นของแต่ละสภาพแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้/จัดใหม่

ขั้นตอนที่ 6 เผยแพร่ และใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 7 ประเมิน และปรับปรุง

Oliva (1992, p. 171-175) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญาและหลักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป้าหมายนี้เป็นความเชื่อที่ได้มาจากต้องการของสังคมและผู้เรียน

2. วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา

3. กำหนดจุดหมายของหลักสูตร

4. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. จัดโครงสร้างของหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้

6. กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน

7. กำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

8. เลือกยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน

9. เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

10. นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้

11. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนไปใช้

12. ประเมินผลหลักสูตร

Caldwell & Spinks (1992) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal model) จะประกอบไปด้วย

1. วัตถุประสงค์ (Goal-setting)

2. ความต้องการเฉพาะ (Needs identification)

3. การจัดลำดับความเร่งด่วน (Priority-setting)

4. แผนพัฒนา (Planning) ที่เป็นทางการ (Formal model)

5. งบประมาณ (Budgeting)

6. การนำรูปแบบไปใช้ (Implementing)

7. การประเมินผล (Evaluating)

Dessler (2002 : 134-155) กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรในภาพรวม ประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประกอบด้วย

1.1 การกำหนดทักษะการปฏิบัติงานที่สามารถส่งเสริมให้หน่วยงานมีผลผลิตสูง

1.2 การวิเคราะห์บุคลากรที่จะพัฒนาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับโปรแกรมการพัฒนาว่าควรพัฒนาด้านใด เช่น ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ทัศนคติและแรงจูงใจส่วนบุคคลที่บุคลากรจำเป็นต้องมี

1.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตรการพัฒนา เป็นการออกแบบที่พิจารณารอบคลุมตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตร วิธีการพัฒนา เนื้อหาสาระของการพัฒนา และกิจกรรมของหลักสูตร ซึ่งการออกแบบหลักสูตรการพัฒนาจะต้องมีความชัดเจนและสามารถนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้โดยตรง

ขั้นที่ 3 การประเมินผลก่อนการดำเนินการ เป็นการนำหลักสูตรการพัฒนาเข้าสู่การแนะนำและตรวจสอบให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมก่อนจะมีการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป เพื่อประกันว่าเป็นโปรแกรมการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่จะทำการพัฒนาบุคลากรโดยเน้นหลักการคือ การทำให้งานมุ่งสู่ความสำเร็จด้วยการฝึกอบรมและพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความสามารถและทักษะในการนำเสนอที่ดี นอกเหนือจากความรู้ในเนื้อหาที่จะอบรม

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการฝึกอบรมและพัฒนา เป็นขั้นตอนที่รวมถึงการติดตามผลเพื่อพิจารณาว่าผลลัพธ์จากการฝึกอบรมและพัฒนา จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหรือไม่ในด้านต่าง ๆ เช่น ปฏิกริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษา/พฤติกรรมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการพัฒนา

ดังนั้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อจัดทำและพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป

2.2.5 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

การจัดการศึกษาในพื้นที่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้ผลลัพธ์หรือคุณภาพของผู้เรียนมีความเหมาะสมกับพื้นที่นั้น ๆ เปรียบเสมือนสถานศึกษาเป็นผู้สร้างผลผลิตที่ตรงกับความต้องการของชุมชน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนและตรงตามเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามกรอบของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานั้น ๆ หลักสูตรสถานศึกษาเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้ในการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่ชี้แนะให้เห็นแนวทางการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรที่ดีจะต้องสนองตอบความต้องการของผู้เรียน สังคมและพื้นที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังนั้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบ่งบอกความเป็นตัวตน ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ หลังจากที่สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศกำหนดให้จังหวัดตราดเป็นพื้นที่

นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราดจึงเริ่มขับเคลื่อนการทำงานโดยจัดการประชุม คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด และอนุกรรมการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวมถึงการรวมไปถึงคณะทำงาน เพื่อสร้างความเข้าใจของการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างเด็กตราดให้เป็นไปตามความมุ่งหวังของชาวตราด โดยได้กำหนดคุณลักษณะของเด็กในจังหวัดตราด 5-10 ปีข้างหน้าไว้ว่า “ดีสะหงาด DAK TRAT HI” โดยมีคำสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด คือ “ดีสะหงาด DAK TRAT HI” คำว่า ดีสะหงาด เป็นภาษาตราดที่แปลว่า ดีมากมาย ประกอบด้วย ดี 4 ด้าน คือ ดี 1 จิตใจดี ดี 2 ความรู้ดี ดี 3 ความสามารถดี และดี 4 สุขภาพดี คำว่า “เด็กตราด (DEK TRAT)” หมายถึง การเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ดี มุ่งมั่นในความสำเร็จ เท้าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี ส่วนคำว่า “ฮิ” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า HI หรือ Happy Innovator คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุขหรือความสุขจากการเห็นโอกาสเสมอ ซึ่งการกำหนดคุณลักษณะของคนรุ่นใหม่เช่นนี้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดตราด คือ ส่งเสริมมีอาชีพ มีงานทำอย่างมีความสุข เป็นไปตามเป้าหมายของจังหวัดตราดที่ให้เป็นเมืองสุขกายสุขใจ สังคมตราด คุณภาพ คุณธรรม (เอกสารรายงานการประชุม ครั้งที่ 2/2566 วันที่ 5 กันยายน 2566) และได้จัดทำกรอบแนวคิดการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์
  - มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี
2. จุดหมาย
  - 2.1 ผู้เรียนมีความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ
  - 2.2 ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ
  - 2.3 ครูคุณภาพ
  - 2.4 โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนา
3. เป้าหมาย
  - 3.1 พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ
  - 3.2 พัฒนาผู้เรียนสู่นวัตกรรม
  - 3.3 พัฒนาครู สู่มืออาชีพ
  - 3.4 โรงเรียนมีนวัตกรรม เทคโนโลยีการจัดการศึกษา
  - 3.5 ส่งเสริมสุขภาพที่ดี
4. จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด
  - 4.1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

4.2 เทคโนโลยี

4.3 ทักษะชีวิตและทักษะด้านอาชีพ

4.4 พลเมืองโลกที่ดี

5. ประเด็นการพัฒนาจังหวัดตราด ตามแผนพัฒนาจังหวัดตราด พ.ศ. 2566 - 2570

5.1 ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน

5.2 ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ด้านการเกษตร

5.3 ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ด้านการท่องเที่ยว

5.4 ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ด้านสังคม

5.5 ประเด็นการพัฒนาที่ 5 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2.5.1 การปรับหลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

ในพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 20(4) นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องให้เหมาะสมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดจึงมีการปรับหลักสูตร ดังนี้

1. ปรับลดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางควรรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มงานอาชีพ จากทั้งหมด 193 ตัวชี้วัด เป็น 160 ตัวชี้วัด ปรับลด 33 ตัวชี้วัด

2. กำหนดจุดเน้นเกี่ยวกับทักษะอาชีพ ได้แก่ เกษตรกรรม ประมง บริการท่องเที่ยว และค้าขาย

3. กำหนดแต่ละจุดเน้นบูรณาการประเด็นการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี การเป็นพลเมืองโลกที่ดีและการประกอบการ

ทั้งนี้ได้สรุปกรอบแนวคิดการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ดังนี้

1. กลุ่มอาชีพการค้าขายแดน ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : ด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน

2. กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : ด้านการเกษตร

3. กลุ่มอาชีพอิสระ ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : ด้านการท่องเที่ยว

4. กลุ่มอาชีพบริการ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : ด้านสังคมและวัฒนธรรม

5. กลุ่มอาชีพการประมง ประเด็นการพัฒนาที่ 5 : ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งทั้ง 5 ด้านสอดคล้องกับ 4 ประเด็นการพัฒนาจังหวัดตราด ตามแผนพัฒนาจังหวัดตราด พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570 และสอดคล้องกับ 4 จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด สรุปได้ตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด
ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด (2566 : 19)

2.2.5.2 การจัดทำหลักสูตรระดับจังหวัด

จากการประชุมคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ได้สรุปเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรในระยะที่ 1 ได้ดังนี้

1. ให้อ่างแผนดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับจังหวัด ดังนี้

1.1 หลักสูตรประเภทที่ 1 ตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ลักษณะหลักสูตรที่ปรับมาจากหลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ครอบคลุมสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ โดยเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด เป็นผู้พิจารณาเห็นชอบ

1.2 หลักสูตรประเภทที่ 2 หลักสูตรเพิ่มเติมจากประเภทที่ 1 โดยเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด เป็นผู้พิจารณาเห็นชอบ

2. ส่วนที่เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดตราด คือ การกำหนดคุณลักษณะของเด็กตราด “ดีสะหงาด DAK TRAR HI” ซึ่งคำว่า ดีสะหงาด มาจากภาษาตราดที่แปลว่า ดีมากมาย ประกอบด้วย ดี 4 ด้าน คือดี 1 จิตใจดี ดี 2 ความรู้ดี ดี 3 ความสามารถดี และดี 4

สุขภาพดีและกำหนดดัชนีวัดผลสำเร็จของแต่ละองค์ประกอบ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วม ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านโรงเรียน

3. ดำเนินการจัดทำหลักสูตรจังหวัด ในระยะที่ 1 ให้เสร็จสมบูรณ์ และถือว่าเป็นหลักสูตรจังหวัดตราด เพื่อสถานศึกษาจะได้นำไปเป็นแนวทางการดำเนินงาน

จากผลการสรุปภาพเด็กตราดในอีก 5-10 ปีข้างหน้า ที่ต้องมีคุณลักษณะเป็น “ดีสะหงาด DEK TRAT HI” เพื่อพัฒนาจังหวัดตราดให้เป็นสังคมคุณภาพ สังคมคุณธรรม ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะทำให้คุณลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยการเรียนรู้ที่ให้แก่เด็กตราดมีความรู้ดี มีความสามารถดี มีจิตใจดี และมีสุขภาพดี เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข สอดคล้องกับความต้องการของคนรุ่นใหม่ในจังหวัดตราด การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาเมืองตราดให้เป็นเมืองรุ่งเรืองและน่าอยู่ ด้านการศึกษา โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาคูณภาพให้เป็นคนคุณภาพ หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของการใช้บริบท พื้นที่ ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการศึกษาให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่จังหวัดได้กำหนดไว้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.2.5.3 การปรับหลักสูตรสถานศึกษา สู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

กลไกการจัดทำหลักสูตรจังหวัด กำหนดให้นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติไปปรับใช้กับการศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้งนี้ต้องเป็นไปตามมาตรา 25 วรรค 1 คือ ครอบคลุม 1) สมรรถนะสำคัญ 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 3) มาตรฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตาม มาตรา 25 และมาตรา 26 คณะกรรมการขับเคลื่อนหรือสถานศึกษานำร่อง แล้วแต่กรณี ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด, 2566 : 18) จากเอกสารกรอบหลักสูตรจังหวัดตราด อิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (เอกสารกรอบหลักสูตรจังหวัดตราด, 2567 : 47) ได้สรุปกรอบแนวคิดการปรับหลักสูตรสถานศึกษาสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ซึ่งมีประเด็นดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ 2) จุดหมาย 3) เป้าหมาย 4) จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด 5) ประเด็นการพัฒนาจังหวัดตราด ตามแผนพัฒนาจังหวัดตราด พ.ศ. 2566 - 2570 โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

สุพรรณิการ์ สุทธหลวง (2566 : 20) ได้ศึกษางานวิทยานิพนธ์ของรุจิรี ภู่อาระเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ว่าเป็นสิ่งที่หลักสูตรต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เปรียบเสมือนทิศทางของการจัด

การศึกษาต้องมีความชัดเจน มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของผู้เรียนหรือเป้าประสงค์มาตรฐานของหลักสูตร โดยทั้งนี้ต้องศึกษาบริบท ปรัชญาของแต่ละสังคม สอดคล้องกับสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนเข้าใจในอัตลักษณ์ของหลักสูตร ผลของหลักสูตรในระยะยาว ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อม เนื้อหาสาระ ความรู้ ประสบการณ์ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยทั่วไปอาจแบ่งเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะหรืออาจจะไม่แบ่งก็ได้

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด (2566 : 18) การจัดการด้านหลักสูตรสถานศึกษาในพื้นที่นำร่องนวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยมีวิสัยทัศน์ คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี

ณัฐภัทร คล้ายสุวรรณ (2565 : 24) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเป็นถ้อยความที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นเป้าหมายร่วมกันของสมาชิกในองค์กร ไม่เฉพาะแต่ในงานการตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่วิสัยทัศน์ยังสะท้อนถึงเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่จะจัดให้กับผู้เรียนด้วย ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรภายใต้จัดการศึกษาแบบอิงมาตรฐาน (Standard Based Education) จำเป็นจะต้องนำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามาเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเป็นฐานคิดที่สำคัญของงานพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

นราภรณ์ สโรตม (2564 : 38) ได้ศึกษาการกำหนดวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของสังกัดอุทรานันท์ ซึ่งได้เสนอว่า เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังจากที่ได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการมุ่งแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2562 : 1-7) ได้สรุปถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือการทำให้เกิดการคิดด้านพัฒนาหลักสูตร และเลือกแนวคิดที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและผู้เรียนในขณะนั้น

มาลินี บุญรัตน์ (2558 : 11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ในด้านวิสัยทัศน์ คือ สิ่งที่แสดงความคาดหวังของหลักสูตร

จิตติมา วรรณศรี (2557 : 37) ได้กล่าวว่า วิสัยทัศน์ เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางระดับชาติ สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 23-24) ได้สรุปถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมายของสถานศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ว่าเป็นเจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการความเชื่ออนาคตที่พึงประสงค์ เป็นการคิดไปข้างหน้า มีเอกลักษณ์สามารถสร้างศรัทธา และจุดความคิดในสภาพการพัฒนาสูงสุด ภารกิจ แสดงวิธีดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์และนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติต่อไป

เป้าหมาย กำหนดเป็นความคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ที่สถานศึกษากำหนดและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้น สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่สถานศึกษาจะกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั้น สามารถกำหนดขึ้นได้ตามความต้องการ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความจำเป็นที่จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมดังกล่าว ให้แก่ผู้เรียน เพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

Wallace et al (1997 : 88) ได้ระบุว่า วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาโดยทั่วไปจะมี ข้อความที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ รวมไปถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อความดังกล่าวที่ปรากฏในวิสัยทัศน์จึงส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลผู้เรียน ดังนั้น วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจึงมีอิทธิพลโดยตรงต่อการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน

Allen & Kern (2018; Burnham, 2010; Center for School Change, 2022 : 35) ได้ระบุว่า สถานศึกษาจะต้องแสวงหาความสมดุลระหว่างความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง บริบทของท้องถิ่น และความคาดหวังของชาติเพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนองค์กร วิสัยทัศน์จึงเป็นเสมือนเป้าหมายของสมาชิกทุกคนในองค์กรและเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากร การจัดทำนโยบาย และวิธีการดำเนินงานของสถานศึกษา อย่างไรก็ตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสามารถช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสามารถทำได้ มีทิศทาง ชัดเจน เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการของท้องถิ่นและความคาดหวังของชาติได้

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีการกำหนดทิศทาง วางแผนทำการวิเคราะห์ทุนศักยภาพของชุมชนและจังหวัด ในการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของจังหวัดที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดีและสุขภาพดี

2. จุดหมาย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด (2566 : 58) จากบทสรุปพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ได้จุดมุ่งหมายของการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ 3) ครูคุณภาพ 4) โรงเรียนมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนา

จินดา อุ่นทอง (2565 : 21) ได้ศึกษาองค์ประกอบหลักสูตร ของอึ้ง บั้วศรี (2542 : 8-9) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว

สุพรรณิการ์ สุทธหลวง (2565 : 33) ได้ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่จะช่วยให้ผู้นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพของวาริรัตน์ แก้วอุไร ว่าเป็นส่วนที่กล่าวถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผลผลิตของหลักสูตรหรือผู้เรียนมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากกว่าเป้าหมายซึ่งได้กำหนดไว้ในแต่ละเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ 3 ด้าน

กษมา ชนะวงศ์ (2564 : 15) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตร เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

นราภรณ์ สโรตม (2564 : 38) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า เป็นขั้นตอนที่ทำหลังจากที่ได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการมุ่งแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

กมลฉัตร กล่อมอิม (2562 : 14) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นการระบุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559 : 5-8) ได้ศึกษาในเรื่ององค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ การที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผล

Tyler (1949 : 1) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นตัวกำหนดควบคุม การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียน ดังนั้น การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวแล้วจึงหาวิธีการและเกณฑ์จากทฤษฎีการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคม มากลั่นกรองจุดมุ่งหมายชั่วคราวเพื่อให้ได้มาเป็นจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของหลักสูตร สำหรับพื้นฐานทางจิตวิทยาและปรัชญาในการพัฒนาหลักสูตรจะเข้ามามีบทบาท และช่วยในการตรวจสอบเพื่อความชัดเจนของการกำหนดจุดมุ่งหมาย ขั้นนี้เพื่อตอบคำถามและหาความชัดเจนว่า "การจัดหลักสูตรนั้นเพื่อตอบสนองใคร ตอบสนองผู้เรียนหรือสังคม"

Piirto (1994 : 377-400) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า ควรให้อยู่บนพื้นฐานของคุณลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน โดยพิจารณาจากความสามารถด้านการเรียนรู้ และความละเอียดของเนื้อหา

สรุปได้ว่า จุดหมาย หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัด ตราด มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติรวมถึงคุณลักษณะตามการพัฒนาของ จังหวัด มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

3. เป้าหมาย

ศึกษาธิการจังหวัดตราด (2567 : 47) ได้สรุปถึงเป้าหมายการจัดการศึกษาของจังหวัดตราดไว้ว่า เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นด้วยสัมพันธที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อมุ่งไปสู่คุณลักษณะ 4 ดีของเด็กตราดที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยความสุข

พิศาล เครือลิต (2565 : 65) ได้ศึกษาเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของโอลิวา (Oliva) (Oliva, 1982 : 172) ว่าเป็นเป้าหมายของหลักสูตรเป็นผลที่ได้มาจากหลักการปรัชญาและจิตวิทยาจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของ ผู้เรียน ชุมชนและเนื้อหาวิชาที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ชุลวัฒน์ ปุ๋งบางกระตี และคณะ (2565 : 85-95) กล่าวว่า หลักสูตรการเรียนรู้มุ่งการประเมินแบบร่วมมือสู่เป้าหมายของสะเต็มศึกษา มุ่งสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน มีเจตคติและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพตามแนวสะเต็มศึกษา และสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มนันยา สายชู (2563 : 10) ได้ศึกษาเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดของ Saylor & Alexander ว่าควรกำหนดให้ชัดเจน โดยประเด็นของเป้าหมายต้องบ่งบอกถึงขอบเขตของหลักสูตร ซึ่ง Saylor & Alexander ได้เสนอขอบเขตที่สำคัญไว้ 4 ขอบเขต ได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล มนุษย์สัมพันธ์ ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและความชำนาญเฉพาะด้าน อย่างไรก็ตามอาจจะมีขอบเขตสำคัญอื่น ๆ อีกซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรอาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของชุมชน

เรณู บุญเสรรฐ (2561 : 25) กล่าวว่า เป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตร ต้องมีความชัดเจน นำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ

ฉันทิ ธาตุทอง (2550 : 9-13) กล่าวว่า เป้าหมายของหลักสูตรเป็นคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนรู้เมื่อจบหลักสูตร ประกอบด้วยความรู้ ทักษะและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ม.ม.ป. : 14) กล่าวว่า กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช .... ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาฐานสมรรถนะ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะหลักที่สำคัญจำเป็นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บำเพาะ พัฒนา และต่อยอดสมรรถนะหลักและสมรรถนะอื่นได้เต็มตามศักยภาพ ตามความจำเพาะเจาะจงของบุคคล

คณะอนุกรรมการด้านวิชาการในคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (2567 : 45) กล่าวว่า เป้าหมายปลายทางในการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรกำหนดที่แสดงถึง สมรรถนะ และคุณลักษณะ ค่านิยม ที่เป็นเป้าหมายปลายทางในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีความ สอดคล้องกับแนวคิดหลัก (School Concept) และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา รวมทั้งตอบสนองต่อ ปัญหาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและ ปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ สถานศึกษาสามารถปฏิบัติได้ ดังนี้

1) ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณลักษณะของผู้เรียนจากส่วนกลาง หรือ หลักสูตรระดับชาติ

2) วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับชาติ เชื่อมโยงกับแนวคิดหลัก (School Concept) และวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานที่สะท้อนปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น

3) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานศึกษา โดยเขียนแสดงให้เห็นถึงสมรรถนะและคุณลักษณะ ค่านิยม ที่เป็นเป้าหมายปลายทางใน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความเฉพาะของสถานศึกษา และสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวคิดหลัก (School Concept) วิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา รวมทั้งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและคุณลักษณะของผู้เรียนที่ กำหนดในหลักสูตรระดับชาติ

Gagne & Medsker (1996 : 35) กล่าวว่าไว้ว่า เป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ เป็นการฝึกฝนและ สร้างเสริมสมรรถภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Taba (1992 : 354-347) กล่าวว่า เป้าหมายของหลักสูตรเป็นการแสดงให้เห็นถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

สรุปได้ว่า เป้าหมาย คือ สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีแนวทางการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาและสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของจังหวัดที่มุ่งสู่คุณภาพ 4 ดี รู้จักตัวตน ภูมิใจใน ตราดสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธ์ที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี ที่เกิดจากการเรียนรู้อย่างมีความสุข

4. จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

คณะอนุกรรมการด้านวิชาการในคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (2567 : 42) สรุปว่า จุดเน้น คือ จุดเด่น อัตลักษณ์หรือแนวคิดหลัก (School Concept) ของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท ซึ่งหากมีผู้กล่าวถึงจุดเน้นของสถานศึกษา แห่งหนึ่ง ย่อมหมายความว่าบุคคลทั่วไปจะเข้าใจหรือมีมุมมองต่อสถานศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกัน

อาจกล่าวได้ว่า แนวคิดหลัก (School Concept) เป็นสิ่งที่สถานศึกษาคาดหวังให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งบุคคลทั่วไปเข้าใจหรือเห็นภาพของสถานศึกษาสอดคล้องตรงกันไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใดก็ตาม แนวคิดหลัก (School Concept) จึงเป็นสิ่งที่ต้องตกผลึกมาจากการวิเคราะห์หาจุดร่วมของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาที่มีส่วนในการจัดการศึกษา

ศึกษาธิการจังหวัดตราด (2567 : 47) ได้สรุปถึงจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่คุณลักษณะของเด็กตราด คือ ดีสะอาด เด็กตราดดี (DEK TRAT HI) มีดังนี้ 1) ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) ด้านเทคโนโลยี 3) ด้านทักษะชีวิตและทักษะด้านอาชีพ และ 4) การเป็นพลเมืองโลกที่ดี

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2566 : ออนไลน์) กล่าวว่า การมีจุดเน้นและเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้การศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคน พัฒนาการศึกษา สร้างพื้นที่นวัตกรรมทั้งจังหวัด โดยการเปลี่ยนโรงเรียนทั้งจังหวัดให้ไปในทางเดียวกัน ดึงภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วม ผลิตรุ่นใหม่ที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน ทุ่มทรัพยากรลงไปให้ถูกจุด พัฒนาหลักสูตรให้พอดีกับเด็กทุกคน เปลี่ยนวิทยาลัยเป็นสถานประกอบการ ก้าวทันเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลง โดยจุดเน้นสำคัญ คือ ผู้เรียนต้องมีทักษะต่อยอดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก้าวทันต่อเทคโนโลยีและความต้องการกำลังคนในทุกความเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนจะต้องตระหนักได้ว่ามหาวิทยาลัยเป็นเพียงปราการด่านสุดท้ายก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ (2566 : 8) กล่าวว่า จุดเน้น หรือ School concept คือ การดึงเอาบริบทของชุมชนและทรัพยากรของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ กล่าวคือ การสร้าง school concept มีแนวคิดสำคัญที่ต้องการจะสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและสอดคล้องกับบริบทชีวิตของผู้เรียน ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องคำนึงถึงบริบทของชุมชนอันหมายถึงบริบทชีวิตของผู้เรียนด้วยในเวลาเดียวกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564 : 7) กล่าวว่า ความมุ่งหวังหรือจุดเน้นของโรงเรียน (School Concept) คือ ผลลัพธ์ของผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน หากโรงเรียนมีจุดเน้นในการส่งเสริมสมรรถนะสำคัญแก่ผู้เรียน การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนย่อมต้องออกแบบให้สอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยการพิจารณากำหนดสมรรถนะในหลักสูตรสถานศึกษา และกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงการนำกรอบสมรรถนะหลักไปใช้

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564 : ออนไลน์) กล่าวว่า จุดเน้นของหลักสูตร หมายถึง พื้นฐานหรือประเด็นสำคัญที่หลักสูตรการศึกษาเน้นการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สำคัญตามวัตถุประสงค์และแนวคิดการศึกษาของหลักสูตรนั้น ๆ

วรินทร์ บุญยั้ง (2558 : 97-107) กล่าวว่า จุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในพัฒนาการจัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 5) กล่าวว่า จุดเน้นส่งผลต่อคุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

Tyler (1949 : 99) กล่าวว่า การวางรูปแบบโครงสร้างของหลักสูตรโดยใช้วิธีการและเป้าหมายปลายทาง (Means and ends approach) ในการกำหนดจุดเน้นนั้น ในขั้นแรกต้องกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายก่อนโดยต้องนำบริบทที่เกี่ยวข้อง เช่น บริบททางด้านสังคม ด้วยการนำสิ่งที่สังคมความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น นอกจากนั้นยังต้องศึกษาแนวคิดของคาดหวังว่าต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร และมีการศึกษาตัวผู้เรียน เช่น ความต้องการนักวิชาการ ความเชื่อค่านิยมของสังคม ที่ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนเพราะ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้แสวงหาคำตอบที่ชัดเจนในการกำหนดทิศทางหรือจุดเน้นของการศึกษา

Stufflebeam (1978 : 36) ให้แนวคิดว่าการตัดสินใจทุก ๆ เรื่อง จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประเมินในการพิจารณาขั้นพื้นฐาน และการประเมินผลหลักสูตรนั้นมีสิ่งสำคัญที่เราต้องประเมินโดยเฉพาะการประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อสร้างจุดเน้น เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดเป็นจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมายและจุดเน้นในการพัฒนาหลักสูตร

สรุปได้ว่า จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวคิดหลักของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทชีวิตของผู้เรียน ชุมชนและความต้องการของจังหวัด ด้วยการส่งเสริมด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยี ด้านทักษะชีวิต ทักษะด้านอาชีพ และการเป็นพลเมืองโลกที่ดี

5. ประเด็นการพัฒนาจังหวัด

เพ็ญพิชชา ใจยอด และคณะ (2566 : 75) กล่าวว่า การศึกษาในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการพิจารณานโยบายการศึกษาของรัฐและความต้องการของผู้เรียน โดยวิเคราะห์หลักสูตรที่มีอยู่เดิมแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ บริบทในพื้นที่นั้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก จิตพิสัย และทักษะพิสัย และปลูกฝังนิสัยที่ดีงามเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต

ศึกษาธิการจังหวัดตราด (2567 : 47) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรของจังหวัด โดยทำการศึกษา วิเคราะห์และพิจารณาประเด็นการพัฒนาของจังหวัด ทั้งหมด 5 ด้านด้วยกัน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านการเกษตร 3) ด้านการท่องเที่ยว 4) ด้านสังคม และ 5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทพื้นที่ของชุมชนและจังหวัด

พลรพี ทูมมาพันธ์ (2565 : ออนไลน์) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในการศึกษามีได้เพียงแค่กำหนดเฉพาะสมรรถนะและวัตถุประสงค์ของการเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นการมองถึงบริบทและเป้าหมายการพัฒนาของพื้นที่ด้วย ดังนั้น การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในพื้นที่จึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องพิจารณาอย่างเหมาะสม เน้นการเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะของกำลังคนกับเป้าหมายการพัฒนาของพื้นที่อย่างชัดเจน และการระบุสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับงานและอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างแม่นยำ เพื่อให้การศึกษาแต่ละระดับสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมและพื้นที่ในการพัฒนากำลังคนอย่างเหมาะสม เช่น การนำเป้าหมายการพัฒนาคนในพื้นที่มาแยกเป็นสมรรถนะและแยกตามระดับการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษาในพื้นที่ที่มีความเป็นระบบและเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดหรือระบุสมรรถนะของกำลังคนที่สอดคล้องกับงานต่าง ๆ ทำให้การเลือกหลักสูตรและการศึกษามีเป้าหมายและระเบียบชัดเจนมากขึ้น โดยใช้แผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้การศึกษามีความเป็นประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายชาติและบังคับตามที่ระบุไว้ใน อีอีซีและทำให้การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและความสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567 : ออนไลน์) การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย จัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathways) ที่หลากหลาย จัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน (Differentiated Learning) ใช้กระบวนกรจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ที่ร่วมสมัย หลากหลายและยืดหยุ่น ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน บริบท และจุดเน้นของสถานศึกษาและชุมชนแวดล้อม เน้นประเมินการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามความเชี่ยวชาญของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562 : ออนไลน์) การทำหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ยืดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ เป็นหลักเพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถ ในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องเนื้อหาความรู้ จำนวนมากที่อาจไม่จำเป็นกับผู้เรียน และสถานศึกษา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะ

ความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และอนาคตของผู้เรียนในอนาคต สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามความต้องการตามวิถีชีวิตของผู้เรียนและบริบทที่ได้มากขึ้น

เดชกุล มัทวานุกุล (2561 : 17-30) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น บริบทของสังคม รวมไปถึงประเด็นต่าง ๆ ในการพัฒนาจังหวัดนั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตน

อมรพิมล นิกชัยภูมิ (2563 : 33) กล่าวว่า การจัดการศึกษาภายใต้บริบทของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) จังหวัดระยองได้มีการเตรียมการเพื่อจัดการศึกษาของผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับบริบทสังคมภายใต้บริบทของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จากการจัดประชุมสัมมนาให้แก่ครู หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้ประกอบการ ได้ร่วมกันปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคน เพื่อไปเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคตะวันออก โดยเริ่มจากการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง ประจำปีงบประมาณ 2560-2564 แล้วทำการวิเคราะห์หัตถ์สัณห์เป้าประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของแรงงานที่ต้องการในพื้นที่

รุ่งทิวี พรรณมา (2565 : 62) ได้สัมภาษณ์ปรีชญา สังขพัฒน์ ในเรื่อง การบริหารหลักสูตรสนองนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนต้องเริ่มต้นด้วยการปรับปรุงหลักสูตรให้มีรายวิชาสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกรายวิชา และดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน

Simahasan A, (2003 : 83) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในชุมชน มีการออกแบบหลักสูตรให้มีความครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นเป้าหมายของคุณภาพการศึกษาอันเป็นแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

Bureau of academic affairs and education standards (2010 : 83) ได้กล่าวถึง การจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า มีบทบาทและนำหลักสูตรลงไปสู่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร คณะครูผู้สอน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน

สรุปว่า ประเด็นการพัฒนาจังหวัด หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดตราด วิเคราะห์และพิจารณาสารสนเทศของตลาดแรงงานในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร การท่องเที่ยว สังคมและทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในการสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรมและทักษะ ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาเป็นการสร้างต้นแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และชุมชนในท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวจะช่วยให้สถานศึกษาได้ทดลองใช้วิธีการเรียน การสอนที่ยืดหยุ่นและสร้างสรรค์มากขึ้น โดยอิงจากใช้พื้นที่ชุมชน จังหวัดและความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 จังหวัดตราดเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ ที่ต้องการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เป็นที่เด็กตราด 4 ดี ที่มีคุณลักษณะ เป็นดีสะหงาด เด็กตราดดี สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องทำการปรับหลักสูตรของสถานศึกษาให้ เข้ากับการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดตราด ตามกรอบหลักสูตรของจังหวัดตราดที่ กำหนดไว้ 5 ประเด็น ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีการกำหนดทิศทาง วางแผนทำการวิเคราะห์ทุนศักยภาพของชุมชนและจังหวัด ในการปรับหลักสูตร สถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของจังหวัดที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดีและสุขภาพดี

2. จุดหมาย หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติรวมถึงคุณลักษณะตามการพัฒนาของ จังหวัด มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

3. เป้าหมาย หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีแนวทางการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาและสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของจังหวัดที่มุ่งสู่คุณภาพ 4 ดี รู้จักตัวตน ภูมิใจใน ตราดสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธ์ที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี ที่เกิดจากการเรียนรู้อย่างมีความสุข

4. จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พัฒนาผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามแนวคิดหลักของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทชีวิตของผู้เรียน ชุมชนและความต้องการของจังหวัด ด้วยการส่งเสริมด้านภาษา เพื่อการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยี ด้านทักษะชีวิต ทักษะด้านอาชีพ และการเป็นพลเมืองโลกที่ดี

5. ประเด็นการพัฒนาจังหวัด หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด วิเคราะห์และพิจารณาสารสนเทศของตลาดแรงงานในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร การท่องเที่ยว สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในการสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรมและทักษะในการประกอบ อาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

เมื่อการศึกษาคือรากฐานในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ การจัดการศึกษาจึงเกิดการ ปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาให้มีความคล่องตัวและบรรลุเป้าหมายในการจัดการ เรียนรู้ จึงกำหนดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและ สอดคล้องกับบริบท พื้นที่ของตนเอง ในการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาในหัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.3.1 พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และเพื่อให้ภาครัฐ เอกชน หรือชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพของการศึกษาได้อย่างแท้จริง โดยสามารถแก้ไขปัญหาใน พื้นที่ได้จึงเห็นสมควรให้กำหนดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นการนำร่องในการพัฒนาที่มีอิสระในการ จัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เกิดการบริหารสถานศึกษาที่มีความคล่องตัว เพื่อให้ครูสามารถ พัฒนานตนเองได้อย่างเต็มที่ตามบริบทของสถานศึกษา และขยายผลวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศให้กับ สถานศึกษาอื่นในพื้นที่ต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 5 หมวด (ราชกิจจานุเบกษา 2562) มีรายละเอียด ดังนี้

หมวดที่ 1 การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

พระราชบัญญัติการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ว่าด้วยการจัดการศึกษา ที่เป็นวิธีการหรือกระบวนการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน โดยสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมในพื้นที่เพื่อ แก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยใช้บริบทพื้นที่เป็นปัจจัยในการพัฒนาให้เกิด คุณภาพ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562 : 3) ได้กล่าวว่า ปัญหาคุณภาพของ การศึกษาไทยมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน ประการที่ 1 การทำงานร่วมกันของหน่วยงานการศึกษาและ หน่วยงานที่สนับสนุนการศึกษา ยังไม่สามารถบูรณาการร่วมกันได้ เช่น การบริหารบุคลากรครู งานการเงิน งานพัสดุ เป็นต้น ประการที่ 2 การดำเนินการตามนโยบายส่วนกลางทำให้ภาระงาน เอกสารของครูมากขึ้น ส่งผลให้ครูอยู่ในห้องเรียนน้อยลง เนื่องจากหลักการและแนวทางการปฏิบัติที่ สวนทางกันของเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งมีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิด การกระจายอำนาจ แต่ในทางปฏิบัติจริงมุ่งดำเนินนโยบายจากส่วนกลางมากกว่าการสนับสนุน

สถานศึกษา จึงทำให้เกิดลักษณะของงานที่เป็นการทำตามคำสั่ง ซึ่งไม่ได้ส่งผลให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน และประการที่ 3 ไม่สามารถนำนวัตกรรมไปขยายผลต่อได้ หรือไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ต่อได้นั่นเอง เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การศึกษาของไทยไม่เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ลงวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2562 มีระยะเวลาเจ็ดปี และสามารถขยายเวลาออกไปได้อีกหนึ่งครั้งแต่ไม่เกินเจ็ดปี โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมที่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กระจายอำนาจให้กับสถานศึกษานำร่องเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษา ร่วมกับภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยการกำหนดเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจะต้องพิจารณาจากความพร้อม ความเหมาะสมของจังหวัด รวมถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ และโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่วนการขอจัดตั้งเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการศึกษาธิการของจังหวัดนั้น ๆ และเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อดำเนินการขอจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมและความพร้อมของจังหวัดในการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการ

หมวดที่ 2 คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ในการบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้น และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานและรองประธานตามลำดับ มีกรรมการทั้งหมด 15 คน แบ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง 7 คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา การพาณิชย์กรรมและการอุตสาหกรรม รวมไปถึงการประเมินผล กฎหมาย เศรษฐศาสตร์และเทคโนโลยีหรือด้านอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอีก 8 คน โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยการแต่งตั้งนั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

หมวดที่ 3 การบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ในหมวดที่ 3 ได้กล่าวถึงการบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไว้ว่าคณะกรรมการในการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จะต้องมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีคณะทำงานที่เป็นผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ผู้แทนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตและพัฒนาครู ผู้แทนองค์กรหอการค้าจังหวัด เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีจำนวนไม่เกิน 21 คน โดยมีสำนักงานศึกษาธิการของจังหวัด ทำหน้าที่เป็นธุรการ ทั้งนี้ผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อน จะต้องเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาที่จะส่งผลไปถึงการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เติบโตไปเป็นนวัตกรรมที่สามารถพัฒนาบริบทพื้นที่ของตนเองให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้ เนื่องจากคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมนั้นมีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท พื้นที่ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและวางแผนการส่งเสริม พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองสู่การเป็นนวัตกรรมของสังคมได้ โดยหลักสูตรการศึกษาที่นำมาใช้ ต้องครอบคลุมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องปรับสาระการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา โดยที่สถานศึกษาสามารถปรับหลักสูตรเพิ่มเติม จากการผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการขับเคลื่อน หรือใช้หลักสูตรต่างประเทศ หลักสูตรอื่น ๆ ที่มีใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ แต่ทั้งนี้ต้องเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบาย และหลังจากจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้แล้วให้มีการรับฟังความเห็นของผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนกลับในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

หมวดที่ 4 สถานศึกษานำร่อง

ในหมวดที่ 4 ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กล่าวถึง การเป็นสถานศึกษานำร่อง ระบุว่า สถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หากมีความประสงค์ที่จะเข้าเป็นสถานศึกษานำร่อง ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนนั้น ๆ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ขออนุมัติต่อคณะกรรมการขับเคลื่อน ซึ่งสถานศึกษานำร่องจะได้รับการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานศึกษานำร่อง เพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาตามความจำเป็นและความต้องการ โดยการจัดสรรนั้นให้เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงบประมาณ และการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของสถานศึกษานำร่อง เพื่อใช้ในการจัดทำ คัดเลือก จัดหาสื่อการเรียนการสอนหรือสารสนเทศโดยอิสระ ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้จัดการเรียนการสอนด้วย

หมวดที่ 5 การประเมินผล

ในหมวดนี้ได้กล่าวถึงการประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา โดยให้มีการประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการทุก 3 ปี จากคณะผู้ประเมินอิสระที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งขึ้น หากประเมินแล้วผลปรากฏว่าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาแต่สามารถแก้ไขได้ ให้รายงานต่อคณะกรรมการนโยบายพร้อมทั้งเสนอแนะให้ปรับปรุงภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ถ้าหากประเมินแล้วไม่สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ให้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายยุบเลิกพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานั้นและกลับคืนสู่สถานะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเดิม

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ได้แบ่งออกเป็น 5 หมวดสำคัญ ๆ ประกอบด้วย 1) หมวดที่ 1 การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) หมวดที่ 2 คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 3) หมวดที่ 3 การบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 4) หมวดที่ 4 สถานศึกษานำร่อง และ 5) หมวดที่ 5 การประเมินผล เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่ 1) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรม การศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น 2) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา 3) กระจายอำนาจ และให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภพยิ่งขึ้น และ 5) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา 2562 : 103-104)

2.3.2 ความหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox)

กระทรวงศึกษาธิการ (2565 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า พื้นที่การปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ระดับจังหวัดที่สถานศึกษานำร่องสามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ โดยสามารถมีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นคล่องตัว ไม่ต้องอิงกับกฎระเบียบที่ไม่จำเป็นหรือไม่เอื้อจากส่วนกลาง มีกลไกการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

ศิรณา เกียรติสุขสถิต (2564. : ออนไลน์) กล่าวถึงพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาว่าเป็นพื้นที่ทดลองด้านการบริหาร การจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมเชิงนโยบาย

ศักรินทร์ สีสหะ (2564 : ออนไลน์) กล่าวว่า พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรมการศึกษาแบบใหม่ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดทำพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เช่น ใช้หลักสูตรที่สร้างทักษะให้กับผู้เรียนตามบริบทพื้นที่ จัดหาสื่อที่สอดคล้องกับหลักสูตรของ

โรงเรียน สร้างภาคีเครือข่ายร่วมกันพัฒนาบุคลากร การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนา สุดท้ายคือการ ช่วยลดภาระให้กับโรงเรียน

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (2562 : 103) มาตรา 3 ระบุว่า เป็นพื้นที่ปฏิรูปการศึกษาจากการประกาศของคณะรัฐมนตรี

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2562 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นพื้นที่ ที่ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ทดลองนวัตกรรมการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการ ร่วมกับท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างอิสระ โดยให้มีความสอดคล้องกับบริบทและความ ต้องการของชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

สรุปได้ว่า พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เป็นพื้นที่ที่ได้รับการประกาศจากคณะรัฐมนตรีให้ ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม ที่สอดคล้องกับบริบท ความต้องการของชุมชน ซึ่งสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการร่วมกับท้องถิ่นและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องได้อย่างอิสระ

2.3.3 เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

เป้าหมายเปรียบเสมือนความคาดหวังของการพัฒนาการศึกษาที่ทุกหน่วยงานต้องการ ให้เกิดขึ้น ดังนั้นการวางเป้าหมายจึงเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามาร่วมกันแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา การบริหารจัดการศึกษาให้เกิดผลที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งได้มีนักวิชาการ กล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไว้ ดังนี้

อิศรา โสทธิสงค์ (2565 : ออนไลน์) จากการประกาศพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 6 ภูมิภาค ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนาไว้ว่า เกิดการจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน โดยยกระดับผลการเรียนของนักเรียนกลุ่มอ่อนและกลุ่มยากจน รวมไปถึงเพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติของผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้สูงขึ้น และขยายผลการจัดการศึกษาไปสู่พื้นที่ อื่นด้วยความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่

ศักรินทร์ สีมะ (2564 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ให้เกิดการกระจายอำนาจกับ สถานศึกษามีอิสระในการจัดการเรียนรู้ ใช้บริบทพื้นที่ในการสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เก ประเสริฐสังข์ (2564 : ออนไลน์) ได้แบ่งเป้าหมายของการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา ออกเป็น 2 ส่วน คือ เป้าหมายการขยายผลและการพัฒนาเชิงคุณภาพของพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เป้าหมายการขยายผลของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ เพิ่มสถานศึกษานำร่องใน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพิ่มจังหวัดใหม่ที่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และขยายผลการทดลองปฏิรูปการศึกษาในเรื่องของหลักสูตรฐานสมรรถนะกับระบบการประเมิน

วิถยฐานะของครูในการคิดค้นและใช้นวัตกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรไปสู่สถานศึกษาอื่น รวมไปถึงแนวทางการบริหารจัดการอย่างอิสระของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ

2. การพัฒนาเชิงคุณภาพของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ระดับนักเรียน

2.1.1 ผู้เรียนทุกคนในระดับชั้นสูงของแต่ละช่วงชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านมาตรฐานขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยจะต้องมีผลการประเมินความฉลาดรู้ของสมรรถนะพื้นฐานที่ประกอบไปด้วย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างน้อย 2 ด้าน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 และด้านที่เหลือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ส่วนสมรรถนะหลักที่เกิดจากการประยุกต์ความรู้ ทักษะและเจตคติมาใช้ในการทำงานและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จะต้องมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงกว่ากำลังพัฒนา

2.1.2 นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นสูงสุดของทุกช่วงชั้นจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าเดิม เมื่อทำการเปรียบเทียบกับผลการสอบครั้งแรกแล้ว จำนวนนักเรียนในกลุ่มสมรรถนะพื้นฐานจะต้องลดลง

2.2 ระดับสถานศึกษา

สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ต้องบริหารจัดการศึกษาได้อย่างอิสระและสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้เป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาเชิงคุณภาพพร้อมทั้งขยายผลการปฏิบัติที่ดีไปสู่สถานศึกษาอื่นได้

2.3 ระดับพื้นที่

หน่วยงานรัฐ เอกชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานั้น ๆ

สุริยา ฮ่องเสนาะ (2562 : 2) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่สำคัญต้องสามารถขยายผลนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการบริหาร และการจัดการเรียนรู้ไปสู่นโยบายด้านการศึกษาในระดับพื้นที่อื่น ๆ

สรุปได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาคุณภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของตนเองและสามารถขยายผลความสำเร็จการจัดการเรียนรู้รวมถึงแนวทางการบริหารสถานศึกษาไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ได้

2.3.4 บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

2.3.4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ จังหวัดตราด

จังหวัดตราด ในเอกสารประวัติศาสตร์สะกดแตกต่างกัน 3 แบบ คือ "ตราษ" "ตราด" และ "กราด" คำว่า "ตราษ" เป็นคำที่เก่าที่สุดเท่าที่ตรวจสอบได้จากเอกสารประวัติศาสตร์ ปรากฏในจดหมายเหตุรัชกาลที่ 3 จ.ศ. 1206 (พ.ศ. 2387) หนังสือไปเมืองตราษว่าด้วย เกลือไม่ส่งไปเมืองพนมเปญ และจดหมายเหตุรัชกาลที่ 3 จ.ศ. 1207 (พ.ศ. 2388) ใบบอกเรื่อง สืบราชการลับเมืองเขมร ในสมัยรัชกาลที่ 4 พบคำว่า "ตราษ" และ "ตราด" ดังปรากฏในราชกิจจานุเบกษาตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2401-2402 ต่อมาสมัยรัชกาลที่ 5 พบว่าเมืองตราดสะกดว่า "ตราด" ส่วนคำว่า "กราด" พบในหนังสือ ทำเนียบหัวเมือง ตอนที่ 1-3 ร.ศ. 119 คำว่า "ตราด" หรือ "ตราษ" นี้อาจจะชื่อเรียกเพี้ยนมาจากภาษาเขมร เรียก ตฺราจ หมายถึง ยางกราด เป็นไม้พื้นเมืองในแถบนี้ จังหวัดตราดมีต้นไม้และดอกไม้ประจำจังหวัด คือ ต้นहुกวางและดอกกฤษณา ธงประจำจังหวัดมีลักษณะพื้นสีแดงและสีน้ำเงิน ตรงกลางมีตราประจำจังหวัดเป็นรูปเรือใบแล่นในทะเลกับโป๊ะของชาวประมง เบื้องหลังเป็นเกาะช้างที่บ่งบอกถึงว่าเป็นจังหวัดที่มีเกาะจำนวนมาก ด้วยการที่มีพื้นที่ติดกับทะเลชาวตราดจึงยึดถือการประมงเป็นอาชีพหลักมาแต่โบราณ จึงมีคำขวัญประจำจังหวัดว่า เมืองเกาะครึ่งร้อย พลอยแดงค่าล้ำ ระกำแสนหวาน หลังอานหมาดี ยุทธนาวิเกาะช้าง สุดทางบูรพาเพราะจังหวัดตราดตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 2,819 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 761,875 ไร่ และเป็นพื้นที่ตามเขตปกครองทางทะเลประมาณ 7,257 ตารางกิโลเมตร จึงมีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวน 227,856 คน ความหนาแน่นประชากรกระจายตัวสูงสุดที่อำเภอเมืองตราด ร้อยละ 32.69 รองลงมา คือ อำเภอเขาสมิง ร้อยละ 17.51 อำเภอบ่อไร่ ร้อยละ 8.15 อำเภอคลองใหญ่ ร้อยละ 6.45 อำเภอแหลมงอบ ร้อยละ 6.23 อำเภอเกาะช้าง ร้อยละ 3.75 และอำเภอเกาะกูด ร้อยละ 1.18 มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน โดยที่ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศกัมพูชา และอำเภอเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรีเช่นเดียวกับทิศตะวันตกที่ติดต่อกับอำเภอเมืองขลุง ทิศใต้ ติดต่อกับน่านน้ำทะเลอ่าวไทยและประเทศกัมพูชา ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีทิวเขาบรรทัดเป็นแนวกันเขตแดน มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแผ่นดินและพื้นน้ำ ประกอบด้วยเทือกเขาสูงอุดมด้วยป่าเบญจพรรณและป่าดิบ ทางส่วนบริเวณหมู่เกาะต่าง ๆ ทางด้านใต้ ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงเช่นเดียวกัน ตอนเหนือเป็นที่ราบบริเวณภูเขา ตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มน้ำอุดมสมบูรณ์แล้วลาดลงเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล สภาพภูมิประเทศจึงแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะสำหรับการทำนาข้าว ปลูกผลไม้ 2) ที่ราบบริเวณภูเขา เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำสวนผลไม้ ยางพาราและสับปะรด 3) ที่สูงบริเวณภูเขา บริเวณที่เป็นเกาะต่าง ๆ ส่วนมากมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ 4) ที่ราบต่ำชายฝั่งทะเล บริเวณของป่าชายเลนและยังเป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำบางชนิด จังหวัดตราดเป็นจังหวัดที่มีฝนตกชุกมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากจังหวัดระนอง

ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนจนถึงเดือนพฤศจิกายน ระยะเวลารวม 6 เดือน ปริมาณน้ำฝนจะมีมากที่สุดในเดือนสิงหาคม สูงสุดที่ 1,062 มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนธันวาคม 19 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย 4.880 มิลลิเมตร/ปี จำนวนวันที่มีฝนสูงสุดในเดือนสิงหาคม จำนวน 27.2 วัน และต่ำสุดในเดือนธันวาคม จำนวน 2.6 วัน เฉลี่ยทั้งปี 192 วัน ด้วยสภาพภูมิประเทศและลักษณะทางภูมิศาสตร์ทำให้จังหวัดตราดเป็นเมืองแห่งความอุดมสมบูรณ์ เหมาะกับการเป็นเมืองที่กระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว การค้าชายแดน รวมถึงการเกษตรที่ยั่งยืน

2.3.4.2 ประเด็นการพัฒนาจังหวัดตราด

ในการพัฒนาจังหวัดตราด ปี พ.ศ.2566 - 2570 มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ดังนี้

1) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 ประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสระแก้ว มีวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 “เมืองแห่งคุณภาพชีวิต ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชุมชนและวัฒนธรรม แหล่งผลไม้และเกษตรปลอดภัย”

2) ประเด็นพัฒนากลุ่มจังหวัด

- ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรม
- ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : เพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า การค้าชายแดน และการลงทุนเชื่อมโยง EEC และประเทศเพื่อนบ้าน
- ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัยอย่างครบวงจรและมีมูลค่าสูง
- ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : รักษาป่า รักษาป่า สร้างสมดุลแห่งสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นการพัฒนาที่ 5 : พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคม การบริหารจัดการยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีความมั่นคงปลอดภัย

2.3.4.3 แผนพัฒนาจังหวัดตราด พ.ศ. 2566 - 2570

1) แผนพัฒนาจังหวัดตราด พ.ศ. 2566 - 2570 จัดทำขึ้นเพื่อให้จังหวัดตราดมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนรายสาขาต่าง ๆ ข้อสั่งการนายกรัฐมนตรีแผนพัฒนาภาคและบริบทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการทำงาน และการติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา พันธกิจ ประเด็นการพัฒนา เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจังหวัด

2) เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เมืองท่องเที่ยว การเกษตร เศรษฐกิจสังคมนครามีคุณภาพคุณธรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”

3) ประเด็นการพัฒนาจังหวัดตราด

- ผลักดันเมืองท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการแปรรูปให้ได้มาตรฐานสากล

- เสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจรองรับการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงสู่ภูมิภาค

- พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.4.4 ประเด็นการพัฒนาจังหวัด ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เป็นปัจจุบัน

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดที่เป็นปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาจังหวัดตราด (พ.ศ. 2566 – 2570) รายละเอียดดังนี้

1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ผลักดันเมืองท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและบริการให้เป็นการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการแปรรูปให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่าและส่งเสริมภาคเกษตรให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน

3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจรองรับการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงสู่ภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจ เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนเติบโตอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงสู่ประตูภูมิภาค

4) ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมสวัสดิการ สามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียม เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาเมืองน่าอยู่ และปลอดภัย สร้างงาน สร้างอาชีพได้อย่างมั่นคงสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

5) ประเด็นการพัฒนาที่ 5 ยกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดให้สมดุลและยั่งยืน

2.3.4.5 ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษารัฐบาล

ในการเสนอเพื่อขอจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 20 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดดำเนินการกำหนดยุทธศาสตร์ จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 สานพลังจากทุกภาคส่วนและระดมทุนขับเคลื่อนจากต้นสังกัดจังหวัด และสมาชิกการศึกษา
- 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมพลังและเพิ่มความคล่องตัวให้โรงเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างแบบอย่างในการวางกลไกและขบวนการหนุนเสริมโรงเรียนโดยใช้คณะกรรมการขับเคลื่อนและจังหวัดเป็นฐาน

จากกรอบหลักสูตรจังหวัดตราดอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพิ่มเติมตามข้อเสนอของนายชำนาญวิทย์ เตรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด ปี พ.ศ. 2566 ใส่เป้าหมายเรื่อง สุขกาย สุขใจ มีความสุขในการดำรงชีวิต เน้นคุณภาพและคุณธรรม ต้องการเห็นครูในโรงเรียน มีนวัตกรรม มีคุณธรรม เชื่อมโยงเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ เน้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของจังหวัดตราดที่เน้นเรื่อง การท่องเที่ยว การเกษตร การค้าชายแดน และสิ่งแวดล้อมเพื่อเขียนเป็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

2.3.5 สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมด้วยการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะหน่วยงานในระดับพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงมีการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดขึ้นเพื่อสร้างกลไกการบริหารจัดการศึกษา มุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ตามบริบทพื้นที่และความต้องการจังหวัด โดยส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดการอย่างอิสระในด้านวิชาการ การบริหารบุคลากรและการบริหารทั่วไป ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการศึกษา พัฒนาหลักสูตรและการประเมินที่นำไปสู่สมรรถนะของผู้เรียนที่แท้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและสามารถขยายผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศไปสู่สถานศึกษาอื่นได้ (จังหวัดตราด. ประกาศ. 2566) และเนื่องด้วยพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานำร่องเป็นพื้นที่พิเศษด้านการศึกษา ที่ให้คนในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน รวมพลังจัดการศึกษา สร้างนวัตกรรมการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ร่วมกันเพื่อขยายผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาชาติ ซึ่งตาม

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ได้กำหนดให้จังหวัดตราด เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2565 (“ราชกิจจานุเบกษา,” 2565 : 8)

2.3.5.1 สภาพทั่วไปของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ตามประกาศคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2566 มีโรงเรียนนำร่องทั้งหมด 74 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตราด จำนวน 16 โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 57 โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อีก 1 โรงเรียน ซึ่งข้อมูลของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลบุคลากร นักเรียนของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

เขตพื้นที่	จำนวนผู้บริหาร		จำนวนข้าราชการครู	จำนวนนักเรียน
	ผู้อำนวยการโรงเรียน	รองผู้อำนวยการโรงเรียน		
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	16	24	473	9,685
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด	57	72	706	12,824
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	1	1	15	309

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด กระทรวงศึกษาธิการ. 2567. ออนไลน์.

2.3.5.2 การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

จังหวัดตราดได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2565 โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาบริหารงานได้อย่างอิสระ ลดความเหลื่อมล้ำและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ มีหน่วยงานให้การสนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของพื้นที่ดำเนินงานตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 และแผนขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด, 2566 : 12-17)

โดยได้ดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทำให้วิเคราะห์ศักยภาพและฐานทุนของจังหวัดตราด ที่ต้องการเห็นเมืองตราดรุ่งเรืองและเป็นเมืองน่าอยู่ ได้ดังนี้

1) ด้านสังคม ความมั่นคงและปลอดภัย ประกอบด้วย (1) สภาพลเมืองตราด (2) สุข สงบ ปลอดภัย ไม่มีปัญหาจากยาเสพติด (3) สังคมคุณธรรม/จริยธรรม (4) มีแบบอย่างที่ดี ครอบครัวอบอุ่น (5) พื้นฐานการเกื้อกูล (6) ดิดกล้องวงจรปิดครอบคลุมทุกพื้นที่-จุดเสี่ยง

2) ด้านสิ่งแวดล้อม “เมืองตราด สังคมคุณภาพ คุณธรรม” ประกอบด้วย (1) กรีนซิตี้ และระบบจัดการขยะ (2) คนคุณภาพ (3) รู้จักพื้นที่ตนเอง (4) รู้จัก “ตราด” (5) เมืองคาร์บอนต่ำ

3) ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย (1) ดูแลตัวเองและครอบครัวได้ (2) บริการด้านสาธารณสุข (3) โภชนาการดี (4) บุคลากรมีความพร้อม (5) แก้ไขปัญหาพัฒนาการล่าช้า

4) ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย (1) ท่องเที่ยว/อนุรักษ์/เกษตร/ประมง (2) เกษตรกรรม/การค้าชายแดน (3) ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (4) เศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาค

5) ด้านการศึกษา ประกอบด้วย (1) วิทยาลัยการเกษตร (2) ปรับหลักสูตร (3) ส่งเสริมความเป็นเลิศด้านวิชาการ (4) ความเสมอภาค (5) ปฐมวัยกล้านำเสนอ สร้างต้นทุนที่ดี (6) ครูมีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา (7) ผู้เรียน มีอิสระทางความคิด เรียนรู้ตามความสนใจ เน้นทักษะ มีประสบการณ์ เข้าถึงดิจิทัลและรู้ตัวตน

6) ด้านการมีงานทำ - อาชีพ (1) จัดการศึกษาเพื่อมีงานทำ (2) ประกอบอาชีพตามบริบท (3) เสริมประสบการณ์ด้านอาชีพ (4) เพิ่มโอกาสเรียนรู้อาชีพ (5) แปรรูปสินค้าการเกษตร (6) ใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ

7) ด้านเทคโนโลยี แอปพลิเคชันสำหรับเป็นฐานข้อมูล ส่วนกลางของจังหวัดตราด อาทิ ข้อมูลที่พักโรงพยาบาล การคมนาคมต่าง ๆ

ฉากทัศน์จังหวัดตราด ในอีก 10 ปีข้างหน้า คือ การเป็นเมืองที่รุ่งเรืองและน่าอยู่ เริ่มตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานในจังหวัด ให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรในเมืองและวางแผนการทำงานด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การวางผังเมือง ระบบสาธารณสุขโรค ระบบการคมนาคม การขนส่ง เป็นต้น การให้อำนาจในการบริหารงบประมาณในพื้นที่ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการ พึ่งพาตนเองได้ และร่วมสร้างเครือข่าย สร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างภาครัฐ เอกชนและประชาชนที่สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นเมืองที่รุ่งเรืองตามความต้องการของคนจังหวัดตราดในอีก 10 ปีข้างหน้า โรงเรียนและห้องเรียนที่เปลี่ยนไป พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเปิดโอกาสให้มีการจัดการศึกษาอย่างอิสระ เพื่อให้หน่วยงานทุกภาคส่วนสามารถเข้ามาบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของจังหวัด อีกทั้งยังเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของการจัดการศึกษาและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนให้กับผู้เรียน จากการประชุมเชิงพัฒนาของจังหวัดตราด ทำให้ได้ภาพอนาคตของการปรับเปลี่ยนห้องเรียนและโรงเรียน ดังนี้

1) ด้านโรงเรียน

สถานศึกษาปลอดภัย เช่น การมีระบบดูแลด้านความปลอดภัยให้กับนักเรียน ลดการบูลลี่ ให้การช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กตามความสนใจ ให้เด็กค้นพบตัวตน มีเป้าหมายในการเรียนและสามารถสร้างเงิน สร้างอาชีพ มีความสุข ชอบในสิ่งที่ทำ รวมถึงการมีระบบการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2) ด้านหลักสูตร

ปรับหลักสูตรมาตรฐานศึกษาให้สอดคล้องกับทุนของชุมชน เช่น การนำสับประรด (ผลไม้เด่นในจังหวัด) มาปรับใช้ในการเรียนรู้ในหลักสูตร เพิ่มความหลากหลายของหลักสูตรให้กับนักเรียนที่มีความสนใจ เช่น การเกษตร การประมง จากปราชญ์ในชุมชน เนื่องจากตราดเป็นจังหวัดที่โดดเด่นด้านการเกษตร และให้ความสำคัญกับอาชีพอื่น ๆ ที่มีใช้ข้าราชการอย่างเดียว ครูปรับเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนเป็นแบบ Active Learning ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง

3) ด้านห้องเรียน

เป็นห้องเรียนที่มีความปลอดภัยด้านกายภาพ จิตใจ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้ ให้นักเรียนรู้จักตนเอง สามารถประเมินตนเองได้ มีเทคโนโลยีที่สนับสนุนการสอนของครู รวมไปถึงการวัดศักยภาพของนักเรียนบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล

4) ด้านครู

ปรับวิธีการสอนให้เป็น Active Learning โดยเริ่มจากการออกแบบและการเขียนแผนการเรียนรู้ มีวิธีการตั้งคำถาม ใช้คำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้นั้นไปพัฒนา ต่อยอดในชุมชนได้ ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นส่วนหนึ่งกับนักเรียนเพื่อเป็นการเปิดใจในการเรียนรู้ร่วมกัน

5) ด้านการวัดประเมินผล

ปรับการวัดและประเมินผล เน้นที่การประเมินนักเรียนรายบุคคล และการรายงานผลนักเรียน

ผลที่เกิดขึ้นในภาพของเด็กตราดที่ต้องการ ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจากมุมมองของคนรุ่นใหม่ในจังหวัดตราด คือ การเป็นเด็กดีสะหงาด ดีสะหงาดเด็กตราดดี (DAK TRAR HI) รู้จักตัวตน ภูมิใจในตราด ประกอบด้วยคุณภาพ 4 ดี ได้แก่ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดีและสุขภาพดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาเมืองตราดให้เป็นเมืองรุ่งเรืองและน่าอยู่ ด้านการศึกษา โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้เป็นคนคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนจึงเป็นฟันเฟืองหลักของการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของการ

ใช้บริบท พื้นที่ ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ทุกคนจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการศึกษาให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่จังหวัดได้กำหนดไว้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

McCarthy (1998 : 67-72) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ บทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการเรื่อง การสังเกตการสอน การวัดผลประเมินผลคณะกรรมการ บอกรายงานนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีบทบาทความ รับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Agthe (2014 : 3076-3077) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารและครูในวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียน การสอนต้องทำเป็นคณะ 2) ผู้บริหารทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการ นิเทศการศึกษาให้มากขึ้น 3) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าโครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อ การใช้หลักสูตรของโรงเรียน 4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของ ผู้บริหารจากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน มีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

Deal and Peterson (2007 : 109-209) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะช่วยผลักดันให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยผู้บริหารจะต้องรับบทเป็นช่างปั้นเครื่องปั้น (Potters) ซึ่งเสมือนการเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กร รวมทั้งการเป็นต้นแบบของครู และนักเรียน ดังนั้น บทบาทในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อ ความสำเร็จในการนำนวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการประเมิน แบบร่วมมือและเป้าหมายของสะเต็มศึกษาไปให้ใช้ให้บังเกิดผลในบริบทจริง

Lewkowicz and Nunan (1999); Bloom et al. (1984) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องมีความตระหนักในความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนที่มีความสามารถทางสติปัญญา หรือความถนัดแตกต่างกันก็สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ได้เช่นเดียวกันทุกคน แต่ผู้เรียนจะต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้และคุณภาพการสอนที่ หลากหลายแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละบุคคล

Yunhuo Cui et al, (2018 : 34-57) ทำการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงการบริหาร จัดการหลักสูตรในสาธารณรัฐประชาชนจีน (Changes in School Curriculum Administration in China) ได้ศึกษาวิวัฒนาการของระบบการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนในประเทศจีน และพบว่า

การจัดทำหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ขอบเขตของการปฏิรูปหลักสูตรนั้น จะเกินกว่าแค่เนื้อหาและเทคโนโลยี ทั้งนี้การปฏิรูปหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญกับความสามารถที่ต้องการจะปลูกฝังให้นักเรียนและวิธีการที่แต่ละประเทศจะสามารถฝึกฝนความสามารถของนักเรียนได้ดีที่สุด หลักสูตรที่ใช้ในระดับชาติจะเป็นศูนย์รวมของเจตจำนง พันธกิจและเป้าหมายของประเทศและการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญของการบริหารการศึกษา นอกจากนี้หลักสูตรจะต้องมีการปฏิรูปตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศจีนแนวโน้มในการปฏิรูปการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนได้เปลี่ยนจากการรวมศูนย์เป็นการกระจายอำนาจ ซึ่งนำความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ผ่านการมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรและการปรับตัว ดังนั้น การปฏิรูปหลักสูตรของโรงเรียนในประเทศจีนจึงสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิรูปสังคมในประเทศจีน รวมถึงแนวโน้มของหลักสูตรที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ ในภาพรวมสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระบบการบริหารจัดการหลักสูตรของประเทศและระบบการบริหารจัดการทั่วไปนั้นมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่ได้สัมพันธ์กันโดยตรง แต่ได้รับกระทบจากการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ประเพณี วัฒนธรรม การพัฒนาการศึกษาและแม้แต่แนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรทั่วโลกมีแนวโน้มที่จะกระจายอำนาจตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้พบว่า โครงสร้างการบริหารสองประเภท คือการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนการกระจายอำนาจในระดับชาติระดับท้องถิ่นและระดับโรงเรียน ตามภารกิจที่ต้องดำเนินการในสถานการณ์จริง ทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการรวมศูนย์และการกระจายอำนาจ เช่น ประเทศที่มีการกระจายอำนาจ ส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดหลักสูตรภาคบังคับสำหรับนักเรียน และโรงเรียนจะดำเนินการ “พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา” โดยปล่อยให้โรงเรียนมีการตัดสินใจเลือกอย่างอิสระในทางตรงกันข้าม ประเทศที่มีการรวมศูนย์อำนาจ (เช่น จีน) ได้นำหลักสูตรส่วนกลางมาใช้ แต่ยังคงเหลือพื้นที่ให้โรงเรียนออกแบบหลักสูตรของตนเองได้ โดยมีเนื้อหาการเรียนการสอนที่เฉพาะเจาะจงตามมาตรฐานที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนดไว้ ดังนั้น แม้การรวมศูนย์และการกระจายอำนาจจะแตกต่างกันในแนวความคิดแต่โดยทั่วไปกฎธรรมชาติ ระบุว่า ทุกสิ่งมีแนวโน้มที่จะแกว่งไปมาระหว่างขั้วตรงข้าม (Pendulum Law) ดังนั้น การรวมศูนย์และการกระจายอำนาจ จึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของรัฐบาล ในการบูรณาการและเสริมหลักสูตรผ่านการบริหารระดับต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย

อย่างไรก็ตาม เราควรพิจารณาสถานการณ์อย่างมีวิจารณญาณ ในการเลือกรูปแบบของการใช้อำนาจ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตร โดยให้มีความสอดคล้องกับจุดแข็งและหลีกเลี่ยงจุดอ่อนของตน การกระจายอำนาจการบริหารจัดการหลักสูตรจึงจะประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปยังต้องเผชิญกับความท้าทายบางประการ เช่น ความสามารถในการ

การพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น และระดับความสามารถของโรงเรียน ระบบการติดตามและการตรวจสอบหลักสูตรระดับชาติ

2.4.2 งานวิจัยในประเทศ

นุรีตา บินอาห์ลี (2567 : 1-12) กล่าวว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะหากนำไปสู่การปฏิบัติยังเป็นเรื่องใหม่ทั้งในระดับนโยบายและระดับภาคปฏิบัติสำหรับการศึกษาไทย หากให้เกิดผลสำเร็จต้องมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนมี 3 ชั้น ได้แก่ 1) การสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย 1.1) การอบรมทำความเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะ 1.2) การสร้าง School Concept 1.3) การออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ 1.4) การขอความเห็นชอบ 2) การใช้หลักสูตร ประกอบด้วย 2.1) การบริหารหลักสูตร 2.2) การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน 2.3) การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร 3) การประเมินผลหลักสูตรใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ส่งเสริมความสำเร็จ ได้แก่ สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน และความพร้อมของชุมชน องค์ประกอบที่ขัดขวางความสำเร็จ ได้แก่ การขาดความชัดเจนในการวัดประเมินผลผู้เรียนที่จบหลักสูตร และการขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาบทบาทของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ฉิรพัทธ์ หล้าเตย (2567 : 1-13) ที่ศึกษาผู้บริหาร : บทบาทการบริหารสถานศึกษาบนหลักสูตรฐานสมรรถนะในแนววิถีใหม่ แล้วพบว่า ในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน (VUCA World) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา โดยต้องปรับตัวและพัฒนากรอบแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาบนฐานสมรรถนะใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ ผู้บริหารต้องกระจายอำนาจสู่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย รับฟังปัญหา และชื่นชมการปฏิบัติงานที่ดี เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในเชิงวิชาการผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง สร้างนวัตกรรมที่เหมาะสม สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในสถานศึกษา และเป็นโค้ช ผู้ชี้แนะรวมถึงผู้อำนวยการช่วยความสับสน นอกจากนี้ การใช้เครือข่ายทางการศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน กลุ่มจังหวัด และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นสิ่งสำคัญในการร่วมพัฒนาสถานศึกษาอย่างเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้บนฐานหลักสูตรสมรรถนะในแนววิถีใหม่

สุนทรวิวรรณ์ ไพเราะ และ สมพงษ์ พลชะไชย (2566 : 367-384) ได้ศึกษา เรื่อง การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน โดยมีภูมิหลังและวัตถุประสงค์ ดังนี้ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐานในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่นั้น ๆ สามารถคิดค้น พัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ มีอิสระในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความคล่องตัวและยืดหยุ่น เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและ

ให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ตลอดจนสร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ระเบียบวิธีการศึกษา: การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความตามวัตถุประสงค์การศึกษา ผลการศึกษา การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยยึดพื้นที่เป็นฐานมีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง 2) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 5) การบูรณาการอย่างมีเอกภาพ และ 6) การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางในการดำเนินการ การติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขในการจัดการศึกษาร่วมกันของคนในพื้นที่อันจะนำไปสู่การยกระดับการจัดการศึกษาของประเทศ อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต่อไป สรุปผล การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐานมี 6 ด้านหลัก มีการมีส่วนร่วมและการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางในการดำเนินการ เพื่อยกระดับการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเทศ

นันทน์ เรืองฤทธิ์ และคณะ (2564 : 103-131) ได้ศึกษา เรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม ประกอบด้วยการประเมิน 4 ด้าน คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต มีกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 8 คน 3) นักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 13 คน และ 4) หัวหน้าของหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ จำนวน 13 คน โดยใช้ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่าควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ และเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนจากสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศและควรส่งเสริมให้อาจารย์มีการพัฒนาตนเอง เน้นกระบวนการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมใหม่

ภคพร เลิกนอก และ เอกราช โขจิตพิมานเวช (2564 : 1-13) ได้ทำการศึกษา เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม และทันกับเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านสังคมเศรษฐกิจการเมืองและเทคโนโลยีซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัด การศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในสถาน ศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หลักสูตรที่ดีที่สุดต้องมีการพัฒนาอยู่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้และ 4) การนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู 2) การพัฒนาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ จัดการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

จันทิมา รักษ์ดี (2564 : 106-116) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่การจัดการศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 303 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามพื้นที่การจัดการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟิลผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนา ด้านร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกภาคส่วน 2) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่การจัดการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324) ได้เขียนบทความนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการ

เรียนการสอนในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีที่สุดต้องมีการพัฒนา อยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่ดีที่สุดและต้องทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมือง โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การกำหนดเนื้อหาและ ประสบการณ์การเรียนรู้ และ 4) การนำหลักสูตรไปใช้และบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย การคิดเป็นระบบและวิธีการเชิงระบบ

ภัทรนิชา สุตตาชาติ (2560 : ง) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลอง สามวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวากรุงเทพฯ มีความ คิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในโรงเรียนที่ มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการศึกษบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวากรุงเทพฯ โดยภาพรวมและ รายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความ คิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมี ความคิดเห็นต่อระบบ การศึกษบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสำนักงานเขตคลองสามวากรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและ รายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560 : 67) ได้ทำรายงานวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบ การบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกลุ่มผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ 1) การศึกษาบริบท 2) การวางแผนการใช้ หลักสูตร 3) การดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร และ 5) การ ประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาบริบท ได้แก่ การสำรวจความต้องการจำเป็นของสังคม โดยคณะกรรมการ ภาคี 4 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายบริหาร 2) ฝ่ายครูวิชาการ 3) ฝ่ายครูผู้สอน 4) ฝ่ายคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย การสร้างความตระหนักให้แก่

บุคลากรทุกฝ่าย การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ความต้องการของชุมชน นำมาจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นทางการ โดยพิจารณาจากบริบทแวดล้อม อาทิ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา (หลักสูตร) โครงสร้างหลักสูตร เป็นต้น ตลอดจนการวิเคราะห์การบูรณาการการเรียนรู้ประกอบสาระหลักสูตร วิเคราะห์ภารกิจการบริหารจัดการหลักสูตรและรายงานแผนงานต่อสาธารณชน

3. การดำเนินการใช้หลักสูตร ควรมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การทำโครงการ แน่แนวนโยบายของผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา

4. การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร โดยประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบการนิเทศ ภายใน แผนงานโครงการนิเทศ ติดตาม เอกสารหลักฐานการดำเนินการนิเทศ ตารางการนิเทศ รายงานการนิเทศ ระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผล คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามแบบการประเมินและการนิเทศ

5. การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรไปทดลองใช้และทำการประเมินหลักสูตรนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบในการประเมินจากหลายด้านประกอบกัน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนิน การใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการนิเทศกำกับ ติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งต้องประเมินให้ครอบคลุมปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน กระบวนการ และผลผลิตจากการใช้หลักสูตร อีกทั้งผู้ทำการประเมินต้องมาจากบุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายร่วมมือกัน จนอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อใช้ในอนาคต ต้องเน้นที่การพัฒนาหลักสูตรอย่างมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ในการร่างหลักสูตร ประกอบกับการนำเอาหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรโดยการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนมีความตระหนักถึงความพอเพียงพอประมาณ และมีเหตุผล ภายใต้เงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรม และสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมสอดคล้องกับ สภาพบริบทต่าง ๆ ของแต่ละสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าสถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ตามความต้องการของผู้เรียนและบริบทพื้นที่ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัด สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญใน

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ผ่านมาการจัดการศึกษายังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุบางประการ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ใช้อย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งยังขาดการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษานั้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้สังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจะสามารถนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร 3) การมีวิสัยทัศน์ และ 4) การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ด้าน จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในพื้นที่นำร่องนวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่จะพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด คือ ส่งเสริมการมีอาชีพ มีงานทำอย่างมีความสุข และเป็นไปตามเป้าหมายของจังหวัดตราดที่ต้องการเป็นเมืองสุขกาย สุขใจ สังคมตราด สังคมคุณภาพ สังคมคุณธรรม จึงร่วมกันกำหนดคุณลักษณะของคนรุ่นใหม่ได้เป็น “ดีสะหงาด เด็กตราดอี” โดยคำว่า ดีสะหงาด หมายถึง คุณภาพของเด็กที่ต้องดีทั้งหมด 4 ด้าน คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดีและสุขภาพดี คำว่า “เด็กตราด” หมายถึง การเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์ที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี ส่วนคำว่า “อี” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า HI โดยใช้เป็นอักษรย่อจากคำว่า Happy Innovator คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุขหรือความสุขจากการเห็นโอกาสเสมอ โดยสถานศึกษาจะต้องนำแนวทางดังกล่าวไปปรับหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อให้เข้ากับเป้าหมายของการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัด ซึ่งมีประเด็นในการปรับทั้งหมด 5 ประเด็น ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ 2) จุดหมาย 3) เป้าหมาย 4) จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและ 5) ประเด็นการพัฒนาจังหวัด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงครูที่ต้องนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เป็นไปตามฉกทศนของจังหวัดและสังคมได้อย่างมีความสุข

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย ไว้ดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วย ครู จำนวน 1,194 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด กระทรวงศึกษาธิการ, 2567 : ออนไลน์)

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 291 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 ; อ้างถึงใน วาโร เฟ็งส์วีสดี. 2553 : 39 - 40) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้สังกัดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละสังกัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

สังกัดของสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด	473	115
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด	706	172
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 49	15	4
รวม	1,194	291

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด กระทรวงศึกษาธิการ, 2567 : ออนไลน์

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.2.1 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยนำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมารวมกันเป็น 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, 1993 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 101) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ
1.2 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ
1.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์	จำนวน 5 ข้อ
1.4 ด้านการสร้างความสำเร็จให้กับบุคลากร	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อ แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์	จำนวน 6 ข้อ
2.2 จุดหมาย	จำนวน 6 ข้อ
2.3 เป้าหมาย	จำนวน 8 ข้อ
2.4 จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	จำนวน 6 ข้อ
2.5 ประเด็นการพัฒนาจังหวัด	จำนวน 6 ข้อ

3.3 วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

3.3.2 เลือกเทคนิคที่ใช้ในการวัดในครั้งนี้เลือกเทคนิคการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert. 1993 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 101) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับจากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3.3 สร้างข้อความเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 25 ข้อความ และข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อความ ตามนิยามศัพท์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.4 นำข้อความที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่ายเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน จัดเรียงข้อความตามรูปแบบของการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและข้อความรายข้อ นำแบบทดสอบความตรงของข้อความรายข้อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ลงความคิดเห็นว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่โดย

ให้ +1 คะแนน ถ้าลงความคิดเห็นว่าตรง
ให้ 0 คะแนน ถ้าลงความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจ
ให้ -1 คะแนน ถ้าลงความคิดเห็นว่าไม่ตรง

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อโดยวิธีการหาค่าดัชนี IOC (Index of item objective congruence) โดยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาหา

ค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถาม บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 25 ข้อ และแบบสอบถามระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อ

3.3.5 นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 3.3.4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item total correlation) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อความที่ใช้แบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 ข้อ มีอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.82 ถึง 0.85 และได้ข้อความที่ใช้แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.82 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.83 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เท่ากับ 0.81

3.3.6 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนก (r) และความเชื่อมั่นแล้วตามข้อ 3.3.5 ที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัยส่งเครื่องมือรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 ฉบับ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้สถานศึกษาส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยระบบออนไลน์ช่องทาง Google Form

3.4.3 ผู้วิจัยกำหนดวันในการรับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บเครื่องมือรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผ่านระบบออนไลน์ ช่องทาง Line

3.4.4 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 124-126) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.2 วิเคราะห์ระดับความเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 124-126) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - moment correlation coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 363) ดังนี้

- สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
- สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
- สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.40 - 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.01 - 0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

3.5.4 วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี stepwise

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 สถิติพื้นฐาน

3.6.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$)

3.6.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.6.2.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยการทำค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและเนื้อหาที่วัด (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.6.2.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

3.6.2.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.6.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

3.6.3.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี stepwise เพื่อพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Sig	แทน	ค่าสำคัญทางสถิติทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
X	แทน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
X_1	แทน	ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร
X_2	แทน	ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร
X_3	แทน	ด้านการมีวิสัยทัศน์
X_4	แทน	ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร
Y	แทน	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด
$\hat{Y}_{tot}$	แทน	ค่าพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดในรูปคะแนนดิบ
r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Z_x	แทน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Z}_y$	แทน	ค่าพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดในรูปคะแนนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการพยากรณ์
Adjust R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับแก้ไขให้เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่มีน้อย
SE_{est}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

4.2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหาร ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด โดยใช้ค่าสถิติ ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด โดยใช้ค่าสถิติ ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน stepwise เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 4.1 – 4.5

ตารางที่ 4.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวม และรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร	4.16	.62	มาก	3
2. ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร	4.19	.57	มาก	2
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.84	.61	มาก	4
4. ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร	4.36	.55	มาก	1
รวม	4.14	.59	มาก	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .55) ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .57) ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .62) และด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .61)

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร จำแนกตามรายชื่อ

ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร	4.26	.72	มาก	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนครูในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ	4.15	.81	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ	4.01	.82	มาก	6
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมตามการจัดการทรัพยากร	4.36	.61	มาก	2
5. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมการจัดการทรัพยากร	3.78	.89	มาก	7
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	4.13	.90	มาก	5
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง	4.41	.79	มาก	1
รวม	4.16	.62	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .62) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .79) ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมตามการจัดการทรัพยากร ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .61) และผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .72) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร
จำแนกตามรายชื่อ

ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ ชัดเจน	4.15	.85	มาก	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดแนวปฏิบัติของ การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน	4.18	.74	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้เรียน	4.18	.74	มาก	4
4. ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการนิเทศ กำกับ และติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้เรียน	4.20	.77	มาก	2
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย	4.19	.76	มาก	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์และประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.18	.74	มาก	4
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์และประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น	4.23	.74	มาก	1
รวม	4.19	.57	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$,
S.D. = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .74) ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .77) และผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .76) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามรายชื่อ

ด้านการมีวิสัยทัศน์	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีทิศทางการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	4.17	.77	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเหมาะสม	3.83	.79	มาก	2
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย จากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.79	.81	มาก	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย จากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและนำมาปรับปรุง หลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความทันสมัย	3.74	.89	มาก	4
5. ผู้บริหารมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มี คุณภาพ ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	3.68	.82	มาก	5
รวม	3.84	.61	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .61) เมื่อพิจารณาเป็น
รายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษามีทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .77) ผู้บริหาร
สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.83$,
S.D. = .79) และผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .81) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร จำแนกตาม
รายชื่อ

ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้	4.15	.85	มาก	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรได้ อย่างต่อเนื่อง	4.31	.77	มาก	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการ ประชุม อบรม สัมมนาเสริมสร้างความรู้การใช้ หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ	4.39	.72	มาก	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรได้ ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านหลักสูตร	4.51	.72	มากที่สุด	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรได้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโรงเรียนที่มีความเป็น เลิศด้านหลักสูตร	3.37	.73	มาก	6
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุน บุคลากรให้มีการจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ	4.46	.71	มาก	2
รวม	4.36	.55	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .55)
เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
สามลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความ
เป็นเลิศด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .72) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มี
การจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .71) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม
สนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาเสริมสร้างความรู้การใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.39$,
S.D. = .72) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครู โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 4.6 – 4.11

ตารางที่ 4.6 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวม
และรายด้าน

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดตราด	n = 291		ระดับ	อันดับ
	($\bar{X}$)	S.D.		
1. วิสัยทัศน์	4.34	.67	มาก	3
2. จุดหมาย	3.81	.43	มาก	4
3. เป้าหมาย	4.38	.57	มาก	2
4. จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา	3.75	.38	มาก	5
5. ประเด็นการพัฒนาจังหวัด	4.40	.62	มาก	1
รวม	3.65	.85	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด
($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .62) ด้านเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .57) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .67)
ด้านจุดหมาย ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .43) และด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .38)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านวิสัยทัศน์ จำแนกตามรายชื่อ

ด้านวิสัยทัศน์	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษามีทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด	4.40	.72	มาก	1
2. สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด	4.35	.74	มาก	4
3. สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.38	.76	มาก	3
4. สถานศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดี และ สุขภาพดี	4.39	.76	มาก	2
5. สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4.20	.83	มาก	6
6. สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4.29	.77	มาก	5
รวม	4.34	.67	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .72) สถานศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดีและ สุขภาพดี ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .76) และสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .76) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านจุดหมาย จำแนกตามรายชื่อ

ด้านจุดหมาย	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ตาม การพัฒนาของจังหวัด	3.73	.54	มาก	5
2. สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตาม การพัฒนาของจังหวัด	3.68	.57	มาก	6
3. สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะตามการพัฒนาของจังหวัด	3.79	.51	มาก	2
4. สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะ อาชีพ	3.75	.56	มาก	3
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ	3.74	.54	มาก	4
6. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน	4.16	.83	มาก	1
รวม	3.81	.43	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด ด้านจุดหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .43) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ
พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่
สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน
($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .83) สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ตามการพัฒนาของจังหวัด
($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .51) สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .56)
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านเป้าหมาย จำแนกตามรายชื่อ

ด้านเป้าหมาย	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์จุดมุ่งหมายของสถานศึกษา และการจัดการศึกษาของจังหวัด	4.41	.71	มาก	3
2. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้เรียน ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์จุดมุ่งหมายของสถานศึกษา และการจัดการศึกษาของจังหวัด	4.42	.67	มาก	2
3. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของ ผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาและการจัดการศึกษาของจังหวัด	4.39	.71	มาก	4
4. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนสู่คุณภาพ 4 ดี	4.26	.76	มาก	8
5. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จัก ตัวตน ภูมิใจในตราด	4.31	.79	มาก	7
6. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้ทำงาน ร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธที่ดี	4.32	.64	มาก	6
7. สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.33	.72	มาก	5
8. สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี	4.56	.71	มากที่สุด	1
รวม	4.38	.57	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
จังหวัดตราด ด้านเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ
พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่
สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี
($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .71) สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์

จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและการจัดการศึกษาของจังหวัด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .67) และสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาความรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและการจัดการศึกษาของจังหวัด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .71) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำแนกตามรายชื่อ

ด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์ หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวคิดหลัก ของสถานศึกษา	3.79	.97	มาก	2
2. สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบท ของชีวิต ชุมชนรวมถึงความต้องการของจังหวัด	3.82	.43	มาก	1
3. สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมด้าน ภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.79	.44	มาก	2
4. สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมด้าน เทคโนโลยี	3.79	.44	มาก	2
5. สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมด้าน ทักษะอาชีพ	3.61	.61	มาก	4
6. สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมให้เป็น พลเมืองโลกที่ดี	3.68	.54	มาก	3
รวม	3.75	.38	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของชีวิต ชุมชนรวมถึงความต้องการของจังหวัด ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .43) พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวคิดหลักของ

สถานศึกษาพร้อมส่งเสริมผู้เรียนด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .44)
 สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมให้เป็นพลเมืองโลกที่ดี ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .54) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง
 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด จำแนกตาม
 รายข้อ

ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด	n = 291		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษานำสารสนเทศของตลาดแรงงานในพื้นที่ ที่มาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.15	.85	มาก	6
2. สถานศึกษานำสารสนเทศด้านเศรษฐกิจ โครงสร้าง พื้นฐานของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.37	.69	มาก	5
3. สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการเกษตรของ จังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.45	.76	มาก	2
4. สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวของ จังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.43	.77	มาก	4
5. สถานศึกษานำสารสนเทศด้านสังคมของจังหวัดมา วิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.46	.72	มาก	1
6. สถานศึกษานำสารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของจังหวัดมาวิเคราะห์และพิจารณาใน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.44	.72	มาก	3
รวม	4.40	.62	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
 จังหวัดตราด ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
 พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่
 สถานศึกษานำสารสนเทศด้านสังคมของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .72) สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการเกษตรของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .76) และสถานศึกษานำสารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของจังหวัดมาวิเคราะห์และพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .72) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X	Y
X ₁	1.000					
X ₂	0.762*	1.000				
X ₃	0.708*	0.746*	1.000			
X ₄	0.560*	0.733*	0.533*	1.000		
X	0.878*	0.930*	0.864*	0.803*	1.000	
Y	0.551*	0.678*	0.577*	0.583*	0.686*	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวม ($r_{xy} = 0.686$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1) ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร (X₂) มีความสัมพันธ์กันสูงกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_2y} = 0.678$)

2) ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร (X_4) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_4y} = 0.583$)

3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_3y} = 0.577$)

4) ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร (X_1) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_1y} = 0.551$)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน stepwise เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์ บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน stepwise ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

model	SS	df	MS	F	p
Regression	19.949	4	4.987	68.388*	<.001
Residual	20.857	286	0.073		
Total	40.806	290			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่า บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อย 1 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน stepwise ปรากฏผลดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ตัวแปร	b	S.E.	β	t	p
ค่าคงที่ (constant)	2.028	0.135		15.031*	<.001
ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร (X_2)	0.261	0.057	0.399	4.615*	<.001
ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร (X_4)	0.129	0.042	0.191	3.067*	0.002
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3)	0.097	0.042	0.157	2.338*	0.020
ค่าคงที่ (a) = 2.028					
R = 0.699, R ² = 0.489, Adjust R ² = 0.482, S.E. _{est} = 0.270049, F = 68.388*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด คือ ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร (X_2) ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร (X_4) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) เท่ากับ 0.699 ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.489 ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ได้ร้อยละ 48.90 และสามารถนำมาเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\begin{aligned}\hat{Y}_{\text{tot}} &= a + b_2X_2 + b_4X_4 + b_3X_3 \\ &= 2.028 + 0.261X_2 + 0.129X_4 + 0.097X_3\end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned}\hat{Z}_y &= \beta_2Z_{X_2} + \beta_4Z_{X_4} + \beta_3Z_{X_3} \\ &= 0.399Z_{X_2} + 0.157Z_{X_4} + 0.191Z_{X_3}\end{aligned}$$

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาถัดไป 2 หน่วย ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด เปลี่ยนไปที่ 0.261 หน่วย, 0.129 หน่วย และ 0.097 หน่วย ตามลำดับซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ การพัฒนาหลักสูตร (X_1) ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด 2) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด และ 4) สร้างสมการพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2567 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี stepwise

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตรและด้านการมีวิสัยทัศน์

5.1.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด ด้านเป้าหมาย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจุดหมายและด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

5.1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวม ($r_{xy} = 0.686$) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร (X_2) มีความสัมพันธ์กันสูงกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_2y} = 0.678$)

ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร (X_4) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_4y} = 0.583$)

ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_3y} = 0.577$)

ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร (X_1) มีความสัมพันธ์กันปานกลางกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_1y} = 0.551$)

5.1.4 การพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด คือ ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร (X_2) ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร (X_4) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) เท่ากับ 0.699 ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.489 ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ได้ร้อยละ 48.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถนำมาเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\begin{aligned}\hat{Y}_{\text{tot}} &= a + b_2X_2 + b_4X_4 + b_3X_3 \\ &= 2.028 + 0.261X_2 + 0.129X_4 + 0.097X_3\end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned}\hat{Z}_y &= \beta_2Z_{X_2} + \beta_4Z_{X_4} + \beta_3Z_{X_3} \\ &= 0.399Z_{X_2} + 0.157Z_{X_4} + 0.191Z_{X_3}\end{aligned}$$

ทั้งนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร (X_1) ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

5.2 อภิปรายผล

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

5.2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตรและด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ การสื่อสารและการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้งานเกิดผลสำเร็จ และเห็นคุณค่าของการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องหมั่นนิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานที่มีแนวทางในการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมก็เป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญที่ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ชัดเจนในการวางแผนและกำหนดทิศทางของสถานศึกษาในอนาคต ซึ่งบทบาทเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยให้สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประสบความสำเร็จในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีคุณภาพสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ พิมสาร และคณะ (2563 : 315-324) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีที่สุดต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่ดีที่สุด และต้องทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา รักดี (2564 : 107-115) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง รองลงมาด้วยการร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสุดท้ายคือการดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกภาคส่วน บทบาทเหล่านี้ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพัฒน์ หล้าเตียง (2567 : 1-13) ที่ศึกษาผู้บริหาร : บทบาทการบริหารสถานศึกษาบนหลักสูตรฐานสมรรถนะในแนววิถีใหม่ แล้วพบว่า ในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน (VUCA World) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา โดยต้องปรับตัวและพัฒนากรอบแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาบนฐาน

สมรรถนะใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ ผู้บริหารต้องกระจายอำนาจสู่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย รับฟังปัญหาและชื่นชมการปฏิบัติงานที่ดี เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ในเชิงวิชาการผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง สร้างนวัตกรรมที่เหมาะสม สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในสถานศึกษาและเป็นโค้ช ผู้ชี้แนะรวมถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา นอกจากนี้ การใช้เครือข่ายทางการศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน กลุ่มจังหวัด และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นสิ่งสำคัญในการร่วมพัฒนาสถานศึกษาอย่างเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้บนฐานหลักสูตรสมรรถนะในแนววิถีใหม่

5.2.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด ด้านเป้าหมาย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจุดหมาย และด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในจังหวัดตราดจะเป็นตัวขับเคลื่อนการศึกษาให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมช่วยสร้างความเข้าใจและความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเผชิญกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน การนำหลักสูตรที่ผ่านการพัฒนามาใช้ยังช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนกระจายอำนาจในการบริหารจัดการการศึกษา ทำให้สถานศึกษาในจังหวัดตราดเติบโตและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุนทรวิจิตร ไพบูลย์ และสมพงษ์ พลไชย (2566 : 367-384) ที่กล่าวว่า การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐานมุ่งตอบสนองความต้องการเฉพาะของแต่ละพื้นที่ผ่านการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา โดยให้ความอิสระในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการบริหารจัดการอย่างยืดหยุ่น เพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจและสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 5) การบูรณาการอย่างมีเอกภาพ และ 6) การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน การดำเนินการนี้จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม การกำหนดนโยบาย เป้าหมายและทิศทางการดำเนินงาน รวมถึงการติดตามตรวจสอบและปรับปรุงร่วมกัน เพื่อยกระดับการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นูริดา บินอาลี (2567 : 1-12) ผลการวิจัย พบว่า การอบรมทำความเข้าใจครูเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประชาสัมพันธ์หลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างหลากหลายให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึง จะส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเกิดผลสำเร็จ โดยมีหลักการพัฒนาหลักสูตร

3 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างหลักสูตร ซึ่งรวมถึงการอบรมทำความเข้าใจ การสร้าง School Concept การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการขอความเห็นชอบ 2) การใช้หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนการใช้หลักสูตร 3) การประเมินผลหลักสูตรโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและความพร้อมของชุมชน ในทางกลับกันการขาดความชัดเจนในการวัดผลและการขาดความเข้าใจของครูก็จะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จเช่นกัน

5.2.3 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจะมีระดับพฤติกรรมมากตามไปด้วย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์สามารถสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจ สนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ รวมถึงมีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน หากผู้บริหารมีบทบาทที่ไม่ชัดเจนหรือไม่มีความมุ่งมั่น การพัฒนาหลักสูตรก็จะขาดการสนับสนุน ขาดความชัดเจน ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทิศทางที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เกิดความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สอดคล้องกับภคพร เลิกนอก และ เอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 1-13) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม และทันกับเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในสถาน ศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หลักสูตรที่ดีที่สุดต้องมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ และ 4) การนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู 2) การพัฒนาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ จัดการการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน สอดคล้องกับภัทรนิชา สุตตาชาติ (2560 : ง) ที่กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตคลอง

สามวากรุงเทพฯ ส่งผลให้ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องแนวคิดของอ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ 1) การศึกษาบริบท 2) การวางแผนการใช้หลักสูตร 3) การดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร และ 5) การประเมินผล อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อใช้ในอนาคต ต้องเน้นที่การพัฒนาหลักสูตรอย่างมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ในการร่างหลักสูตร ประกอบกับการนำเอาหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรโดยการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนมีความตระหนักถึงความพอเพียง พอประมาณ และมีเหตุผล ภายใต้เงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทต่าง ๆ ของแต่ละสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง

5.2.4 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พบว่า บทบาทของผู้บริหารส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ทั้งเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของจังหวัด โดยดำเนินการนิเทศ ช่วยครูให้ได้รับการสนับสนุนและมีแนวทางในการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับดูแลและติดตามการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายที่วางไว้ มีการประเมินผลและสะท้อนผลจากการนิเทศทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียนในจังหวัดตราดให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทัชชชา ปัญญารัตน์ และธีรพงศ์ ทาปัญญา (2567 : 17-35) ที่กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามผลและการประเมินผลที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและชัดเจน ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่นวัตกรรมโดยการนำข้อมูลที่ได้รับจากการนิเทศและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ การวางแผนดำเนินงานในปีต่อไปให้เหมาะสมจะช่วยให้สามารถควบคุมและประเมินผลหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และการสอนในพื้นที่นวัตกรรมให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรยังเป็นอีกส่วนสำคัญที่ทำให้

เกิดการพัฒนาลัทธิสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อบุคลากรมีความเข้าใจในเป้าหมายและแนวทางของ ลัทธิสูตร จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความเข้าใจนี้ยังช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ทำให้การ ดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ยังช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัว พัฒนานตนเองได้ ตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีการนำลัทธิสูตรไปใช้เป็นไปอย่าง ราบรื่นและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ชุมชนได้ดียิ่งขึ้น ดังที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ในการพัฒนาลัทธิสูตรสถานศึกษาจึงต้องมึ การวางระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในระบบนิเวศทางการศึกษาสามารถเข้าถึงและ เข้าใจความสำคัญ เนื่องจากบุคลากร เป็นผู้ที่น่าลัทธิสูตรไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจจะทำให้ลัทธิสูตรไปสู่จุดหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการมีวิสัยทัศน์ เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะช่วยกำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับ การพัฒนาลัทธิสูตรซึ่งส่งผลทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกันและมี จุดมุ่งหมายเดียวกัน การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในโลกการศึกษา ยังช่วยให้การพัฒนาลัทธิสูตรตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้เป็นอย่างดีซึ่งจะ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาในจังหวัดตราดได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับที่มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2563 : 34) ได้กล่าวไว้ว่า การมีวิสัยทัศน์ในการบริหารลัทธิสูตรจะต้องสามารถปรับปรุง และพัฒนาลัทธิสูตรเพื่อให้การนำลัทธิสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วย เทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารลัทธิสูตร สถานศึกษาให้ชัดเจนในทุกขั้นตอนและมองเห็นภาพอนาคตของผลการใช้ลัทธิสูตร เพื่อให้สามารถ พัฒนาลัทธิสูตรสถานศึกษาที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วใน ปัจจุบัน จึงสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาลัทธิสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

5.2.5 จากผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาลัทธิสูตรสถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พบว่า ด้านความรู้การพัฒนาลัทธิสูตรของผู้บริหาร สถานศึกษาไม่ส่งผลต่อการพัฒนาลัทธิสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาลัทธิสูตรอาจไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่ ซับซ้อนและหลากหลายของพื้นที่นวัตกรรมได้ การพัฒนาลัทธิสูตรต้องการการปรับตัวและความ ยืดหยุ่นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมบริบททางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของจังหวัดตราด การนำความรู้จากตำราไปใช้โดยตรงอาจไม่สามารถตอบโจทย์ที่เฉพาะเจาะจงเหล่านี้ได้ และการ

พัฒนาหลักสูตรต้องการการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่น หากผู้บริหารมีความรู้แต่ไม่สามารถสร้างความร่วมมือและความเข้าใจร่วมกันในทีมได้ การพัฒนาหลักสูตรก็อาจไม่ประสบความสำเร็จ การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยให้หลักสูตรมีความเกี่ยวข้องและมีประสิทธิภาพ อีกประการหนึ่ง การขาดทรัพยากรที่เพียงพอ และการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสามารถเป็นอุปสรรคในการนำหลักสูตรไปใช้จริงได้ ความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรอาจไม่เพียงพอหากไม่มีการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การฝึกอบรมและพัฒนาครูซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นช่วยให้ครูมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการนำหลักสูตรไปใช้ การติดตามและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีระบบการติดตามและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรก็จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การนิเทศ กำกับ และติดตามผลต้องมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและชัดเจนเพื่อให้สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรได้ สุดท้าย การพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงความต้องการและความหลากหลายของนักเรียน หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถเข้าใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายเหล่านี้ การพัฒนาหลักสูตรก็อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดตราด สอดคล้องกับภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 1-13) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสลับซับซ้อนและปัญหาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีภารกิจหลายด้านจะต้องบริหารทรัพยากรและทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งกระบวนการบริหารงานจะต่างไปจากงานของผู้อื่นเพราะไม่ได้ลงมือปฏิบัติโดยตรงจึงต้องใช้ทักษะการบริหารและเทคนิคต่าง ๆ หากไม่มีก็จะบริหารงานไม่ได้เพราะในปัจจุบันโรงเรียนทั้งหลายต้องเผชิญกับปัญหาท้าทายใหม่ ๆ มากมาย ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทั้งนี้จะกระทำการและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ใช่เพียงแค่ความรู้ของการพัฒนาหลักสูตรเพียงอย่างเดียว จะต้องมีทักษะ ความรู้ในด้านอื่น ๆ ด้วย รวมไปถึงการมีวิสัยทัศน์และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาที่จะนำไปให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.3.1.1 จากผลการวิจัยบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พบว่า บทบาทของผู้บริหารด้านการมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษาให้ส่งเสริมด้านการศึกษาต่อหรือการเข้าร่วมอบรมที่เน้นเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการศึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างประสบการณ์กับผู้บริหารจากสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ จะทำให้ได้รับข้อมูลและแนวคิดใหม่ ๆ ที่ทำให้มีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น การนำเทคโนโลยี เครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรจะช่วยให้มีความเข้าใจเชิงลึกและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในด้านการศึกษาอย่างยั่งยืน

5.3.1.2 จากผลการวิจัยบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย จึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนตามวิสัยทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้แน่ใจว่าหลักสูตรสถานศึกษานั้นตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทท้องถิ่น การจัดอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีทักษะ ความรู้ที่ทันสมัยต่อการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป มีบทบาทในการนำทีม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดเน้นที่กำหนดไว้ ทั้งนี้การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารที่ทันสมัย ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษาและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือองค์กรภายนอกจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรที่จะเป็นแม่แบบในการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาจังหวัด อีกทั้งควรสนับสนุนการวิจัยพัฒนาในโรงเรียนเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไปเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอแนะวิธีการวิจัยต่อไปดังนี้

5.3.2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร การสร้างความเข้าใจในด้านพัฒนาหลักสูตรให้กับบุคลากรและด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษาต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถให้ผู้บริหารนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

5.3.2.2 ควรศึกษบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้วยวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมหรือวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อนำไปปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- _____. (2562). *พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- _____. (2562ข). *รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สกศ.
- “พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562,” (20 ธันวาคม 2565). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 139 ตอนพิเศษ 296 ง หน้า 8.
- “พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 136, ตอนที่ 56 ก (30 เมษายน 2562) : 103-104.
- กมลฉัตร กล่อมอิม. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรสะเต็มศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2565, 30 พฤศจิกายน). *รู้จักกับ “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ล่าสุด 11 จังหวัด*. <https://www.moe.go.th/360educational-innovation-area/>.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2566, 7 พฤศจิกายน). *ระยองในศตวรรษใหม่ พัฒนาคน พัฒนาการศึกษา สร้างพื้นที่นวัตกรรมทั้งจังหวัด*. eef.or.th. <https://www.eef.or.th/article-071123/>
- เก ประเสริฐสังข์. (2564, 16 กรกฎาคม). *เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปี พ.ศ. 2564 - 2569*. Edusandbox. <https://www.edusandbox.com/16th-jul-sandbox-development-goals>
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *รายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- คณาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. (2558). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิรัฏฐ์ ฉัตรเบญจนันท์. (2558). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์]*.

- จิรัฐม ศรียัตนบัลล์, “การจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในมุมมองของพ.ร.บ.พื้นที่-นวัตกรรม การศึกษา พ.ศ. 2562,” (เอกสารการประชุมคณะกรรมการการศึกษาฯ ภูมิภาค, 14 พฤศจิกายน 2562)
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2564). *การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development*. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชวลิต ชูกำแพง. (2561). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ: Curriculum Research and Development Concept and Process* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). วิพรินทร์
- ชาติรี มณีโกศล. (2560). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณิรดา เวชญาติลักษณ์. (2565). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดชกุล มัทวานุกุล. (2561). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง สุสานช่วงวัดป่าอากาเจียง จังหวัดสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย รำไพพรรณี*, 1(2), 17-30
- ติรณา เกียรติสุขสถิตย์. (2564, 16 กรกฎาคม). *Education Sandbox : การพัฒนาการศึกษาไทย โดยนวัตกรรมทางการศึกษา*. <https://thepolabco.medium.com/education-sandbox-95cd7dde57e6>.
- ถิรพัฒน์ หล้าเตียง. (2567). ผู้บริหาร : บทบาทการบริหารสถานศึกษาบนหลักสูตรฐานสมรรถนะในแนววิถีใหม่. *Leadership Educational Administration Development Journal Ramkhamhaeng University*, 1(2), 1-13, บทความ LEADRU0102e0492. <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/LEAD/article/view/492/588>
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2562). *หน่วยที่ 7 ปรัชญาและทฤษฎีการศึกษา*. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตร หน่วยที่ 1-8. (พิมพ์ครั้งที่ 1, น. 7-1 - 7-48). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทัชชชา ปัญญารัตน์ และธีรพงศ์ ทาปัญญา. (2567). ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน. *วารสารครุศาสตร์ราชภัฏเชียงใหม่*, 3(1), 1-97, <https://so07.tcithaijo.org/index.php/cmredujo/article/view/3805/2973>

- ธงชัย เจนโกศล. (2557). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8* [ปริญญาดุขฎฐฎฎฎฎ, ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นริศรา มากมี และธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย. (2565). การเตรียมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1. *Journal of Modern Learning Development*, 7(4), 113-127
- น้ำมนต์ เรืองฤทธิ์, ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, เอกนถน บางท่าไม้ และสิทธิชัย ลายเสมา. (2564). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุขฎฐฎฎฎฎ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 13(1), 113-131
- นิภารัตน์ เชื้อชาย. (2563). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1.
- นุริตา บินอาห์ลี. (2567). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนของรัฐที่ตั้งอยู่ชายแดนไทย-มาเลเซีย. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 52(2), 1-90, บทความ EDUCU5202005. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/>
- ประณาลี ลือชา. (2566). บทบาทการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *วารสารราชนครินทร์*, 20(1), 44
- ประวิทย์ มั่นปาน. (2559). *บทบาทผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน จังหวัดสุพรรณบุรี*
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. มีนเซอร์วิส ซัพพลาย.
- พรนิตา กิรติวิทยาภรณ์. (2554). *การบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ตีพิมพ์] มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พระมหาสายันต์ธิรปญโญ (ชาญชาติ). (2561). การจัดการศึกษา : ปัญหาและการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ. *วารสารมจร. ทริภุญชัยปริทรรศน์*, 2(1), 46-58
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*, 136 (ตอนที่ 56 ก), 102-120.

- พลรพี ทูมมาพันธ์. (2565, 29 กรกฎาคม) *หลักสูตรฐานสมรรถนะ กับการตอบโจทย์ EEC*. Bangkokbiznews. <https://www.bangkokbiznews.com/business/951679>
- พศิน แดงจวง. (2554). *บทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา*. ดวงกลมพัลลภซึ่ง
- เพ็ญพิชชา ใจยอด, ธาริดา สกมลภัทรสกุล, พันธกานต์ ทรงบุญรอด, พัชรกฤษฎี เนื้อไม้ และสธิพร
เชาวน์ชัย. (2566). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด
ตาก. *วารสารปรัชญาประชาคม*, 1(3), 45-56
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2561). *หลักคิดการจัดการหลักสูตรและการสอน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภัทรภร ปุยสุวรรณ. (2558). *บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 [วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- มนต์นภัส มโนการณ. (2561). *การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- มนสิช สิทธิสมบุญ. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรมโนทัศน์และการประยุกต์ใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2).*
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มารุต พัฒผล. (2562). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร*. สืบค้น 2 สิงหาคม 2565,จาก
<http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/1544651319.pdf>.
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2544, พิมพ์ครั้งที่ 6
(กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2544), 602.
- เรณู บุญเสรษฐ. (2561). *รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการเรียนรู้ของโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].*
NU Intellectual Repository. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace>
- วรรณมา หมดแห่ง. (2551). *บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ตีพิมพ์]* มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564, 10 กันยายน). *การพัฒนาหลักสูตร*. nupress. [https://www.nupress.
grad.nu.ac.th/การพัฒนาหลักสูตร](https://www.nupress.grad.nu.ac.th/การพัฒนาหลักสูตร)
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). *การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
นเรศวร
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). *การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. อาร์ แอนท์ ปรีนท์.
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล อ้างถึงใน ภัทรนิชา สุดตาชาติ. (2560) *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]*. edu-journal. <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/831.ru>
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2561). *นวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลง 4 เรือนรู้วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 46(4), 537.
- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2563). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงษ์ จิตระดับ และคณะ. (2562). *Sandbox สตูล นวัตกรรมปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมพิศ ไหมงาม. (2553). *การบริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา*. มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.
- สาคร มหาหิงค์. (2560). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4*. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*. 12(23), 1-12
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). *เจตนารมณ์พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562*. กองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). *เจตนารมณ์พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562*. กองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *หลักการและแนวความคิดการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้*. บริษัท ไอเดียเนลีน มีเดีย โซลูชัน จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *โครงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช .... (หลักสูตรฐานสมรรถนะ)*. <https://cbethailand.com/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562ก). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สกศ.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด. (2567). *สารสนเทศด้านการศึกษา* <https://edustatistics.moe.go.th/teacher23>

- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2562). *โครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา : สนามปฏิบัติการเพื่อสร้างนวัตกรรมการศึกษาของประเทศ*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สิทธิพล อัจฉินทร์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development* (พิมพ์ครั้งที่ 5). มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุกัญญา จัตูรงค์, และอภิชาติ เลนะนนท์. (2559). การบริหารหลักสูตรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(1), 1473-1487
- สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมลตั้งประเสริฐ. (2564). การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3. *วารสารราชพฤกษ์*, 19(2), 142-150.
- สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2561). *แนวคิดและแนวทาง : การประเมินหลักสูตร*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุราษฎร์ พรหมจันทร์. (2554). *ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค*. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- หทัยทิพย์ สีขันตกสมิต และเยาวเรศ ภัคคีจิตร์. (2566). บทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(1), 197-264
- อภิชัย พันธเสน. (2558). รายงาน: นักวิจัย สกว. ขี้ปัญหาการบริหารการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จุดรั้งการ ปฏิรูปการศึกษา. Retrieved 11 September 2023, from : <http://www.knowledgefarm.in.th/educational-administration-problem/>
- อมรพิมล นิกชัยภูมิ. (2562). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/3946>
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ขวลิต เกิดทิพย์, และศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา.

- อมสิน จตุพร. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา กรณีชุมชนกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัด นครสวรรค์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace>
- อาคม วัดไธสง อ่างถึงโน ภัทรนิชา สุดตาชาติ. (2560). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต คลองสามวา กรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย รามคำแหง]. edu-journal. <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/831.ru>
- อาทิตย์ญา โปธีสวย. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุค ดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์ ผลงานโดยใช้เทคโนโลยี* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. <http://ithesisir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/2668>
- Bloom, B. S., Krathwohl, D. R., & Masia, B. B. (1984). *Bloom taxonomy of educational objectives*. Allyn and Bacon : Pearson Education
- Broom Leonard, and Selnick Philip, *Sociology* (New York : Harper & Row, 1977), 34-35.
- Bruce J. Cohen, *Introduction to sociology* (New York: McGraw-Hill, 1979), 35-36.
- Bureau of academic affairs and education standards. (2010). *Curriculum management guidelines*. Bangkok, Office of the Basic education commission.
- Caela Farren and Beverly L. Kaye, “*New skills for New Leadership Roles,*” in *The Leader of Foundation, 3nded.* (New York : The Drucker Foundation, 1996), 175-187.
- Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2007). *Eight roles of symbolic leaders*. The Jossey-Bass Readeron Educational Leadership, 197-209.
- Lewkowicz, J. A., & Nunan, D. (1999). *The limits of collaborative evaluation*. *Tesol Quarterly*, 33(4), 681-700.
- Linton Ralph *The study of Man* (New York: Appleton-Century, 1936), 113-114.
- Stufflebeam, D. L. (1971). *Educational Evaluation and Decision*. Making. Itasca, Illinois: Peacock Publishing

Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace and World.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รศ.ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล อาจารย์ภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ดร.อัชญา ศรีนาราง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดตราด
3. นายคมสัน ฌ รังษี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
4. นายศุภกร รัตนวงษ์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเนินทรายวิทยาคม จังหวัดตราด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
5. นายสุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนแกลง“วิทย์สถาวร”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาระยอง ชลบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๘๓๒

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน คณบดี คณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิตล

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๘๓๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดตราด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ ดร.อชญา ศรีนาราง เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๘๓๔

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษ์ศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นายคมสัน ณ รังษี เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๘๓๕

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเนินทรายวิทยาคม

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษ์ศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สงแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นายศุภกร รัตนวงษ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/๘๓๖

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่ง “วิทยสถานาร”

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สงแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ ดร.สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์
โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนตราษตระการคุณ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษ์ศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษ์ศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์: ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองโพธิ์นิคม**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาสวิขวิทยาคม (จังหวัดบุรีรัมย์)**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนประณีตพิทยาคม**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สงแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศรี เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
 (RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๙**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๔ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรจักร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหนองสรวง**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดอ่าวซ้อ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษิณี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สงแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษิณี เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนนันทผลอหว่าง**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAJI BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนนันทนันทน**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สงแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAJ BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนนันทนนวนอน**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษิณี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สงแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษิณี เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดหว่งน้ำขาว**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สงแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมชนวัดหนองบัว (รัตนวงษ์ราษฎร์บำรุง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์สังแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลตราด**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน **๕๐** ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิรี เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดคลองใหญ่**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕๐ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ที่ อว ๐๖๓๑.๐๒/ว ๙๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประทีป**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕ ชุด

ด้วยนางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีร์กฤษ วรบำรุงกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวธิดารัตน์ ทักษศิริ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)
คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์. ๐-๓๙๓๑-๙๑๑๑ ต่อ ๑๐๒๙๐, ๑๐๒๐๐

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : แหล่งภูมิปัญญา สร้างนวัตกรรม สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
(RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY : To be wisdom-based and innovative for sustainable local development.)

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
นาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัย หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ข้อมูลทั้งหมดที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นและไม่มีผลใด ๆ ต่อหน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารในสถานศึกษานาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน และทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของผู้ตอบทุกข้อจึงมีความสำคัญ และถือว่าเป็นความลับเฉพาะบุคคลที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้สำหรับการวิจัยนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

นางสาวธิดารัตน์ ทักษ์ศิริ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 การประเมินบทบาทของผู้บริหารในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จังหวัดตราด

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความจริง

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1= น้อยที่สุด

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนครูในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมตามการจัดการทรัพยากร					
5	ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมการจัดการทรัพยากร					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ					
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง					
ด้านกรณีศึกษา กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร						
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน					
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดแนวปฏิบัติของกรณีศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีกรณีศึกษา กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน					
11	ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการกรณีศึกษา กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย					
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น					
ด้านการมีวิสัยทัศน์						
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเหมาะสม					
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความทันสมัย					
19	ผู้บริหารมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทันสมัย ต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี					
ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร						
20	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้					
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง					
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาเสริมสร้างความรู้การใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ					
23	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านหลักสูตร					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านหลักสูตร					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
25	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีการจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความจริง

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1= น้อยที่สุด

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
วิสัยทัศน์						
1	สถานศึกษามีทิศทางการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด					
2	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด					
3	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
4	สถานศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดี และ สุขภาพดี					
5	สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี					
6	สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี					
จุดหมาย						
7	สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ตามการพัฒนาของจังหวัด					
8	สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามการพัฒนาของจังหวัด					
9	สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามการพัฒนาของจังหวัด					
10	สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ					
11	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ					
12	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
เป้าหมาย						
13	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาความรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและการจัดการศึกษาของจังหวัด					
14	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและการจัดการศึกษาของจังหวัด					
15	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและการจัดการศึกษาของจังหวัด					
16	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนสู่คุณภาพ 4 ดี					
17	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตัวตน ภูมิใจในตราด					
18	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธที่ดี					
19	สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความสุข					
20	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี					
จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา						
21	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวคิดหลักของสถานศึกษา					
22	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของชีวิต ชุมชน รวมถึงความต้องการของจังหวัด					
23	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร					
24	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมด้านเทคโนโลยี					
25	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมด้านทักษะอาชีพ					
26	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการส่งเสริมให้เป็นพลเมืองโลกที่ดี					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ประเด็นการพัฒนาจังหวัด						
27	สถานศึกษานำสารสนเทศของตลาดแรงงานในพื้นที่มาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
28	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
29	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการเกษตรของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
30	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา						
31	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านสังคมของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
32	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของจังหวัดมาวิเคราะห์และพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ง
ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

1. แบบตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิชุดนี้ ประกอบด้วย
  - 1.1 นิยามศัพท์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ข้อความที่ใช้วัดระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 ข้อความ
  - 1.3 นิยามศัพท์ของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด
  - 1.4 ข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อความ
2. ขอความกรุณาจากท่านช่วยตรวจสอบข้อความที่ใช้วัดระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด ในแต่ละข้อความว่าวัดตรงตามนิยามศัพท์หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องแสดงความคิดเห็นทางด้านขวามือให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และโปรดระบุข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบวัดให้มีคุณภาพเพื่อการเก็บข้อมูลตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังตารางต่อไปนี้

ความคิดเห็น	ความหมาย	ระดับคะแนน
เห็นด้วย	แน่ใจว่าข้อความที่พิจารณาวัดตรงตามนิยามศัพท์	+1 คะแนน
ไม่แน่ใจ	<u>ไม่แน่ใจ</u> ว่าข้อความที่พิจารณาวัดตรงตามนิยามศัพท์	0 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	แน่ใจว่าข้อความที่พิจารณาวัด <u>ไม่ตรง</u> ตามนิยามศัพท์	-1 คะแนน

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยฉบับนี้

นางสาวธิดารัตน์ ทักษิณี

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

นियามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ วางแผน ปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนครู นักเรียนในการใช้หลักสูตรและเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรต้องครอบคลุมการจัดการทรัพยากร การสื่อสาร การติดตามผล เพื่อให้การใช้หลักสูตรและการเรียนรู้เกิดประสิทธิผล ตอบสนองต่อความต้องการของครูและผู้เรียน

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร	เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร				
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร			
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนครูในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ			
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ			
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมตามการจัดการทรัพยากร			
5	ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมการจัดการทรัพยากร			
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ			

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร	เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร				
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง			

2. การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวทาง แนวปฏิบัติของการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน บรรลุผลตามเป้าหมาย การวิเคราะห์และประเมินผลการใช้หลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร	เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร				
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด แนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน			
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด แนวปฏิบัติของการนิเทศการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน			
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร สถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้เรียน			
11	ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการ นิเทศ กำกับและติดตามการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้เรียน			

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร	เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร				
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร สถานศึกษาให้บรรลุผลตาม เป้าหมาย			
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ และประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา			
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ และประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น			

1.3 การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร มีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สามารถปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร	เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีวิสัยทัศน์				
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีทิศทาง ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา			
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ วางแผนในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และเหมาะสม			

	ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร	เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีวิสัยทัศน์					
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา				
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความทันสมัย				
19	ผู้บริหารมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี				

1.4 การสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ การใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สร้างโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร	เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ	
ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร					
20	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้				
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง				
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประชุมอบรม สัมมนาเสริมสร้างความรู้การใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ				
23	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านหลักสูตร				
24	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านหลักสูตร				
25	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีการจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ				

**ข้อความที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด**

3.1 วิสัยทัศน์ หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีการกำหนดทิศทาง วางแผนทำการวิเคราะห์ทุนศักยภาพของชุมชนและจังหวัด ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของจังหวัดที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดีและสุขภาพดี

ข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด		เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
วิสัยทัศน์					
1	สถานศึกษามีทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด				
2	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด				
3	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา				
4	สถานศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดี และ สุขภาพดี				
5	สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี				
6	สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี				

3.2 จุดหมาย หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติรวมถึงคุณลักษณะตามการพัฒนาของจังหวัด มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

ข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด		เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
จุดหมาย					
7	สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ตามการพัฒนาของจังหวัด				
8	สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามการพัฒนาของจังหวัด				
9	สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามการพัฒนาของจังหวัด				
10	สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ				
11	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ				
12	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน				

3.3 เป้าหมาย คือ สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีแนวทางการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของจังหวัดที่มุ่งสู่คุณภาพ 4 ดี รู้จักตัวตน ภูมิใจในตราดสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธ์ที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี ที่เกิดจากการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด		เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
เป้าหมาย					
13	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาความรู้ ของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและการจัด การศึกษาของจังหวัด				
14	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาทักษะ ของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและการจัด การศึกษาของจังหวัด				
15	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตาม วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษา และการจัดการศึกษาของจังหวัด				
16	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน สู่คุณภาพ 4 ดี				
17	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ให้รู้จักตัวตน ภูมิใจในตราด				
18	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธ์ที่ดี				
19	สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข				

ข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด		เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
20	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ วิทยาการและเทคโนโลยี				

3.4 จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สถานศึกษานำร่อง
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวคิดหลักของสถานศึกษา
ที่สอดคล้องกับบริบทชีวิตของผู้เรียน ชุมชนและความต้องการของจังหวัด ด้วยการส่งเสริมด้านภาษา
เพื่อการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยี ด้านทักษะชีวิต ทักษะด้านอาชีพและการเป็นพลเมืองโลกที่ดี

ข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด		เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา					
21	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตาม แนวคิดหลักของสถานศึกษา				
22	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้อง กับบริบทของชีวิต ชุมชนรวมถึงความ ต้องการของจังหวัด				
23	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร				
24	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมด้านเทคโนโลยี				
25	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมด้านทักษะอาชีพ				
26	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมให้เป็นพลเมืองโลกที่ดี				

3.5 ประเด็นการพัฒนาจังหวัด หมายถึง สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด วิเคราะห์และพิจารณาสารสนเทศของตลาดแรงงานในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร การท่องเที่ยว สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในการสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรมและทักษะในการประกอบ อาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อความที่ใช้วัดการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด		เห็นด้วย +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เห็นด้วย -1	ข้อเสนอแนะ
ประเด็นการพัฒนาจังหวัด					
27	สถานศึกษานำสารสนเทศของ ตลาดแรงงานในพื้นที่มาวิเคราะห์ในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
28	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดมาวิเคราะห์ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
29	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการเกษตร ของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา				
30	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการ ท่องเที่ยวของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
31	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านสังคมของ จังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา				
32	สถานศึกษานำสารสนเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของ จังหวัดมาวิเคราะห์และพิจารณาในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				

ตารางที่ 6.1 ผลสรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา จังหวัดตราด

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		ผู้เชี่ยวชาญ							
		1	2	3	4	5			
ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร									
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและ สนับสนุนครูในการใช้หลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและ สนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ใน หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมตาม การจัดการทรัพยากร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
5	ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาครอบคลุมการจัดการ ทรัพยากร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้เรียนอย่าง แท้จริง การนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1			
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด แนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด แนวปฏิบัติของการนิเทศการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร สถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	ผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางการ นิเทศ กำกับและติดตามการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร สถานศึกษาให้บรรลุผลตาม เป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ และประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1			
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ และประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีทิศทางการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยจากการใช้หลักสูตร สถานศึกษาและนำมาปรับปรุง หลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความ ทันสมัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		19	ผู้บริหารมีการปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทันสมัยต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างความสำเร็จให้กับบุคลากร	+1	+1	+1			
20	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้ บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับการนำ หลักสูตรไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้ บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรได้ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุม อบรม สัมมนาเสริมสร้างความรู้การใช้ หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้ บุคลากรได้ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่ มีความเป็นเลิศด้านหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโอกาสให้ บุคลากรได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้าน หลักสูตร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		25	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีการจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1			

ตารางที่ 6.2 ผลสรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		1	สถานศึกษามีทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด	+1	+1	+1			
2	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของจังหวัด	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
3	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		วิสัยทัศน์							
4	สถานศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพ 4 ดี คือ จิตใจดี ความรู้ดี ความสามารถดี และ สุขภาพดี	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
5	สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
6	สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตร ให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
จุดหมาย									
7	สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ตามการพัฒนาของจังหวัด	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
8	สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียน มีสมรรถนะตามการพัฒนาของ จังหวัด	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
9	สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามการพัฒนา ของจังหวัด	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
10	สถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		จุดหมาย (ต่อ)							
11	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
12	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
เป้าหมาย									
13	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ความรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตาม วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย ของ สถานศึกษาและการจัดการศึกษา ของจังหวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ทักษะของผู้เรียนให้เป็นไปตาม วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย ของ สถานศึกษาและการจัดการศึกษา ของจังหวัด	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
15	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตาม วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย ของ สถานศึกษาและการจัดการศึกษา ของจังหวัด	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		เป้าหมาย (ต่อ)							
16	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ผู้เรียนสู่คุณภาพ 4 ดี	0	+1	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
17	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ผู้เรียนให้รู้จักตัวตน ภูมิใจในตราด	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
18	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ผู้เรียนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย สัมพันธ์ที่ดี	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
19	สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมี ความสุข	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
20	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ผู้เรียนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของวิทยาการและเทคโนโลยี	0	+1	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา									
21	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไป ตามแนวคิดหลักของสถานศึกษา	0	+1	+1	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
22	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้ สอดคล้องกับบริบทของชีวิต ชุมชน และความต้องการของจังหวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
24	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมด้านเทคโนโลยี	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ต่อ)							
25	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมด้านทักษะอาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนด้วยการ ส่งเสริมให้เป็นพลเมืองโลกที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ประเด็นการพัฒนาจังหวัด									
27	สถานศึกษานำสารสนเทศของ ตลาดแรงงานในพื้นที่มาวิเคราะห์ใน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
28	สถานศึกษานำสารสนเทศด้าน เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐานของ จังหวัดมาวิเคราะห์ในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	สถานศึกษานำสารสนเทศด้าน การเกษตรของจังหวัดมาวิเคราะห์ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
30	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านการ ท่องเที่ยวของจังหวัดมาวิเคราะห์ใน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	สถานศึกษานำสารสนเทศด้านสังคม ของจังหวัดมาวิเคราะห์ในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
		ประเด็นการพัฒนาจังหวัด							
32	สถานศึกษานำสารสนเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของ จังหวัดมาวิเคราะห์และพิจารณาใน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 6.3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร	
1	0.82
2	0.82
3	0.82
4	0.82
5	0.85
6	0.82
7	0.83
ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร	
8	0.82
9	0.82
10	0.82
11	0.83
12	0.82
13	0.82
14	0.83
ด้านการมีวิสัยทัศน์	
15	0.83
16	0.82
17	0.83
18	0.82
19	0.82
ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร	
20	0.83
21	0.83

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร (ต่อ)	
22	0.83
23	0.83
24	0.83
25	0.83

จากตารางที่ 6.3 แสดงว่า แบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 25 ข้อ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.82 ถึง 0.85 และมีค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

ตารางที่ 6.4 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
วิสัยทัศน์	
1	0.81
2	0.82
3	0.81
4	0.82
5	0.81
6	0.81
จุดหมาย	
7	0.80
8	0.80
9	0.81
10	0.81
11	0.82
12	0.79
เป้าหมาย	
13	0.81
14	0.81
15	0.81
16	0.81
17	0.80
18	0.80
19	0.81
20	0.81
21	0.81

ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	
22	0.79
23	0.81

ตารางที่ 6.5 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ต่อ)	
24	0.79
25	0.81
26	0.81
ประเด็นการพัฒนาจังหวัด	
27	0.81
28	0.81
29	0.80
30	0.81
31	0.81
32	0.81

จากตารางที่ 6.5 แสดงว่า แบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.79 ถึง 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวธิดารัตน์ ทักษะศิริ
วัน เดือน ปีเกิด	13 กันยายน พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดตราด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	40/2 หมู่ 1 ตำบล อ่าวใหญ่ อำเภอ เมือง จังหวัดตราด 23000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ข้าราชการครู ตำแหน่ง ครู ค.ศ.2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนประณีตวิทยาคม จังหวัดตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
พ.ศ. 2559	ครุศาสตรบัณฑิต คบ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2568	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี